

Kulturel appropriation og en kulturs overlevelse

Maorikulturens plads i det 21. århundrede

Af: Sorlannguaq Maria Lyng Lind

Abstract

As a result of colonialism many indigenous peoples have to deal with cultural appropriation and cultural loss. In a postcolonial society many indigenous peoples choose to revive their old cultural identity in the process of making themselves heard and accepted as a people distinct from the group of people who are the descendants of the colonisers. Therefore, the sense of cultural identity has become vital to many indigenous peoples.

This thesis examines how the Maori culture is being appropriated nationally as well as internationally. Furthermore, the thesis examines how the Maoris manage their traditional heritage.

The purpose of the thesis was to determine how cultural appropriation takes place by looking at news articles, comments from the comment sections of the articles, videos, and blog posts. Additionally, the thesis investigated how the Maoris manage their culture, by reviving their old traditions in the form of the facial tattoos: tā moko.

I chose to use two primary case studies in this thesis, because case studies are useful for examining social phenomena in depth and gaining understanding of the particular phenomenon. The two primary case studies are of the haka and tā moko, as these two cases, in my assessment, are the most illustrative examples of Maori culture. Additionally, to set the scene for the more in depth case studies I chose to illuminate how cultural appropriation takes place in a Danish context. Therefore, I analysed LEGO's appropriation of Maori words by comparing this case with the essays used in this thesis.

Stuart Halls theory on cultural identity and Henri Tajfel's theories on intergroup discrimination and intergroup relations, are applied in the analysis of the cultural appropriation of Maori culture and how the Maoris manage their culture.

In the thesis, it is argued that the appropriation of the haka cannot be prevented because of the new cultural meaning of the haka, the great popularity it has achieved over the past 30 years. The haka grew in popularity because of the All Blacks' performances before their rugby matches, and because of their international success, people abroad were familiarised with the haka. The Maori culture has been appropriated several times, and in this thesis the appropriation of the haka has been used as an example on this matter. As an example on how the haka has been appropriated, I have

analysed how national and multinational companies have appropriated the haka in search of financial profit. For people outside New Zealand the haka does not have the same cultural meaning, which easily can lead to appropriation of the haka.

As part of the Maoris' cultural revival they have to develop their old cultural customs, in order for them to fit in to a modern western society. The resurgence of tā moko has led to discussions and disagreements within the Maori community, as to which customs and traditions are supposed to be upheld. Tā moko is still under the process of getting a new cultural meaning, but despite some of the disagreements within the Maori-group, tā moko is a strong cultural statement that strengthens individuals' bonds to the Maori-group. The revival of tā moko is also a sign of cultural awareness and the Maoris taking control of their own culture. This is a prime example of how the Maoris' try to manage their cultural heritage and tradition.

Indholdsfortegnelse

Abstract	2
Introduktion	6
Casedesign	8
<i>Caseudvælgelse</i>	8
Empiri	10
Begrebsafklaring	11
<i>Kulturel Appropiation</i>	11
<i>Kultur</i>	12
<i>Kulturel Identitet</i>	12
Teori	15
<i>Stuart Halls teori om kulturel identitet</i>	15
Cultural Identity and Diaspora	15
<i>Henri Tajfels teorier om intergroup diskrimination og intergroup relationer</i>	19
Intergroup Discrimination	19
Social Psychology of Intergroup Relations	21
Etik	26
<i>Det etiske dilemma</i>	26
<i>Religion</i>	29
<i>Kan viden ejes?</i>	33
Metode - Teorifortolkning af dokumenter og videoer	36
Sprogets betydning for maorierne	37
The Waitangi Treaty og kort introduktion til New Zealandsk historie	38
<i>Tilblivelsen af The Waitangi Treaty</i>	38
<i>Traktatens indhold</i>	39
<i>The Waitangi Tribunal</i>	40
<i>Wai 262</i>	40
Analyse	42
<i>Danmark i konflikt med New Zealand</i>	42
LEGO vs. Maorierne	45
Marie Krarup og maoriernes powhiri	48
Kriger vikinger og primitive maorier	58
<i>Haka som et samlende element</i>	62
Viral bryllupsvideo og haka	62
Haka – Stand With Standing Rock	62
Rekordforsøg: Verdens største haka	64
Verdens mest kendte haka: Ka Mate	66
<i>Maoriernes traditionelle tatoveringer: Tā Moko</i>	73
<i>Maoriernes forsøg på at genskabe deres kulturelle identitet</i>	76
Konklusion	80
Litteraturliste	83

Bilag 1	88
Behandlingsprocessen af et krav indsendt til the Waitangi Tribunal	88
Bilag 2	90
Bilag 4	95
Bilag 5	96

Introduktion

Det er almindeligt kendt at tidligere koloniserede folkeslag, som sidenhen er blevet minoritetsbefolkningsgrupper går hen og mister deres oprindelige kultur. Langt de fleste koloniserede lande, med oprindelige folk står tilbage med et folkeslag, som ikke helt føler sig tilpas i det moderne vestlige samfund, men heller ikke kan vende tilbage til deres gamle levevis. På trods af kolonisering og vesterniseringen, så har maorier formået at fastholde en stor del af deres kultur. Ydermere har maorikulturen udviklet sig fra 1980'erne til at være blevet en større del af den newzealandske kulturelle identitet.

Som mange andre minoritetskulturer, så har maoriernes kultur været udsat for kulturel appropriation af amerikanere og europæere, som er befolkningsgrupper der er bedre stillet end maorierne. Eksempler på kulturel appropriation som vil blive set nærmere på i dette speciale vil være maoriernes krigsdans: haka, samt maoriernes traditionelle tatoveringer: ta moko.

På trods af at være en minoritet, så har maorierne formået at skabe stor opmærksomhed omkring deres kultur. Det er endda noget som landet sælger sig på, for at tiltrække sig turister, og de bruger gamle maoriskikke til velkomstceremonier ved store officielle besøg. På trods af at maorierne har været udsat for homogenisering, så har de formået at holde fast i deres kultur. Derfor er dette fænomen videnskabeligt interessant at se nærmere på med et kulturteoretisk blik.

I specialet vil der blive set på tilfælde af kulturel appropriation i en kulturteoretisk kontekst, hvorfor det er relevant at undersøge på termen i lyset af kulturteori.

Dette speciale vil blandt andet diskutere hvordan kulturen hos et oprindeligt folk bliver truet både ude fra, men også inde fra, og om det er muligt for en kultur med gamle traditioner at overleve i et moderne samfund. For at undersøge dette lyder specialets problemformulering således:

Hvordan bliver maoriernes kultur approprieret både nationalt og internationalt og hvordan forvalter maorierne deres traditioner?

Problemformuleringen skal forstås således:

Problemformuleringen belyses gennem to konkrete cases. En caseanalyse af haka'en og en caseanalyse af Tā Moko. Fordi begge cases kan anvendes til at undersøge hvordan kulturel

appropriation foregår i praksis og hvordan maorierne forvalter deres kultur. Eksemplerne er valgt ud fra at være de mest sigende eksempler på, hvordan kulturel appropriation har af indflydelse på en oprindelig befolkning. Caseanalysen af haka'en vil blive anvendt til at illustrere appropriation, men illustrerer samtidig også hvordan maoriernes forvalter deres kultur. Casenanalysen af tā moko vil udelukkende illustrere hvordan maorierne forvalter deres kultur.

Der er ikke tale om en stor omfattende undersøgelse, men belysning af problemstilling gennem udvalgte cases.

Casedesign

Det foreliggende speciale består af en caseundersøgelse, af hvordan maoriernes haka appropprieres nationalt og internationalt samt hvordan maorierne forsøger at forvalte og forsvare haka'en. Endvidere belyses det, hvordan maorierne forvalter deres kultur gennem tā moko, der er de traditionelle maori tatoveringer.

En case vil altid være et "eksempel" på noget større, med andre ord relaterer en case sig altid til et større samfundsmæssigt fænomen (Antoft, 2012, s. 31). Specialet er derfor en konkret undersøgelse af de større samfundsmæssige fænomener "kulturel appropriation" og "oprindelige folks forvaltning af deres kultur". Fænomenerne belyses blot gennem strategisk udvalgte cases/eksempler.

Casestudier velegnede til dybdegående og detaljerede undersøgelser af samfundsmæssige fænomener eller begivenheder (Bryman, 2012, s. 66-67). Det skyldes blandt andet, at forskeren arbejder intensivt med casen for at forstå den i sin helhed. Specialet skal opfattes som et teorifortolkende casestudie (Antoft, 2012, s. 33-41) (Parsons, 2010). Målet med specialet er derfor ikke at forklare, *hvorfor* der forekommer kulturel appropriation, eller *hvorfor* oprindelige folk forvalter deres kultur som de gør, men i stedet at *forstå* hvordan det udspiller sig i praksis gennem en undersøgelse af to udvalgte cases. Casestudier er endvidere kendetegnet ved, at de oftest baserer sig på forskerens (subjektive) dømmekraft, når cases skal belyses og fortolkes (6 & Bellamy, 2012, s. 107-114) (Yin, 2009, s. 25-26) (Vaus, 2001, s. 219-220).

Casestudier beskyldes ofte for, at man ikke kan generalisere på baggrund af dem (Flyvbjerg, 2006). Målet med et casestudie vil sjældent være at generalisere, men på baggrund af strategisk udvælgelse af sine cases, vil man ifølge Flyvbjerg kunne nærmere sig generaliserbare udsagn.

Caseudvælgelse

De tre cases der undersøges i dette speciale er som nævnt haka'en og tā moko, yderligere vil der være en sekundær case, som vil omhandle LEGOs appropriation af maoriernes sprog. Logikken der ligger bag udvælgelsen af de to primære cases er grundlæggende set den samme. Derfor beskrives caseudvælgelseslogikken under ét i det følgende.

De to cases er primært udvalgt fordi, jeg vurderet dem til at være de mest sigende og informationsrige eksempler på, hvordan kulturel appropriation foregår og hvordan et oprindeligt folk forsøger at forsvare og forvalte deres kultur.

Ud fra Flyvbjerg og andres kategorisering af forskellige typer af casestudier, vil jeg argumentere for, at begge cases kan anses som "ekstreme cases" (Flyvbjerg, 2006) (Seawright & Gerring, 2008). Den ekstreme case er kendetegnet ved at den er meget informationsrig. Det betyder, at man kan nå til dybere forståelse af et samfundsmæssigt fænomen, som for eksempel kulturel appropriation, ved at vælge en ekstrem case, i stedet for en typisk case, der ofte er mindre informationsrig (Flyvbjerg, 2006, s. 229). Casen med LEGO vil blive brugt til at belyse appropriation i et dansk sammenhæng.

Jeg anser haka'en og tā moko som ekstreme cases på henholdsvis kulturel appropriation og forvaltning af oprindelige folk kultur, fordi maorierne har fået større kulturel indflydelse i New Zealand end mange andre folk har i postkolonialistiske samfund. Haka'en og tā moko er videre udvalgt fordi de er de stærkeste symboler på maoriidentitet og kultur.

Empiri

I det forestående speciale er der blevet brugt nyhedsartikler, blogindlæg, YouTubevideoer samt kommentarspor til nyhedsartikler, facebookopslag og blogindlæg. Det udvalgte materiale som vil blive brugt i specialet, er blevet valgt ud fra deres belysning af belysningen af specialet problemstilling.

Jeg fandt det vigtigt at inddrage sagen om Marie Krarups udtalelser om den traditionelle velkomst hun fik i New Zealand, da hendes blogindlæg fik en debat i gang, som tydeligt viser, at mange folk har forskellige meninger om kultur og traditioner.

Nogle af de kommentarspor som var på de forskellige artikler og blogindlæg blev valgt til specialet, da de er med til at give et indblik i folks forskellige holdninger, når det kommer til kulturel appropriation og forvaltning af maorikulturen.

Youtube videoerne er blevet udvalgt fordi de belyser emnet ud fra individers holdninger til både haka'en samt forvaltningen af maorikulturen i forhold til ta moko.

Det er vigtigt at forholde sig kritisk over for de kommentarer som er blevet udvalgt til dette speciale, da det ikke har været muligt at validere personerne bag kommentarerne. Dertil skal man også være opmærksom på, at de personer som vælger at kommentere på sådanne sager, oftest er personer med stærke holdninger.

Det er også vigtigt at have i tankerne, at de personer som har stillet sig frem og ladet sig interviewe på grund af deres ansigtsmoko er personer, som allerede har taget et aktivt valg, og er stærkt præget af at føle en stærk tilknytning til maorikulturen.

Begrebsafklaring

I dette afsnit vil der blive gjort et forsøg på at få afklaret begrebet kulturel appropriation. Andre begreber så som kultur, identitet og kulturel identitet vil også blive afklaret, så der er klare rammer omkring begreberne som hyppigt vil blive brugt i projektet.

Kulturel Appropriation

Ifølge *A Dictionary of Media and Communication* dækker begrebet "cultural appropriation" over, at en kulturel gruppe tilegner sig nogle former for kulturelle egenskaber, som stammer fra en anden kulturel gruppe (Appropriation, 2011).

I dette speciale kommer begrebet kulturel appropriation til at være et negativt ladet ord. Dette er tilfældet, da fokuset ligger på maoriernes kamp om rettighederne til noget af deres kulturelle arv så som haka'en og deres religion.

Selve begrebet kulturel appropriation er svært at definere, da det er et meget politisk ladet ord. De mennesker som har stiftet bekendtskab til begrebet vil oftest have en holdning til det, da det er svært at forholde sig neutral til dette emne. De forskellige personlige holdninger der er forbundet med begrebet gør, at der er flere måder at forstå begrebet.

De som mener, at kulturel appropriation ikke er et negativt begreb vil mene, at appropriation af andre kulturer er en form for anerkendelse af en kultur, som man appropriere og at det er et kompliment til den pågældende kultur. Ud fra min egen fortolkning kan der også argumenteres for, at appropriation af kultur er det, der har gjort, at det moderne samfund eksisterer i dag. Kulturel appropriation har gjort det muligt for samfund at udvikle sig hurtigere, end hvis en kultur skulle udvikle sig uden indflydelse fra andre kulturer.

De som mener, at kulturel appropriation er et negativt begreb vil ofte tage udgangspunkt i appropriation af et minoritetssamfunds kultur. Et minoritetssamfunds kultur er mere skrøbelig end en majoritetskultur, og ofte vil disse minoriteter være udsat for pres af majoriteterne i et forsøg på at skabe et homogent samfund uden for mange gnidninger. Forsøget på at få et homogent samfund gør, at et minoritetssamfund vil ifølge Stuart Hall være under pres for at opretholde sin egen kultur. Når et majoritetssamfund udøver appropriation af en minoritetskultur, så vil minoritetskulturen oftest blive udsat for en form for generalisering og forsimpning, som skaber et stereotypisk billede

af de folk som tilhører minoritetskulturen. Disse generaliseringer og stereotypiske billeder er oftest skadelige for folkene, der tilhører den pågældende kultur.

I dette speciale vil begrebet kulturel appropriation betyde: et majoritetssamfunds tilegnelse af egenskaber fra et minoritetssamfund, uden minoritetssamfundets accept.

Kultur

Begrebet kultur er et andet begreb som i sig selv også er svært at få afgrænset og defineret, da det kan have forskellige betydninger i forskellige sammenhænge. I bogen: *Cultural Theory – The Key Concepts* (Edgar, 2008, s. 82-83) bliver begrebet kultur betegnet som noget menneskeskabt, og at alle mennesker lever i en verden af kultur, som er med til at skabe sammenhæng og overblik i folks. Ydermere bliver det forklaret, at kultur begynder der, hvor menneskets naturlige egenskaber og instinkter slutter (ibid.).

Ifølge den franske sociolog og antropolog Pierre Bordieu er kultur også med til at skabe de sociokulturelle classesystemer, som findes i alle samfund, og det er kulturen, som er med til at opretholde classesystemer. Bordieu mener, at kultur bliver videregivet fra en generation til den næste igennem strategier og vaner, som både er bevidste og ubevidste. Et barn tilegner sig egenskaber som er blevet videregivet til barnet fra tidligere generationer. Barnet tilegner sig sociokulturelle egenskaber samt sprog, og disse egenskaber kan så genkendes af andre som social klassestruktur og status. Bordieu har arbejdet med begrebet kulturel reproduktion, og i den teori mener han, at kulturel reproduktion kan ses som et fænomen, der er med til at skabe de sociale kulturer som eksisterer i samfund. De sociale kulturer som eksisterer i samfundene bliver opretholdt igennem tiden takket være kulturel reproduktion. Kulturel reproduktion har stor indflydelse på, hvor et individ kommer til at havne i det sociokulturelle classesystem (Scahill, 1981, s. 10-11).

Kulturel Identitet

I opslagsværket *Encyclopedia of Communication Theory* (Collier, 2009) har Mary Jane Collier¹ skrevet et afsnit om "Cultural Identity Theory". I dette afsnit skriver Collier at kulturel identitetsteori blev udviklet i slutningen af 1980'erne. Teorien har været igennem en del udvikling i den relativt korte tid teorien har eksisteret. Kulturel identitetsteori er en teori, der er blevet udviklet

¹ Professor ved University of New Mexico

for at få oparbejdet en viden om den kommunikative viden, der bruges imellem individer, så de sammen kan forhandle og konstruere deres kulturelle gruppeidentiteter og forholdene indimellem disse (Collier, 2009). Kulturel identitetsteori i dag har oftest inkluderet diskursanalyse af det offentlige og tekster med interviews, der fokuserer på hvordan kulturel identitet positionerer sig, hvordan interkulturelle relationer forhandles og hvordan privilegier er fordelt gennem diskurs (ibid.).

Den tidlige teori omkring kulturel identitet var baseret på fortolkning af teoretiske perspektiver hvor kultur blev beskrevet, men den blev ikke kritiseret. Mary Jane Collier og Milt Thomas var med til at ændre den fortolkningsbaserede teori, og kombinerede teorien med etnografisk kommunikation og sociale konstruktioner (ibid.).

Mary Jane Collier har været med til at udvide den kulturelle identitetsteori, fra at være en teori uden et eksplicit kritisk perspektiv, til at inddrage en masse andre faktorer, til at afklaring af hvordan en kulturel identitet skabes. Sammen med Milt Thomas kombinerede Collier etnografisk kommunikation og sociale konstruktioner til udviklingen og udførelsen af ens kulturelle identitet (ibid.). De argumenterede for at kulturelle beskeder blev sendt, når individer interagerer. Identiteten er fyldt med flere forskellige former for kulturelle identiteter som er forbundet med f.eks. ens nationalitet, race, etnicitet, klasse, køn, politiske holdninger og religiøse overbevisninger (ibid.). Et individ har derfor mange forskellige identiteter, som vedkommende handler ud fra, og derfor er individer i en identitetsgruppe ikke ens. Det er på trods af, at de tilhører samme gruppe, fordi individer netop har flere forskellige grupper de identificerer sig med (ibid.).

Mary Jane Collier, Michael Hecht og Sidney Ribeau lavede en undersøgelse i midten af 1990'erne som viste, at måden hvorpå en gruppe omtaler sig selv, og hvordan den bliver omtalt, har stor betydning for opfattelsen af gruppen (ibid.). Ud fra en undersøgelse lavet på amerikanske studerende, blev det også konkluderet, at individers måde at udvise kulturel identitet havde stor betydning i forhold til deres selvopfattelse (ibid.). Ydermere har undersøgelser vist, at et individs kulturelle identitets synliggørelse og vigtighed afhænger af kontekst, samtid og interaktioner (ibid.).

En af de undersøgelser som Collier var med til at udføre var at undersøge hvem det er der er med til at udvikle den kulturelle identitet. De fandt frem til, at der er to faktorer, der er med til at skabe den kulturelle identitet. Den ene er hvordan den kulturelle gruppe omtaler sig selv, mens den anden faktor er, hvordan folk ude fra omtaler gruppen (ibid.). Måden hvorpå individer omtaler 'out-

groups' er som regel stereotypiske. Collier argumenterede for, at denne måde at kategorisere andre grupper med stereotypiske træk er med til at vedligeholde eller forværre konflikter mellem grupper (ibid.).

Collier, Hecht og Ribeau har foreslået, at kulturelle identiteter skabes gennem forhandlinger igennem sociale kontekster og er ikke kun påvirket af historiske begivenheder og det politiske klima, men at påvirkningen også kommer fra samtidens folk og hvordan den generelle diskurs er i det samfundet (ibid.).

Collier bruger begrebet "othering", som hentyder til metoden, hvorpå man placerer en anden gruppe ud fra ens egen, som f.eks. bliver gjort med afroamerikanerne i USA (ibid.). Gennem brugen af "othering" fremhæver man også forskellene mellem ens egen gruppe og andre grupper.

"Avowed" og "ascribed" er betegnelser som bruges om hvordan grupper betegner sig selv og hinanden. "Avowed identity" er måden hvorpå man intern i gruppen omtaler sig selv og tillægger sig selv egenskaber, og "ascribed identity" er måden hvorpå andre grupper omtaler en og giver en egenskaber (ibid.). Gennem "othering" bliver forskellen mellem "ascribed identity" og "avowed identity" forstærket, som fører til at et individs kulturelle identitet forstærkes. Gennem sammenligninger, f.eks. af sociale aspekter, så bliver kulturel identitet også fremhævet (ibid.).

Teori

Stuart Halls teori om kulturel identitet

Der er ingen tvivl om, at New Zealand er et postkolonialistisk samfund, hvor samfundet har udviklet sig til det det er, pga. europæernes indtog i landet for snart 200 år siden. På grund af dette er det relevant at inddrage Stuart Halls teori om kulturel identitet i forhold til det postkolonialistiske samfund.

Den jamaicanske sociolog og kulturteoretiker Stuart Hall skrev essayet *Cultural Identity and Diaspora* (Hall, 1990) hvor han blandt andet kommer ind på emnet om identitet i forhold til kultur. Under kapitlet *Identity* skriver han om, hvordan imaginær identitet er noget der er skabt i et postkolonialistisk samfund. I forhold til sin teori, tager Stuart Hall, som selv blev født i Jamaica, udgangspunkt i de caribiske øer.

Mange af de caribiske øer har haft oprindelige folk, men de er enten forsvundet helt eller også er det blevet blandet med kolonisterne eller slaverne, så de ikke længere kan anses som et oprindeligt folk. For 500 år siden blev øerne i Caribien koloniseret og brugt som baser for slavehandel. Dette har medført, at nationerne i det caribiske øhav ikke længere har en oprindelig kultur, da folkene der lever i disse lande ikke har en fælles herkomst.

Maorierne som er det oprindelige folk i New Zealand, har stadig en fælles kultur som er gammel, og de er New Zealands oprindelige befolkning som kom til landet for omkring 700 år siden. På trods af denne essentielle forskel, så er der flere ligheder, der kan trækkes mellem folkene i Caribien og maorierne. Forskellen på folkene i Caribien og maorierne gør dog også, at visse punkter i Halls teori udlades i denne opgave.

Cultural Identity and Diaspora

Hall mente, at identitet ikke er så simpelt som så mange gør det til, men derimod at identitet er en "produktion" som altid er i udvikling, altid foranderlig og aldrig et færdigt "produkt" (Hall, 1990, s. 222).

Ifølge Hall så er der to måder hvorpå man kan definere kulturel identitet. Den første måde er at kulturel identitet defineres gennem en fælles kultur, som er en kollektiv "one true self" (ibid. 1990, s. 223). Denne fælles identitet ligger dybere end alle de andre identiteter som folk har taget til sig, da denne identitet har rod i historien og fælles forfædre. Det folket har oplevet igennem historiske

begivenheder giver følelsen af ét folk og at folket deler de samme kulturelle koder, de samme historiske referencer og det skaber en form for stabilitet i den hektiske nutid.

Den anden måde som kulturel identitet kan defineres på er, at selvom den kulturelle identitet ligger dybt i folk, og folk deler mange ligheder, så er der også store forskelle som skiller dem ad. Disse forskelle gør at kulturel identitet ikke er en lige og ubrudt linje. Derimod viser dette syn på kulturel identitet, at kulturel identitet er en entitet under konstant udvikling, hvor det handler om at "blive" såvel som at "være" (ibid. 1990, s. 225). Skabelsen af den kulturelle identitet har rødder i fortiden, samtidig med at den stræber mod fremtiden og den transcenderer igennem tid, sted, historie og kultur. Kulturelle identiteter er forbundet med historien, men som alt andet, som er forbundet med historie, så afhænger fremførelsen af historien af, hvem det er der besidder magten og hvordan kulturen er på det givne tidspunkt. Eftersom den kulturelle identitet er forbundet med historien, er den ikke fikseret. Derimod er den foranderlig og påvirket af tidens stemning (ibid.). Når man ser på maoriernes stræben efter anerkendelse som et selvstændigt folk, med en kultur som ikke er den samme som den hos efterkommerne af europæerne, så er det vigtigt at have for øje, at den kulturelle identitet ikke er en konstant, men er et fænomen som er foranderligt.

Hall bruger Michel Foucaults begreb "normalisation" i sin teori om kulturel identitet.

"Normalisation" er når en idealiseret norm bliver konstrueret, med det formål, at folk enten bliver belønnet eller straffet, alt efter om de lever op til normen eller ej. Hall skriver, at de sorte på de caribiske øer har været udsat for "normalisation". Det skyldes at de sorte ikke selv havde magten, så var de nødt til at underkaste sig de hvide herskeres opfattelse af, hvad der burde være et ideal, og dermed var de tvunget til at se sig selv som "de andre" (ibid.).

Hall gør meget ud af at understrege, at kulturel identitet ikke er en fast form, som tiderne aldrig har påvirket, og som dermed aldrig ændrer sig. Derimod er det en entitet, som har sin egen historie, med dets eget historiske symboler. Kulturel identitet er konstrueret ud fra minder, fantasi, myter og fortællinger. Kulturel identitet er derfor en samling af ustabile punkter der bliver brugt af folk til at identificere sig med (ibid.). Hall argumenterer for, at kulturel identitet ikke er en ubrudt linje, for hvordan vil kultur ellers kunne sprede sig og udvikle sig? Synet på kulturel identitet som en entitet der ikke er fikseret er vigtigt at have i tankerne, når man ser debatterne i New Zealand omkring landets identitet som helhed og maoriernes kulturelle identitet som en identitet separat fra resten af landet.

I *Cultural Identity and Diaspora* bliver det også nævnt, hvordan nationerne Jamaica, Haiti, Cuba, Barbados etc. minder meget om hinanden, og samtidig er meget forskellige. De deler en fælles historie, samtidig med, at de kulturelt har udviklet sig meget forskelligt fra hinanden. For den vestlige verden anses disse nationer oftest som én enhed, som ”de andre”, til trods for at der findes store forskelle på de forskellige lande. Det er en balancegang for de caribiske nationer at have en fællesforståelse af identitet, for det skal kunne rumme den forskellighed de caribiske nationer har, samtidigt med at den samler folket (ibid. 1990, s. 228).

Hall beskriver sin opvækst i Jamaica i 1940’erne og 1950’erne, hvor folk ikke lavede en direkte forbindelse mellem dem selv og Afrika, men hvordan jamaicanerne op igennem 1970’erne begyndte at identificere sig selv som efterkommere af afrikanere, og dermed også efterkommere af slaver. Dette skete på grund af den ”postkolonialistiske-revolution”, som satte tankerne i gang hos folk rundt omkring i verdenen. Denne åbenbaring gjorde, at jamaicanerne begyndte at skabe imaginære bånd til deres ”moderkontinent”. Åbenbaring kunne ikke finde sted uden at nationen havde haft noget tid til at meditere over deres fortid, og igennem påvirkning af populærkultur og den postkolonialistiske revolution som spredte sig i hele verdenen (ibid. 1990, s. 231). Denne postkolonialistiske revolution nåede også frem til New Zealand, hvilket var med til at sætte gang i maoriernes selvbevidsthed og ønske om at finde tilbage til deres ”oprindelige” kultur.

Hall skriver også om ”imagined community”, som er et imaginært fællesskab, hvor fællesskabet sammen opfinder en fortid/et sted hvor de oprinder fra, som kan intensivere følelsen af at høre til et specifikt sted og at høre sammen som et samlet folk. Eksemplerne Hall bruger er Jamaica og de andre caribiske øers følelse af, at deres ”hjem” er i Afrika, på trods af at det er et stort kontinent med mange lande, stammer, kulturer, traditioner og sprog (ibid. 1990, s. 232). ”Imagined community” kan også bruges på det newzealandske folk, ikke kun maoriene men alle newzealænderne. Både maoriene og efterkommerne af europæerne prøver at skabe en gammel svunden identitet, som kan samle folket.

Halls gentagende brug af ordet ”imagined” i forbindelse med ”community” og ”identity” understreger, at kulturel identitet er noget som folk forestiller sig, og noget som ikke rigtigt findes og som ikke har nogen konkrete rødder i fortiden.

Ifølge Hall er kulturel identitet en social konstruktion, der er ikke en kerne af kultur, hvilket betyder at kultur ikke kan måles. Andre vil kritisere Halls teori og argumentere for, at der findes en

kulturel kerne, som gør det muligt at måle en kulturel identitet. Uden en kulturel kerne vil f.eks. ”maorihed” ikke kunne måles.

Findes der en objektiv sandhed eller er kulturel identitet flydende? Hvis kulturel identitet er flydende, afhænger kulturen af hvordan man fortolker den. Folks forskellige måder at fortolke kultur betyder, at uenighed kan opstå pga. forskellige opfattelser af kultur. Med Halls teori er det ikke muligt at komme frem til et endeligt svar, da kulturel identitet afhænger af ens egen kulturelle opfattelse. Visse kritikere vil mene, at der kun er én sandhed, uanset om man kan finde frem til den eller ej. Ifølge dem er kulturel identitet ikke flydende og kan derfor ikke gradbøjes.

Henri Tajfels teorier om intergroup diskrimination og intergroup relationer

Intergroup Discrimination

I dette kapitel vil Henri Tajfels² teori om "intergroup discrimination" blive uddybet, så den senere hen kan anvendes i en analyse. Grunden til at denne teori bliver brugt er, at mange af de nyere teoretikere ofte referer til Tajfels teorier om in-group og out-groups. Tajfels teori om intergroup diskrimination er velegnet til dette speciale, da det vil kunne belyse specialets problemstilling.

Ifølge Tajfel er måden hvorpå man udviser intergroup diskrimination meget ens uanset hvor i verden den bliver udført. Fænomenet i sig selv er meget konstant, hvor forskellen mere ligger i hvor intenst diskriminationen er (Tajfel, *Experiments in Intergroup Discrimination*, 1970, s. 96). Jo længere tid et land har haft med intergroup diskrimination, om de er baseret på race som i USA, religion som i Irland eller sprog som i Belgien, så vil en konflikt eskalere hurtigere.

Tajfel refererer til Lewis A. Cosers bog "*The Functions of Social Conflict*", hvor Coser gør det klart at der er to forskellige former for intergroup konflikter. Den første er den rationelle, hvor to grupper i en eller anden henseende er konkurrenter, og i den anden hvor det er en akkumulering af følelsesmæssige spændinger af forskellig art (ibid.).

Ifølge Tajfel er det oftest umuligt, og i grunden underordnet, at finde det der igangsatte konflikten. Når først diskriminationen er sat i gang, så fortsætter den i en uendelig og negativ spiral (ibid.). Økonomisk eller social ulighed kan føre til diskriminerende opførsel, og den diskriminerende opførsel kan så føre til diskriminerende opfattelse af den pågældende gruppe, som så kan føre til større økonomiske og sociale uligheder (ibid.)

Udover at begge parter forstærker diskriminationen mellem hinanden gennem den førnævnte spiral, så hæftes diskriminationen i gruppen på grund af den psykologiske effekt som påvirker individer gennem sociokulturelle miljøer. Denne sociale diskrimination sætter sig i gruppens medlemmer gennem social indlæring og konformitet (ibid.). Børn lærer også i en tidlig alder, hvordan hækkeordenen for andre grupper er. Dette bevirker, at en gruppes sociale normer er ret stabile gennem tiden. En undersøgelse Tajfel engang har udført viser også at konformitet har stor betydning gruppens diskrimination af andre grupper (ibid.).

² Polsk socialpsykolog, pionerede med sin forskning af kognitive aspekter af fordomme og social identitetsteori.

Tajfel forklarer, at meningen med den videnskabelige artikel "Experiments on Intergroup Discrimination" er at definere, hvordan sociale normer rent faktisk er et individs forventninger til hvad andre forventer af ham/hende, og hvad individet forventer til hvordan andre opfører sig givne situationer (ibid. s. 98). Hvorvidt individet lever op til de forskellige forventninger afhænger primært af individets forståelse af en situation og dets specifikke sæt forventninger (ibid.). Et individ agerer ud fra hvad individet forventer er forventet af ham/hende i den specifikke situation han/hun er i (ibid.).

Tajfel udpeger, at de fleste teorier inden for gruppesociologi understreger vigtigheden af konformitet, men i denne artikel forsøger han bl.a. at vise, at andre faktorer spiller lige så store roller som konformitet (ibid.). Tajfel gør det klart, at konformitet er med til at fremskynde fjendtlighed mod specifikke grupper af mennesker i bestemte situationer, som oftest er karakteriseret af at grupperne igennem længere perioder har haft spændinger, interessekonflikter og tilegnelse af fjendtlighed mod specifikke out-groups (ibid.). Tajfel pointerer dog, at der ligger mere bag, end at individer lærer fra barnsben at bedømme forskellige grupper ud fra værdier og den dertilhørende acceptable opførsel rettet mod en out-group (ibid.). Et barn socialiseres til hvilken gruppe han skal lide og hvilke grupper han ikke skal bryde sig om, men som individ vil han også opbygge sine egne sociale tilhørsforhold ved at skabe orden gennem simplificering af de forskellige menneskelige relationer der findes (ibid.). Ifølge Tajfel, så er den vigtigste gruppering af mennesker nok når vi klassificerer folk til at tilhøre egen gruppe (in-group) eller en anden gruppe (out-group) (ibid.) – at klassificere folk som ”os” og ”dem”. Kategoriseringen af ”dem” og ”os” kan variere alt efter hvilke sammenhænge og situationer man befinder sig i, men det er vigtigt at notere, at der altid vil være en eller anden form for konkurrence, af større eller mindre betydning, mellem de forskellige grupper (ibid.).

Individet har et behov for at bringe orden i sin verden, og dette gøres bl.a. gennem kategorisering af menneskene omkring en. Mennesket har en medfødt fjendtlighed i intergroup sammenhænge, hvilket fører til en generel negativ opførsel mod out-groups (ibid.). Når et individ kommer i en situation hvor det er relevant med intergroup kategorisering, så vil individet højst sandsynligt agere på en måde som vil diskriminere mod den pågældende out-group til fordel for ens egen in-group (ibid. s. 98-99). Tajfel skriver, at hvis teorien holder vand, så vil et individ for det første diskriminere mod en out-group på trods af, at individet ikke har nogen interesse i belønningen som den pågældende out-group kan opnå/tjene (ibid. s. 99). For det andet, så vil et individ diskriminere mod en out-group på trods af, at der førhen ikke har været nogen fjendtlighed eller konkurrence

mellem de to forskellige grupper. For det tredje, som en forlængelse af det andet, så vil en form for generel norm, højst sandsynligt, manifestere sig mod den pågældende out-group, som så vil føre til en bestemt opførsel mod den pågældende out-group, før fjendtlighed eller diskrimination mod out-gruppen har udviklet sig (ibid.). Dette kan være med til at påvirke et individs opførsel mod en out-group, selvom individets gruppe og en out-group ikke har nogen fortid med interessekonflikter eller at de på det pågældende tidspunkt har udsigt til en interessekonflikt (ibid.).

Social Psychology of Intergroup Relations

I artiklen *Social Psychology of Intergroup Relations* (Tajfel, *Social Psychology of Intergroup Relations*, 1982) af Henri Tajfel fra 1982 præsenterer Tajfel en teori om, hvorfor forskellige grupper interagerer som de gør, og hvorfor der i større eller mindre grad er konkurrence mellem de forskellige sociale grupper der findes.

Til at starte med forklarer Tajfel, at man kan få solo-status når man som individ får påtvunget et stereotypisk billede, når man er i undertal og der ikke er en jævn fordeling af flere forskellige slags individer (Tajfel, *Social Psychology of Intergroup Relations*, 1982, s. 5). Ved solo-status får man påtvunget et stereotypiske billeder. Der er en tendens til, at individer fra minoritetsgrupper bliver set skævt på, når de er i større grupper, da ”usædvanlig” opførsel ikke er en fordel (ibid.). Tajfel fremhæver også Myron Rothbaths³ undersøgelser på dette emne, og at denne uønskede adfærd fra minoriteter kan medføre, at majoritetsgruppen danner negative stereotypiske syn på medlemmerne af en minoritetsgruppe. Dette negative syn på udvalgte minoritetsgrupper kan dermed føre til et negativt billede af gruppen igennem medierne, som igen forstærker majoritetgruppens negative syn på de udvalgte minoritetsgrupper (ibid. s. 5-6).

Det negative syn på ”usædvanlig” adfærd kan også ses ved, at mange minoritetsgrupper favoriserer en outgroup som er en majoritetsgruppe på trods af, at ingroups som hovedregel favoriserer deres egen gruppe frem for andre (ibid. s. 10). Dette har dog siden 1960erne og 1970erne begyndt at tage en anden drejning, så visse minoritetsgrupper er begyndt at favorisere deres ingroup (ibid.). De sorte i USA og maorierne i New Zealand er nogle af de tilfælde, hvor

³ Professor ved Department of Psychology ved University of Oregon, forsker social kognition, stereotype opfattelser og intergroup opfattelser.

gruppernes selvopfattelse er blevet mere positivt igennem 60'erne og 70'erne, så de begyndte at favorisere deres egen gruppe på trods af en lang historie med undertrykkelse (ibid.).

Bogen blev udgivet i 1982, og på det tidspunkt kunne Tajfel konkludere, at de vestindiske immigranter i England ikke favoriserede deres ingroup i lige så høj grad som de asiatiske immigranter (ibid.). Tajfel mente at grunden til, at de asiatiske immigranter favoriserede deres ingroup i større grad, end de vestindiske var, at de havde små samfund i Storbritannien, men en stærk separat kultur, tætte familieband, samt stærk lingvistisk og religiøs identitet (ibid. s. 11). Så for at en minoritetsgruppe skal have en større ingroup favorisering, så er de nødt til at have stærke bånd til deres kulturelle identitet.

Der vil altid være en gruppe, som er bedre stillet socialt end en anden gruppe, og der vil dermed oftest opstå konflikter på denne baggrund, da de dårligere stillede grupper ønsker at forbedre deres sociale status. Et individ kan lave en social sammenligning med fokus på individets ingroup eller en outgroup. Hvis individet laver sociale sammenligninger mellem sig selv og sin ingroup, så er der større sandsynlighed for, at individet vil danne sig et positivt syn på sig selv, hvis de har et system hvori de kan opretholde en positiv tilgang til gruppens levemåde samt kulturelle og sociale karakteristika (ibid.). En gruppe får styrke af, at individerne i gruppen har et positivt selvsyn. Når en gruppe ligger lavt på den sociale rangstige, så vil der være en konflikt med det positive selvsyn i den pågældende ingroup og det negative syn "udefra" (ibid.). Det negative syn, som kommer udefra, vil have en indflydelse på gruppen, og dette kan medføre til et negativt selvsyn blandt gruppens børn og unge (ibid.).

En ingroup konflikt kan opstå af forskellige årsager. En konflikt opstår ikke kun, hvis der er mangel på en bestemt ressource, som presser grupper ud i intern konkurrence (ibid. s. 12-13). Som nævnt, er der oftest sociale forskelle på grupper, og disse forskelligheder kan være med til at skabe konflikter mellem grupper. Konflikten opstår ved, at gruppen der er af lavere rang gerne vil højere op på den sociale rangstige med ønsket om en højere rank, status eller præstige, så de kan få del i de goder der følger med disse fordele (ibid.).

Ifølge Tajfel er der teoretikere som påstår, at der opstår sammenhold internt i grupperne, når der er intergroup konflikter, men Tajfel fremhæver Arthur A. Steins⁴ (Stein, 1976) teori om hvordan der

⁴ Professor ved Political Science ved University of California.

egentlig opstår sammenhold i en gruppe, der er i konflikt med en anden gruppe (Tajfel, *Social Psychology of Intergroup Relations*, 1982, s. 15). Der er mange forbehold i Steins teori, om hvorvidt sammenhold kan opstå internt i en gruppe, der er i konflikt. Ifølge Stein skal konflikten udløse en trussel mod hele gruppen og alle dets medlemmer ligeligt. Gruppen er også nødt til at være i stand til at håndtere konflikten, og der er nødt til at være en løsning på konflikten. Derudover så er gruppen nødt til at kunne udvise støtte til gruppens medlemmer (ibid.). Her er det også vigtigt at nævne, at Tajfel, ikke mener, at forhandlinger mellem grupper er en løsning på en konflikt, men at forhandlinger bare er endnu en af konflikternes udtryksformer (ibid. s. 14).

Når der dannes stærkere bånd internt i en gruppe, så viser eksperimenter også, at intergroup konflikter påvirker interpersonlige venskaber mellem individer af ”stridende” grupper (ibid. s. 14-16).

Konflikter opstår oftest, da de mindre privilegerede grupper har svært ved at acceptere uligheden, om det så gælder ulighed når det kommer til magt, status, rank eller privilegier (ibid. s. 19). En gruppe kan forsøge at gentænke sin egen status. Status er ikke en begrænset ressource, så som rigdom og magt, men det er et produkt af intergroup sammenligninger. Lav status medfører fører ikke til direkte konkurrence imellem grupper, men det fører til gruppens egen bearbejdning af social identitet (ibid.). En laverestående gruppe vil forsøge at skabe sig en mere positivt social identitet. Skabelsen af en mere positiv social identitet kan skabes på flere måder. Den første metode der bliver beskrevet af Tajfel er individuel mobilitet, som betyder, at et individ forsøger at bevæge sig fra sin ingroup til en anden gruppe, der har en højere social status. Denne metode betyder dog, at det kun er det enkelte individ, som formår at få bedre social status, men den oprindelige ingroup med lavere status får ikke en bedre social identitet ud fra denne handling (ibid.).

Den anden metode, som kan medføre højere social identitet, det er *social creativity*. Her vil en gruppe forsøge at skabe et positivt særpræg ved at redefinere eller ændre den komparative situation. Denne status ændrer ikke direkte den sociale status eller gruppens adgang til objektive ressourcer i forhold til den konkurrerende out-group. Der er blevet nævnt tre måder, hvorpå en gruppe kan redefinere af de komparative elementer:

Den første metode som en gruppe kan bruge ved *social creativity*, i forsøget på at få et mere positivt syn på ens in-group social identitet, er ved at sammenligne ens in-group med den højerestående out-group på andre måder. Hvis en in-group ikke har de samme fordele som en out-group, så kan en in-group vælge at sætte fokus på andre elementer, som kan sammenlignes, hvor

den pågældende in-group er bedre stillet. Problemet med denne metode er, at det vil være svært at få legitimeret den nye værdi fordi først må en in-group få sin egen gruppe til at acceptere det nye fokus, og derefter også få den involveret out-group til at acceptere de nye sammenligningsgrundlag. Legitimationen af nye værdier kan føre til optrapning af intergroup konflikter.

Den anden metode er, at ændre værdierne af de karaktertræk som gruppen er blevet tildelt. Hvis karaktertrækkende er negative, så kan gruppen forsøge at vende dem til noget positivt. Der bliver refereret til Peabodys resultater, hvor grupper som var enige i de specifikke karaktertræk gruppen baseret på, blev anset som karaktertræk som var mere positivt ladet, end hvad individer fra outgroups ville evaluere dem til.

Den tredje metode er, at ændre den out-group man sammenligner sig med. Hvis man har sammenlignet sig med en højerestående out-group kan en gruppe vælge at sammenligne sig med en anden out-group. Ved at vælge en laverestående out-group til at sammenligne sig med, så kan gruppens selvværd stige.

De to metoder som in-groups kan gøre for at forbedre deres sociale identitet, kan begge føre til færre konflikter med den konkurrerende out-group, men begge metoder kan have konsekvenser. Den første metode, hvor individer bruger social mobilitet til at flytte sig fra deres oprindelige in-group over til en out-group kan føre til ødelæggelse af underordnede gruppesolidaritet, hvilket ikke har nogen påvirkning på gruppens negative sociale identitet. Den anden metode, kan være med til at hjælpe til at gruppens individer får et mere positivt selvbillede, men kan også føre til, at gruppen undertrykker den objektive berøvelse, eller at gruppen har en falsk konkurrence med en laverestående out-group.

Ifølge Tajfels teori vil der sandsynligvis være færre konflikter, når der er klare linjer og uligheden mellem grupper virker mere sat. Hvis en gruppe med lavere status ikke føler, at de kan tilkæmpe sig mere status, så vil de ikke gøre særligt meget modstand, og der er ikke udtryk for meget etnocentrisme. Maorierne bliver nævnt som et eksempel på, hvordan udsigten til mulighed for at ændre ens sociale status fører til etnocentrisme hos den gruppe som har lav status. Som respons vil gruppen med høj status ændre den mere beskyttende rolle over for gruppen med lav status, til at blive en mere fjendtlighedsindede over for gruppen med lav status (ibid. s. 22).

Min egen vurdering at det største kritikpunkt af teorien bør være at der er et logisk baserer sig på et inkonsistent menneskesyn. Teorien hævder at man diskriminere mod out-group for at få eller vedligeholde magt, præstige og ressourcer, baserer sig på nyttemaksimerende individer, men samtidig hævder teorien også, at man diskriminere bare for at diskriminere, uafhængigt af om man som individ eller gruppe får noget ud af det (i form af magt, præstige og ressourcer).

Etik

Sammenfatning af en række essays der omhandler kulturel appropriation

Når det kommer til kulturel appropriation er der ingen klare retningslinjer for, hvad der er tilladt, og hvad der ikke er tilladt. Der findes mange gråzoneområder som splitter folk i forskellige lejre.

Hvilken lejr man havner i, afhænger oftest af hvilke etiske overbevisninger man har. Dette afsnit vil komme på nogle af de etiske dilemmaer der bliver diskuteret i bogen *The Ethics of Cultural Appropriation* (Young & Brunk, 2012).

Dette afsnit er en sammenfatning af forskellige vigtige pointer, som er taget fra forskellige essays fra den ovennævnte bog samt en enkelt essay fra bogen *Borrowed Power: Essays on Cultural Appropriation* (Ziff & Rao, 1997). De essays som vil blive refereret til er: *'The Skin off our Backs' Appropriation of Religion*, skrevet af Conrad G. Brunk og James O. Young, *Appropriation of Traditional Knowledge: Ethics in the Context of Ethnobiology* skrevet af Kelly Bannister, Maui Solomon og Conrad Brunk, *Nothing Comes from Nowhere* skrevet af James O. Young og Susan Haley, samt *Stop Stealing Native Stories* af Lenore Keeshing-Tobias.

Det etiske dilemma

Kapitlerne *Appropriation of Traditional Knowledge: Ethics in the Context of Ethnobiology* af Kelly Bannister og Maui Solomon samt *'The Skin off our Backs' Appropriation of Religion* af Conrad G. Brunk og James O. Young handler begge meget om de dilemmaer der kan opstå, når man taler om kulturel appropriation, i forbindelse med religion og i forbindelse med viden. Det muliggør sammenligning mellem disse to essays og deres argumenter.

Bannister og Solomon sætter spørgsmålstegn ved, hvor langt den demokratiske stat kan gå, for at tage hensyn til et oprindeligt folk, uden at det går ud over den generelle befolkning. Det skyldes at appropriation af viden er en nødvendighed, for at få en succesfuld tilpasning og udvikling af menneskets samfund (Brunk & Young, 2012, s. 140).

De juridiske aspekter af appropriation af viden fylder meget i den første halvdel af Bannister og Solomons kapitel. Det mest relevante for denne opgave er det andet afsnit i deres kapitel. Et emne der er værd at nævne, fra det første afsnit det er det der omhandler forbindelsen mellem viden og landskab.

Ifølge Bannister og Solomon er appropriation af land forbundet med appropriation af viden. Landskaber er den måde hvorpå vi opfatter vores omgivelser, og det vi opfatter er et produkt er den viden vi besidder (ibid. 2012, s. 149). Landskaber er med til at skabe et tilhørsforhold, og er grobunden for et folks viden, selvom man måske ikke direkte er bevidst om det (ibid.). Udefrakommende som vil tilegne sig viden om en ny kultur, og som nærstuderer den nye kultur, de er nødt til at fortolke den nye kultur ud fra den viden de allerede besidder, og som har rod i deres egen kulturelle baggrund (ibid.). Ens tilgang til en ny kultur vil altid være påvirket af ens egen kulturelle opvækst, uanset hvor objektiv man forsøger at være. Det kan være misvisende, når udefrakommende folk giver ”nye” landområder nye betegnelser, når de udefrakommende ikke har fået vejledning af de lokale, så de derfor ikke har en større indsigt i landområderne. Et eksempel der bliver brugt i dette kapitel er fra New Zealand. Da New Zealand blev koloniseret af englænderne, så kaldte englænderne de store ubeboede områder for ”wasteland”, og de tog ikke højde for, at maorierne brugte disse store ubeboede områder som deres jagtterritorier, beplantnings- og høstområder. Ved at kalde disse områder for ”wasteland” mærkede man disse områder som landområder som gik til spilde, og dermed blev dets potentiale ikke fuldt ud udnyttet. Ved at betegne disse områder som ubrugte områder, var det meget lettere for kolonisterne at appropriere disse områder (ibid.). Bannister anerkender, at appropriation af land og viden ikke er det samme, men de er meget sammenlignelige, og kan have samme indflydelse på den oprindelige befolkning (ibid.). At give land tilbage til oprindelige folk er ikke så lige til, som mange oprindelige folk måske ville ønske. Måske derfor foreslår Bannister og Solomon, at man måske burde fokusere på, hvordan man kan bevare traditionel viden i stedet for at fokusere på, at den oprindelige befolkning bliver boende på bestemte landområder eller bliver ved med at leve deres liv på traditionel vis (ibid. 2012, s. 151).

I kapitlet *Nothing Comes From Nowhere* er der et lignende dilemma, som er baseret på en anden problemstilling. Dette kapitel diskuterer emnet appropriation af oprindelige folks ”stemmer”. Young og Haley skriver om, at alt har sin oprindelse i noget, og at intet opstår ud af det blå. De forsøger at give sig i kast med en kortlægning af, hvordan minoritetskulturer bliver repræsenteret i litteratur af udefrakommende. En række tilfælde bliver nævnt, hvor minoritetskulturer bliver skrevet om af hvide mennesker, og hvordan man egentligt ikke kan sige at disse forfattere approprierer. Forfatterne kan ikke beskyldes for appropriering da de ikke decideret har taget noget fra en kultur, men at de kun finder inspiration i en kultur, som de så skriver deres bøger ud fra (ibid. 2012, s. 268-

260). Selvom en forfatter ikke decideret tager noget konkret fra en kultur, så kan deres handlinger stadig være moralsk tvivlsomme. At forfattere ikke direkte kan beskyldes for tyveri af kulturelle egenskaber, så kan de beskyldes for at tillægge oprindelige folk negative egenskaber. Men fordi forfatterne skriver fiktion, så kan de heller ikke direkte beskyldes for at skrive om noget der har rod i virkeligheden (ibid. 2012, s. 269). Karakterer i en bog kan være opdigtede, men de kan stadig repræsentere en kultur som findes i virkeligheden. Young og Haleys argumenterer for, at en forfatter som repræsenterer en kultur i sit værk ikke tager noget fra en kultur, og at det derfor ikke er det samme som f.eks. at appropriere sange eller tage genstande fra en anden kultur (ibid. 2012, s. 269-270). De mener, at det er i orden at skrive om en anden kultur, og hente inspiration fra den, der burde dog være en undtagelse. Undtagelsen skal findes når en specifik gruppe ønsker at holde noget af deres kultur for dem selv, og ikke lade udefrakommende få et indblik (ibid. 2012, s. 270).

Problemet der kan opstå ved, at en udefrakommende forfatter f.eks. skriver en roman, som skal læses som en historie der finder sted hos en minoritetskultur er, at forfatterens kulturelle viden er baseret på den kultur som forfatteren er vokset op i. Forfatteren har derfor sin viden og kulturelle fortolkning fra sin egen kulturelle forståelse, som sjældent vil stemme overens med det oprindelige folks kulturelle forståelse. Forskelligheden kan gøre det vanskeligt for forfatteren at komme med en "autentisk" gengivelse, som er tro mod den kultur som der bliver skrevet om.

Frustrationen kan nemt mærkes igennem det essay som Lenore Keeshig-Tobas har skrevet: *Stop Stealing Native Stories* fra bogen *Burrowed Power: Essays on Cultural Appropriation*. For det første fastslår Keeshig-Tobias, at et sprog er vigtigt i forhold til en kulturs overlevelse, fordi at det er sproget som formidler kulturen (Keeshig-Tobias, 1997, s. 71). Videre skriver hun, at de fortællinger som oprinder fra et folk ikke bare er ren underholdning, men rent faktisk er et folks intime fortolkninger, forhold og holdninger. Derfor er hun vred over, at den canadiske filmindustri stjæler de oprindelige folks historier, om det så er bevidst eller ubevidst. Hun sætter spørgsmålstegn ved, hvorfor der er en stor interesse for at fortælle "native stories", om det er pga. nostalgi, eller en form for længsel efter at være i et med naturen. Keeshig-Tobias sidestiller "historie-røverierne" med arkæologernes plyndring af de oprindelige folks grave, for at kunne fremvise artefakterne på museer.

Keeshig-Tobias pointerer, at folks længsel efter de oprindelige folks spiritualitet slet ikke forholder sig til, hvordan det virkelig er at være indfødt, og alle de negative aspekter der ligger i det. De negative sider af historien om de indfødte har været udsat for bliver ikke fremhævet. Det gælder

for eksempel i forhold til hvordan indfødte børn på kostskoler er blevet straffet for at tale deres modersmål. Hun ønsker at udfordrer udenforstående folk til, at leve som en indfødt i en meget lang periode, og derefter kæmpe for retten til at fortælle det pågældende folks historier, før de fortæller dem.

Keeshig-Tobias' ønske om, at udenforstående folk lever som de indfødte i en lang periode, kan ses som et ønske om, at forfatterne sætter sig fuld ud ind i, hvad det vil betyde, at være en indfødt, og ikke bare en overfladisk indsigt i de indfødtes liv. Forfatterne har nok kun læst sig frem til deres viden, gennem litteratur skrevet af andre "hvide" menneskers observationer, hvilket betyder, at den viden også er præget af en anden kulturs opfattelse af den pågældende kultur. Som førnævnt skriver Bannister og Solomons, at ens kulturelle viden påvirker ens forståelse og opfattelse af en anden kultur. Denne påvirkning er tilstedeværende, uanset om man ønsker det eller ej. En forfatters historier som er baserede på eksisterende oprindelige folk, er påvirket af forfatterens kulturelle baggrund, hvilket ikke vil gøre det muligt for forfatteren at komme med en ægte og troværdig historie. Hvis forfattere tog Keeshig-Tobias's forslag til sig, og levede med indfødte i en længere periode, før de skrev om de folk de havde udset sig, så kunne det være, at de ville komme med et mere alsidigt billede af de indfødte, og ikke et forsimplet og stereotypisk billede af de indfødte. Dette er selvfølgelig ikke et realistisk mål, men det ville være med til at komme med et varieret billede af oprindelige folk, hvis forfattere fra oprindelige folk ikke har lige så stor opbakning til at udgive deres materiale.

Religion

I kapitlet *'The Skin off Our Backs'* pointerer Brunk og Young, hvordan appropriation af religion kan være et ekstra sensitivt emne for oprindelige folk, da disse folk oftest allerede har været udsat for at deres kultur, kunst, musik, land og ceremonielle genstande er blevet approprieret op igennem tiden. Derudover er deres sprog ofte enten blevet helt udslettet, eller er tæt på at gå helt tabt, pga. de tidlige kolonisters forsøg på få de oprindelige folk assimileret ind i deres egen kultur. Ofte er deres religion også blevet udsat for missionærenes forsøg på at omvende folk, hvilket har ført til udryddelse eller nær udryddelse, af de oprindelige folks religioner. Disse faktorer er med til at nedbryde oprindelige folks kulturelle identitet, og kan medføre kulturel udslettelse (Brunk & Young, 2012, s. 93).

Som nævnt før, så skriver Bannister og Solomon i kapitlet *Appropriation of Traditional Knowledge*, at kulturel udveksling er en del af en kulturs måde at udvikle sig på, så folket er i stand

til at tilpasse sig sine omgivelser og dermed overleve. Brunk og Young pointerer i *The Skin off Our Backs*, at mange folk argumenterer for, at oprindelige folk også har taget vestlige skikke til sig, og kulturel udveksling derfor er en naturlig proces, for at et folk kan udvikle sig, men ifølge Brunk og Young kan denne kulturelle ”udveksling” ikke sammenlignes (ibid. 2012, s. 93-94). Grunden til, at denne ”udveksling” ikke kan sammenlignes er fordi, de oprindelige folk ikke har samme magt og derfor mulighed for, selv at vælge hvad det er de har lyst til at tilegne sig fra den koloniserende kultur. Selvom dette ikke er sammenligneligt, så kan det flere steder på de sociale medier ses, at unge mennesker kommer med deres holdninger til kulturel appropriation, og netop sammenligner oprindelige folks tilegnelser af vestlig kultur.

Selvom mange oprindelige folk gerne vil beskytte deres religion, så er der oftest at folk generelt deler den holdning, at folk har ret til at tro og praktisere den religion de ønsker (ibid. 2012, s. 94). Brunk og Young forsøger at finde balancen mellem friheden til at praktisere den religion man ønsker at praktisere, samtidig med at man respekterer folkene bag den pågældende religion og forsøge at undgå at gøre skade (ibid.).

Et ofte brugt argument for, at appropriation af religioner er forkert er, at denne appropriation oftest forvrænger religionen så meget, at selve religionen næsten er svær at genkende (ibid. 2012, s. 96). Eksemplet der bliver brugt i kapitlet *The Skin Off Our Backs* er, at religioner fra First Nation⁵ kulturen ofte er blevet sammensmeltet med andre religioner som minder om den pågældende religion, som den oprindeligt blev stjålet fra, og sammensmeltningen fører til, at det er svært at skelne mellem den oprindelige religion og de andre lignende religioner den er blevet sammensmeltet med (ibid. 2012, s. 97).

Selvom der kan være mange ligheder mellem de forskellige religioner hos First Nation folk i Nordamerika og visse østerlandske religioner, så kan man, ifølge Brunk og Young, ikke retfærdiggøre denne sammenlægning af religioner (ibid.). Et moralsk argument for, at en dominerende kultur ikke skal appropriere en minoritetskulturs religion er, at den dominerende kultur altid, i en negativ retning, vil påvirke minoritetskulturens religion når de appropriere den (ibid. 2012, s. 97-98). Det vil være en negativ påvirkning, da dominante kulturer vil repræsentere en forvrænget version af den pågældende religion (ibid.).

⁵ First Nation: De oprindelige folk i Nordamerika

I kapitlet kommer de også ind på, at de som oftest videregiver information om et oprindeligt folks kultur, ikke stammer fra det pågældende folk, men selv er en del af et majoritetsfolk (ibid. 2012, s. 98-99). Dette er en foruroligende tendens, da folk udefra er tilbøjelige til at forvrænge det oprindelige folks kultur (ibid. 2012, s. 99). Børn og unge fra oprindelige folk bliver endda undervist i deres eget folks gamle skikke og religion i skolerne, ud fra bøger som er skrevet af hvide mennesker, som ikke selv stammer fra den kultur de skiver om (ibid.). I mange tilfælde er det sjældent at de har været i dialog med de indfødte for at få vejledning i folkets skikke og tankegang. Så disse ”eksperter” inden for oprindeligt folks levevis er skrevet af folk, som faktisk ikke selv har den pågældende kultur tæt på livet. Det er problematisk, når unge mennesker får oprindelige folk, er nødt til at blive oplært i deres egen kultur, gennem bøger skrevet på baggrund af observationer lavet af udefra stående individer, som højst sandsynligt selv kommer fra en majoritetskultur (ibid.).

Brunk og Young nævner også, at det er værd at overveje, om truslen mod en kulturs autencitet gennem appropriation er grund nok til, at man rent moralsk kan forlange restriktioner omkring den religiøse frihed (ibid.). Deres argument for, at det vil være muligt at kunne komme med begrænsninger, når det kommer til appropriation af indfødtes religioner er, at denne begrænsning ikke er med til at komme med begrænsninger af ens ret til at ytre sig. Folk har ret til at dyrke den religion de ønsker, men retten ikke til at oplære andre folk i den religion de har taget til sig (ibid. 2012, s. 99-100). Ansvar for at videreføre kulturen bør ligge hos de indfødte. Det er også deres pligt selv at gøre en indsats for, at deres kultur lever og bliver givet videre til nye generationer (ibid. 2012, s. 100). De indfødte bærer selv på ansvaret for at studere og undervise i deres egen kultur, så den på den måde bliver holdt i live, eftersom det er dem som er i stand til at se om udefrakommende har forstået deres kultur/religion korrekt, eller om de er i gang med at forvrænge deres kultur/skikke (ibid.). På trods af, at det oprindelige folk bærer på hovedansvaret for deres kulturs overlevelse, så er det ikke ens betydende med, at folk ude fra ikke bærer på noget ansvar. Hvis folk fra en dominerende kultur repræsenterer den oprindelige kulturs skikke, på en forkert måde, så er det tæt på umuligt for det oprindelige folk at vise den autentiske kultur. Dette betyder, at de approprierende er nødt til at stille sig i baggrunden og lade de approprierede folk bedømme, om deres kultur er blevet misrepræsenteret eller ej (ibid.).

Det kan være vanskeligt at argumentere for, at der skal være begrænsninger inden for religiøs frihed. Hvad der virker mest rimeligt er, at man kan bede om, at de som approprierer tager hensyn, ved at passe på med hvad de udtrykker og udviser offentligt, omkring deres holdninger og skikke forbundet med det, de har approprieret (ibid. 2012, s. 103).

Brunk og Young diskuterer yderligere i kapitlet '*The Skin Off Our Backs*' Appropriation of Religion, hvorvidt appropriation er tyveri. Et af de spørgsmål der bliver stillet er, om religiøse overbevisninger og andre overbevisninger, på lige fod med fysiske objekter hører ind under ejendomsretten (ibid.). Dette spørgsmål er et spørgsmål som også er relevant at stille, når man ser på maoriernes kamp om rettighederne til deres haka'er. For som Brunk og Young skriver, hvis man kunne tage patent på religion, så kunne man se det som plagiat/tyveri, når folk approprierer religiøse skikke (ibid. 2012, s. 107). Hvis dette var tilfældet, ville det muligvis være meget nemmere at navigere rundt i kulturel appropriation.

Et argument som taler for, at religion ikke kan ejes, det er at uanset om det er sandt eller ej, så er en religion bare en påstået almen viden omkring verdenen, og sådanne påstande kan laves af alle. I den vestlige verden, så er det kun muligt at eje retten til en specifik idé, hvor generelle idéer ikke ses som noget der kan ejes, og selv retten over specifikke idéer frafalder efter noget tid (ibid. 2012, s. 104-105).

Ifølge vestlig kultur kan man ikke eje viden. Der er der dog to undtagelser: Den ene er, den specifikke måde hvorpå man kan udtrykke bestemte idéer og viden. Den anden er, måden man kan anvende den viden man besidder, som inkluderer teknikker for, hvordan man kommer i besiddelse af specifik viden (ibid. 2012, s. 105). Kun disse to former for viden kan ejes, og kan beskyttes gennem loven om patent.

Mange oprindelige folk føler direkte, at det er stødende samt fornærmende, når folk ude fra påtager sig deres religion. Som regel vil man argumentere for, at det er forkert at fornærme folk, og at man er nødt til at tage hensyn til folk, men religiøs frihed har større betydning (ibid. 2012, s. 109). Den største fornærmelse af appropriation af kultur ligger i, at de som approprierer, de forvrænger det de approprierer og ved at forvrænge det de approprierer, så fjerner de det autentiske. Folk har ret til at praktisere den religion de har lyst til, men når de approprierer et oprindeligt folks religion, så er de nødt til at tage hensyn folket, ved at passe på med hvad de repræsenterer offentligt, og passer på med at påstå, at det de gør er autentisk ligesom hos det oprindelige folk (ibid.). Det at religionen er taget fra den oprindelige kontekst gør, at den bliver forvrænget og dermed mister sin autencitet (ibid. 2012, s. 109-110).

Alle kan blive fornærmede, og folk bliver fornærmet af forskellige ting, så målet er ikke, ikke at fornærme nogen (ibid. 2012, 110). Brunk og Young argumenterer for at der ikke er mere noget etisk

forkert i, at tilegne sig et oprindeligt folks religion, men det som er etisk forkert, det er at tilegne sig en religion og så forvrænge den, fratage den dets autenticitet samt kommercialisere den (ibid.). Den forvrængede portrættering af oprindelige kulturer er med til at skabe et forvrænget billede af folkene bag disse kulturer, hvilket kan medføre skabelsen af stereotypiske syn på de oprindelige folk, og minoriteter kan have svært ved at rette op på de skader, som stereotypiske billeder skaber.

Brunk og Young konkluderer i deres kapitel *The Skin Off Our Backs* at kolonisternes efterkommere har en del forpligtigelser til efterkommerne af de oprindelige folk, som levede de steder som de koloniserede, og nogle af disse forpligtigelser ligger i at restituere og kompensere for dem som har haft gavn af at appropriere (ibid. 2012, s. 112-113).

Kan viden ejes?

I bogen *The Ethics of Cultural Appropriation* har Brunk for sig selv skrevet anden del af kapitlet *Appropriation of Traditional Knowledge: Ethics in Context of Ethnobiology*. I afsnittet berører Brunk begrebet ”viden”. Brunk starter ud med at forklare, at alle kulturer igennem tiden har udviklede forskellige koncepter af ”viden”, og at de har været nødt til at udvikle kriterier for, hvad der tæller som viden, og hvem der i samfundet har autoriteten til at sige når kriterierne bliver mødt. Alle kulturer har udviklet regler for, hvordan viden bruges i samfundet og hvem det er der må udøve den, om det så er medicinmænd, religiøse og den tekniske elite. Dertil har samfundene fået en fællesforståelse for, hvornår viden bliver brugt til noget godt eller skidt (ibid. 2012, s. 162-163).

Brunk tager også og ser på begrebet ”terra nullius”. Ifølge dette begreb, så kan et individ ikke eje noget, før personen har tilføjet noget af sit eget arbejde til objektet. Ved at tilføje sit arbejde i objektet, så tilføjer man værdi, som vedkommet så kan kræve ansvaret for og dermed også retten til at eje. Når der ikke er nogen der har tilføjet arbejdskraft til et objekt, så er det en abstrakt idé. Jord eller materielle ressourcer som ikke ejes af nogen, og det kalder man så ”terra nullius” (ibid. 2012, s. 163-164).

Den dag i dag anser man ”terra nullius” som et begreb, der blev brugt som en undskyldning for at kolonisterne kunne overtage den jord som de, i deres øjne, ikke mente kunne gøres krav på af de indfødte, fordi de indfødte ikke havde givet jorden værdi igennem arbejde. I dag kan man godt se, at dette var dybt krænkende, for de indfødte havde selvfølgelig haft en indflydelse på det land de har beboet (ibid. 2012, s. 164). Europæerne ville tage jorden fra de oprindelige folk, fordi de ikke havde kultiveret eller beboet landet på sammen måde som europæerne typisk gjorde (ibid.). *Terra nullius* er et godt eksempel på, hvordan et vestligt begreb og synspunkt har fået lov til at have en

større betydning, og at den vestlige verdensopfattelse har fået lov til at vægte mere end de oprindelige folks verdensopfattelse. Kolonisterne vandt kampen om hvilket værdisystem der skulle bruges, fordi de besad magten til at kunne bestemme. Brunk skriver endda, at det er farligt, når de som besidder magt, tror at deres værdier er alment valide. Deres egen verdensopfattelse selvretfærdiggør deres måde at påtvinge oprindelige folk deres viden og verdensopfattelse gennem magt (ibid.).

I dag er det tydeligt at se, at de indfødte rundt omkring i verdenen har lagt arbejde i landet de har beboet, på trods af, at de oprindelige folk ikke har brugt de samme metoder som i den vestlige verden. Det betyder, at de oprindelige folk, på deres egen måde, har arbejdet med landet, og dermed tilføjet det værdi, hvilket betyder, at landet ikke længere er *terra nullius*, men de indfødte har rent faktisk "ejerskab" over landet (ibid. 2012, s. 165).

Brunk skriver om *terra nullius* fordi europæernes tilgang til de indfødtes land er ligesom deres tilgang til viden. De mener ikke, at den viden de indfødte besidder om økosystemet de har levet i, i flere generationer, er noget de indfødte kan gøre krav på, fordi al "abstract and pure knowledge" er *terra nullius* (ibid.). Det er ikke viden som har fået tilføjet arbejde, og dermed er det viden som kan tilegnes af alle, hvilket betyder, at den viden ikke kan ejes af nogen (ibid.). Tidligere i Brunks kapitlet blev der skrevet om en afrikansk stamme, som igennem flere generationer har gjort brug af hoodia-planten, fordi den er med til at dæmpe ens sult, hvilket har været brugbart for de indfødte i trange tider. Store medicinske firmaer har sidenhen fået forskere til at udelukke det terapeutiske komponent i planten, så det kan blive brugt i medicinindustrien. Brunk forklarer grunden til, hvorfor de indfødte ikke ejer retten til hoodia-plantens terapeutiske egenskaber. Grunden til at de indfødte ikke ejer denne ret, er fordi de ikke har tilføjet planten værdi igennem arbejde. De medicinale virkninger har igennem videnskab fundet det terapeutiske ingrediens i planten, og videnskaben har så været med til at give hoodia-planten en værdi. Her er det videnskabsparadigmet som afgør hvad der er viden og hvad der ikke er. Ved at finde den aktive ingrediens i planten gennem videnskab, så retfærdiggør de appropriationen af planten (ibid. 2012, s. 165-166). Den oprindelige befolknings indflydelse på deres omgivelser bliver ikke anerkendt, som værende noget der giver værdi, det har medført, at de (ifølge vestlige kulturer) ikke har retten til deres omgivelser eller de planter, dyr og viden de har fået derfra (ibid. 2012, s. 166). Brunk skriver, at den oprindelige befolknings viden er tæt forbundet med dens omgivelser, og deres kultur, sprog samt skikke er formet deraf, derfor burde planter produceret af dem ikke skilles fra den viden de besidder

(ibid.). Når eksterne virksomheder approprierer oprindelige folks viden, så bliver det oprindelige folks kultur udsat for en trussel (ibid. 2012, s. 176).

Både anden del af kapitlet *Appropriation of Traditional Knowledge: Ethics in Context of Ethnobiology* samt kapitlet *'The Skin off our Backs' Appropriation of Religion*, kommer ind på hvor indviklet det er, når det kommer til oprindelige folks ønske om at besidde ejerskab over deres eget land og religion. Oprindelige folk har været nødt til at indordne sig vestlige ideologier og tankegange, som langt fra i de fleste tilfælde har været til deres fordel. I nyere tid er det gradvist blevet mere udbredt kendt, at oprindelige folk ikke er blevet behandlet godt, og at de mange steder stadig ikke bliver behandlet godt. Mange oprindelige folk har ikke mulighed for at gøre krav på mange af de ting de som de har mistet igennem kolonisering, hvilket gør diskussionen af kulturel appropriation yderst relevant for mange af de folk.

Forfatternes udtalelser i de ovenstående essay skal selvfølgelig tolkes med de forbehold, at det er individer som er partiske. Alle de valgte essays er ensporede, med en klar holdning til kulturel appropriaiton.

Metode - Teorifortolkning af dokumenter og videoer

I følgende afsnit beskrives kort de metoder, der anvendes til at analysere specialets udvalgte cases. Som allerede beskrevet i afsnittet ”Casedesign” er specialet et teorifortolkende casestudie. Det afspejles derfor naturligvis også i de anvendte metoder.

De anvendte analysemetode består af mere eller mindre klassisk dokumentanalyse og analyse af visuelle medier i form af videoer (Duedahl & Jacobsen, 2010) (Mason, 2002).

Den anvendte metode indebærer ganske simpelt, at hovedpointerne fra en tekst eller en video fortolkes ud fra Halls teori om kulturel identitet og Tajfels teori om gruppeidentitet samt de beskrevne essays. Endvidere anvendte citater og større uddrag, som fortolkes med de omtalte teoretiske briller.

Formålet med brugen af denne metode- og analysestrategi, er at besvare specialets problemformulering, og derigennem belyse, hvordan maoriernes kultur approprieres og hvordan maorierne forsøger at forsvare og forvalte deres kultur.

Brugen af direkte citater skal medvirke til, at der er gennemsigtighed for læseren, i forhold til præcis hvad der fortolkes på, samt *hvordan* fortolkningen er foretaget. Lidt bredere bidrager brugen af citater også til, at læseren kan få indsigt i, hvordan og på hvilken baggrund specialets konklusioner er blevet draget.

En række begrænsninger ved brugen af metoden da der har været en selektiv proces hvor det har været en vurderingssag, om hvor vidt materialet har været relevant for belysningen af specialets problemstilling. Citaterne er valgt ud fra min vurdering at det har de været de mest illustrative eksempler. Jeg fokuserer på at fremstille modsatrettede holdninger, hvilket kan ses i de valgte kommentarer udvalgt til analysen, som især kan ses i afsnittet om Marie Krarups udtalelser om maorivelkomsten hun modtog i New Zealand.

Sprogets betydning for maorierne

I New Zealand har de tre officielle sprog: Engelsk, Maori og newzealandsk tegnsprog.

Når man læser artikler der vedrører maoriernes kultur eller ser filmklip med interviews, så bliver mange maoriord og udtryk brugt i flæng. Dette har gjort noget af dataindsamlingen vanskeligt, da der sjældent er undertekst eller en forklaring på de brugte ord/begreber. Dette viser også, at maori er et sprog der er stærkt, på trods af at det kun er en lille procentdel af befolkningen som taler sproget flydende. Selvom det kun er en lille procentdel af befolkningen, som taler flydende maori, så er der mange maoriord blevet en fast del af sproget i New Zealand.

Tallene for hvor mange folk der taler flydende maori varierer alt afhængigt af hvor det er man finder tallene. Ifølge en national undersøgelse fra 2013, så talte 125.000 maorier flydende maori, det svarer til 21% af maorierne, det vil sige omkring 3% af hele den New Zealandske befolkning. Ifølge en undersøgelse lavet af Statistics NZ, så er det kun 5.000 maorier, 11% af alle maorier, der taler sproget godt eller meget godt (Statistics NZ, 2013).

Maori bliver hovedsagelig talt af den ældre befolkning og bliver mest brugt på Nordøen, helt nord på, i østligt og centralt liggende områder, hvor der er en tættere maoribefolkning. Alle maorierne der taler te reo maori taler også flydende engelsk.

Under research og dataindsamlingen var der visse ord der blev ved med at gå igen. Ordene som hapū (klan/stamme), iwi (udvidede slægtskab), mātauranga (viden, visdom, færdigheder), rangatiratanga (lederskab/høvdingeskab) taonga (ejendom). Disse ord virker til at have stor betydning for maorierne. Ordene handler om familie/tilhørsforhold og magt. Det lader til, at alle ordene bærer på essensen af det, som maorierne kæmper for at have ret til i deres eget land.

I specialet vil begrebet pakeha blive brugt til at betegne newzealændere som ikke er af maori herkomst, da det dette er et inklusivt begreb som både dækker efterkommerne af europæerne og andre etniske grupper. Begrebet bliver også brugt i dagligtale i New Zealand.

The Waitangi Treaty og kort introduktion til New Zealandsk historie

Dette afsnit vil omhandle The Waitangi Treaty, da denne traktat har stor betydning for New Zealands historie, og måden hvorpå New Zealand har udviklet sig til en nation med tæt knyttede bånd til den oprindelige befolkning. Udover den kulturelle udvikling, så har the Waitangi Treaty også haft betydning for nogle af de rent juridiske tiltag der er blevet foretaget gennem de sidste snart 170 år i New Zealand.

Tilblivelsen af The Waitangi Treaty

The Waitangi Treaty blev første gang underskrevet den 6. Februar 1840 i Waitangi (deraf navnet). Denne dato er sidenhen blevet til en helligdag (Ministry of Culture and Heritage, U.Å.). Traktaten blev skrevet på både engelsk og maori, men der har været en løbende debat, at oversættelsen til maori ikke lægger sig nøjagtigt nok op ad den engelske version, som har resulteret i at nogle af de høvdinger som skrev under på traktaten ikke har været 100 % indforstået med, hvad det var de skrev under på (ibid.). Traktaten er en aftale mellem the British Crown og omkring 540 maori rangatira (høvdinger) (ibid.).

Traktaten blev skrevet i forbindelse med, at der i 1830'erne kom flere og flere britiske migranter til New Zealand. I denne periode solgte maorierne meget af deres land. Der var en uregerlig opførsel blandt nogle af migranterne og Frankrig var begyndt at vise interesse i at annektere New Zealand (ibid.). I begyndelsen var den britiske regering ikke interesseret i at tage hånd om sagen, men efter nogen tids overvejelse indså de, at de ved at annektere landet kunne beskytte maorierne, tage hånd om migranterne og sikre sig handlen mellem New Zealand og England (ibid.).

Guvernørløjtnanten William Hobson fik til opgave at sikre Britisk suverænitæt i New Zealand. Selve udarbejdelsen af traktaten foregik henover få dage, hvorefter den blev oversat på under et døgn, af en præst og hans søn. Omkring 500 maorier diskuterede traktaten hvorefter omkring 40 høvdinger underskrev maoriversionen af traktaten den 6. Februar 1840 (ibid.). Efter lidt over et halvt år, så havde yderligere 500 høvdinger underskrevet kopier af traktaten, som var blevet sendt rundt i landet (ibid.). De fleste høvdinger underskrev maoriversionen af traktaten, nogle af høvdingerne underskrev traktaten på trods af at de havde deres tvivl, og nogle høvdinger nægtede at underskrive den mens andre slet ikke fik muligheden for at underskrive den (ibid.). Næsten alle

høvdinge underskrev traktaten, men på trods af at nogle høvdinge enten nægtede eller ikke fik mulighed for at underskrive traktaten, så valgte det britiske Koloni Ministerium, at traktaten ville gælde for alle stammer, selv for dem der ikke underskrev traktaten (ibid.). Den 21. Maj 1840 blev der erklæret britisk suverænitet over New Zealand (ibid.).

Traktatens indhold

Selve traktaten indeholder en række grundprincipper, hvorpå briterne og maorierne lavede en pagt, som skulle være fundamentet for en nationalstat (ibid.). Der findes i alt ni eksemplarer af traktaten, hvoraf den ene er maoriversionen som de omkring 50 høvdinge underskrev i Waitangi, alle traktater på nær én er skrevet på maori (ibid.). Alle traktater er opbygget ens, men der findes variationer i formuleringerne (ibid.).

Traktaten indeholder tre punkter som er:

- Maorierne gav suveræniteten til the British Crown
- Maorierne fik lov til at beholde rangatiratanga, høvdingedømme, over deres ressourcer, samtidig med, at de gav the Crown førsteretten til at opkøbe land der blev sat til salg
- Maorierne blev lovet rettigheder og privilegier som britiske borgere (New Zealand Government, U.Å.)

Selvom dette er den første underskrevne aftale mellem maorierne og de britiske immigranter, så er The Waitangi Treaty ikke New Zealands grundlov/forfatning, da New Zealand ikke besidder en grundlov/forfatning som består af ét enkelt dokument (Ministry of Culture and Heritage, U.Å.). Derimod har New Zealand en række sædvaneretter og lovgivninger som udgør fundamentet for en regering (ibid.).

The Waitangi Treaty overgav briterne al styrelse, men dette blev givet til den det New Zealandske Parlament, og siden dette skete så har maoriledere og andre folk understreget traktatens vigtighed (ibid.), for de tre paragraffer i traktaten er ikke love i New Zealand, men mere nogle retningslinjer.

I tidens løb har regeringen håndteret overdragelser af land, vand og andre ressourcer som ellers tilhørte maorierne, på en uhensigtsmæssig måde, hvor der ikke er blevet taget hensyn til ejerne eller at de har fået passende kompensation (ibid.). Dette har resulteret i, at der er blevet indberettet en masse klager, og da regeringen blev ved med at få indberettet klager så valgte de i 1975 at oprette The Waitangi Tribunal.

The Waitangi Tribunal

The Waitangi Tribunal er en tribunal blev oprettet for at behandle de klager som er indberettet af maorier mod the Crown vedrørende brud på Waitangitraktaten (ibid.). Siden 1985 har det været muligt for tribunalen at votere vedtægter og udeladelser udført af the Crown helt tilbage til 1840, dette har haft en stor betydning for maoriernes mulighed for at indsende klager og kræve undersøgelser mod tidligere regerings handlinger (ibid.).

Wai 262

Wai 262 er en sag som har været igennem the Waitangi Tribunal. Det er nok den største og mest omfattende sag til dags dato. Kravet blev indsendt den 9. Oktober 1991 af seks fordringshavere, på vegne af dem selv og deres iwi: Haana Murray (Ngāti Kuri), Hema Nui a Tawhaki Witana (Te Rarawa), Te Witi McMath (Ngāti Wai), Tama Poata (Ngāti Porou), Kataraina Rimene (Ngāti Kahungunu) og John Hippolite (Ngāti Koata)⁶.

Når man går ind på New Zealands Justitsministeriums hjemmeside kan man læse en opsummering af hvad Wai 262 er:

The claim is about the place of Māori culture, identity and traditional knowledge in New Zealand's laws, and in government policies and practices. It concerns who controls Māori traditional knowledge, who controls artistic and cultural works such as haka and waiata, and who controls the environment that created Māori culture. It also concerns the place in contemporary New Zealand life of core Māori cultural values such as the obligation of iwi and hapū to act as kaitiaki (cultural guardians) towards taonga (treasured things) such as traditional knowledge, artistic and cultural works, important places, and flora and fauna that are significant to iwi or hapū identity. (Waitangi Tribunal, U.Å.)

Da denne sag direkte handler om de juridiske rettigheder der omhandler kultur og traditioner, så mener jeg at det er vigtigt at nævne den i dette projekt. Spørgsmålet om rettighederne til kulturelle skikke er blevet diskuteret og taget stilling til, hvilket gør det muligt at have lavet en analyse af kultur i forhold til en regerings perspektiv og hvad en multikulturel nation lægger vægt på når det kommer til bevaring af kultureldiversitet. Der vil dog ikke blive lavet en analyse af dette i specialet,

⁶ Behandlingsprocessen af et indsendt krav til Waitangi Tribunal kan læses i bilag 1

men derfor er det alligevel vigtigt at fremhæve dette patentkrav, da det viser at den newzealandske domstol har taget stilling til maoriernes forespørgsel efter flere rettigheder og erstatning.

Tribunalen gør det klart, at rapportens resultater ikke er en revidering af den New Zealandske forfatning eller Waitangitraktatens plads i forfatningen. Fordringsholderne var bekymret for styringen og indflydelsen på ejendomsret og maoriernes kundskaber (Waitangi Tribunal, 2011, s. 12). På grund af sagens komplekse karakter, har det ikke været muligt for mig at overskue, sagens endelige resultat.

Analyse

Kulturel Appropriation – Religion og Krigsdansen Haka

Dette afsnit vil handle om haka'en og dens kulturelle betydning for både maorierne og resten af den newzealandske befolkning.

Haka'en er en traditionel krigsdans som er tæt knyttet til maoriernes kultur. Maorierne har mange traditioner, som de har holdt i live på trods af kolonisationen af deres land og et forsøg på assimilere maorierne op igennem tiden. En af de traditioner som den resterende befolkning i New Zealand har taget til sig i stor grad, det er haka'en.

En haka udføres af mænd, det ses dog nogle gange at kvinder også udfører denne traditionelle dans. Der er dog visse strenge regler som skal overholdes, for at opretholde ens mana. Der er mange bevægelser som repræsenterer maskuline træk, og disse bevægelser må ikke udføres af kvinder, hvilket gør at en haka udført af kvinder ser anderledes ud end når den udføres af mænd. Som hovedregel er det dog kun mænd som må udføre en haka, ligesom at den traditionelle dans med poi, som udgangspunkt kun må udføres af kvinder.

Danmark i konflikt med New Zealand

Vi lever i en tid, hvor internettet har en stor betydning for vores hverdag, og meget kommunikation og videreformidling af information foregår gennem de sociale medier. Internettet har gjort det muligt at være i kontakt med andre mennesker på tværs af tidzoner og geografisk adskillelse. Dette gør, at folk har mulighed for at dele deres tanker, idéer og meninger med andre ligesindede. Minoriteter kan nemt blive overhørt, da de ikke har en lige så stor stemme som resten af den samlede befolkning, men gennem sociale medier, så kan minoritetsbefolkningsgrupper verden over, komme i kontakt med hinanden, og støtte hinanden i deres kamp for at blive hørt, og få gjort opmærksom på deres problemer.

Takket være sociale medier er begrebet kulturel appropriation blevet til et begreb som flere og flere mennesker er blevet bekendt med, især hos unge mennesker. På YouTube kan man finde utallige filmklip hvor folk taler for og imod kulturel appropriation. Mange af dem er meget passionerede omkring deres holdninger til emnet, og folk fra begge lejre føler sig forurettet. Der er dem som påstår, at der bliver udøvet kulturel appropriation på deres kultur, føler sig krænket og stigmatiseret af de som approprierer, og så er der dem som påstår, at kulturel appropriation er noget

vrøvl, og at folk f.eks. har ret til at bruge det tøj de har lyst til, have den fristure som passer dem, eller få de tatoveringer, som de synes er pæne.

I dette speciale vil der blive set nærmere på tilfælde af kulturel appropriation, som er blevet opfanget på de sociale medier så som Facebook.

Haka'en er en krigsdans, og pga. denne beskrivelse bliver denne traditionelle dans ofte anset som en form for opfordring til kamp. En krigsdans er til for at den kan opfattes som en trussel og opfordring til konflikt eller kamp af en art. Trusler, konflikter og opfordring til kamp kan nemt lede ens tanker hen på splittelse og fjendskab, men i dette tilfælde er man nødt til at se forbi sine første iagttagelse. Hvad der oftest bliver glemt er, at haka'en også bliver brugt ved sociale og rolige sammenkomster. Ifølge den newzealandske turisthjemmeside, som reklamerer samt informerer om New Zealand, beskriver de haka'en som en "fierce display of a tribe's pride, strength and unity." (New Zealand Tourism, U.Å.). Her er det vigtigt at lægge mærke til ordet "unity". I det moderne vestlige samfund som maorierne lever i, så er der ikke længere brug for de gamle skikke og ritualer på samme måde. Der er ikke længere krige mellem stammerne, som der var før koloniseringen af New Zealand. Koloniseringen af New Zealand og europæernes tilflytning til landet har gjort, at splittelsen er vendt til sammenhold blandt maorierne. Hvad der end splittede dem før koloniseringen er blevet overdøvet af behovet for at samles på tværs af stammer, for at stå sammen i et forsøg på at holde liv i den kultur, som deres eget folk har skabt igennem mange generationer.

Haka'en er en af de kulturelle udtryksformer, som har været i stand til at overleve homogeniseringen af den newzealandske befolkning. Ikke nok med at krigsdansen har overlevet, så er det en af de kulturelle udtryksformer, som trives og har formået at vinde indpas i den newzealandske befolkning på tværs af kulturelle forskelle.

I det kommende afsnit vil der komme eksempler på, hvordan krigsdansen haka i et moderne vestligt samfund har fået en funktion som en samlende kulturel skik.

Ifølge Stuart Hall er den kulturelle identitet dybtliggende og lægger til grund for en persons identitet. Den kulturelle identitet har rod i historien og ens fælles forfædre. New Zealand som folk er groft opdelt i to folk med forskellige forfædre. Det ene folk er maorierne det andet folk er pakeha'erne. Med forskellige forfædre har de to folk forskellige kulturelle identiteter. I begyndelsen forsøgte den newzealandske regering (som næsten udelukkende bestod af mænd af europæisk herkomst), at homogenisere den newzealandske befolkning ved at fjerne så meget af maoriernes

kultur som muligt. Selvom maori som sprog aldrig har været ulovligt, så blev der i mange år (uofficielt) opfordret til, at maorierne ikke talte deres eget sprog. Det var først i 1970'erne at maorierne begyndte at stå ved deres identitet som maori og dermed begyndte man at sætte fokus på sproget igen (Ministry of Culture and Heritage, 2015).

Ifølge Tajfel er der hos mennesket en medfødt fjendtlighed mod out-groups og denne fjendtlighed gør, at der vil opstå en negativ opførsel mod en out-group. I New Zealand kan man groft inddele befolkningen i to grupper den store gruppe er pakeha'erne og den mindre gruppe er maorierne. Individer vil diskriminere mod individer fra en out-group, hvilket betyder, at individer fra maoribefolkningen vil diskriminere mod individer fra pakeha-gruppen, og vice versa. Uligheden der bliver skabt igennem diskriminationen gør at der er større sandsynlighed for at uligheden vokser, og dermed øges risikoen for konflikter imellem de to grupper. For at mindske risikoen for større konflikter er det derfor, umiddelbart, en god idé at få maorikulturen inkorporeret i den overordnede newzealandske kulturelle identitet.

I forsøget på at forene de to forskellige folkeslag har New Zealand forsøgt at tage maoriernes kultur til sig, og lade den få en større indflydelse i landet. En af de måder maorikulturen har fået lov til at vise sig og få indpas er bl.a. ved at stort set alle skoler tilbyder undervisning i maori, selvom det ikke er obligatorisk, og næsten alle skoler har en kapa haka gruppe. Dette gør, at de fleste børn, uafhængigt af etnicitet, bliver introduceret for maorikulturen fra barns ben af. Dertil bliver der oftest lavet opvisninger af maorier, når der er større officielle besøg fra udlandet, eller ved store nationale begivenheder.

Det mere synlige og uundgåelige møde med maorikulturen har gjort den "fremmede" kultur for pakeha'erne til en mere genkendelig og almindelig kultur. Selvom pakeha'erne får et større kendskab til maorikulturen, vil det stadig være en fremmed kultur for dem, og det vil stadig være to kulturer som lever parallelt med hinanden. De to forskellige folk vil derfor stadig i store træk være uforenelige.

LEGO vs. Maorierne

Det er efterhånden sket et par gange, at de forholdsvis små lande Danmark og New Zealand er havnet i konflikt med hinanden. De to tilfælde som vil blive diskuteret i dette afsnit er da LEGO med deres legetøjsserie BIONICLE fik en række maorier i New Zealand til at føle sig krænket, fordi de mente at LEGO havde stjålet idéerne til legetøjsserien fra maoriernes religion. Det andet tilfælde, hvor Danmark har gjort sig upopulære blandt new zealænderne generelt, men i særdeleshed hos maorierne, det var da den danske politiker Marie Krarup, efter et officielt besøg med Forsvarsudvalget i New Zealand, skrev en kronik, hvor hun gav til kende, at hun mente, at maoriernes traditionelle velkomst var uciviliseret.

Disse to eksempler kan bruges til at illustrere, hvordan newzealændere har forsøgt at forsvare maoriernes kultur på internationalt plan, og hvilke debatter disse to hændelser har bragt med sig.

Tilbage i 2001 lancerede LEGO legetøjsserien: Bionicles. Denne legetøjsserie var en stor satsning fra LEGOs side, da de i flere år rent økonomisk havde været udfordret. LEGO lancerede også et online fantasyspil til at supplementere Bionicles legetøjsserien. Bionicle-serien havde hentet inspiration fra polynesisk sprog og religion. Gennem advokaten Maui Solomon som også er medforfatter til kapitlet *Traditional Knowledge: Ethics in Contexts of Ethnobiology* i bogen *The Ethics of Cultural Appropriation* (Young & Brunk, 2012) kontaktede en række maoristammer LEGO, som truede med at tage dem med i retten, pga. appropriation af deres religion og sprog. Maorierne klagede til FN-organisationen for intellektuelle rettigheder i Geneve, og den danske regering.

I Morgenavisen Jyllands-Posten blev Solomon citeret for at sige: ”LEGO har forbrudt sig mod vores kultur og værdier, og man burde tale med os i stedet for at ignorere os. Det her handler ikke om jura, men om etik og moral,” (Sønnichsen, 2001). Kernen i dette dilemma var, at LEGO som en stor, international koncern havde fundet inspiration i et oprindeligt folks kultur og sprog, og lanceret en legetøjsserie baseret på deres research uden at drøfte det med det folk de hentede inspiration fra. LEGO profiterede derfor på maoriernes religion, uden at have fået tilladelse til dette, hvilket gjorde, at maorierne endnu engang følte sig udnyttet. LEGO endte med at gå i dialog med maorierne i New Zealand, hvilket resulterede i, at LEGO ikke blev trukket i rette.

LEGO lovede at lave en Code of Conduct for kulturelle udtryk af traditionel viden, så de i fremtiden ikke henter inspiration fra oprindelige kulturer, uden at de har fået lov af den pågældende

befolkningsgruppe. Yderligere havde LEGO talt med maorirepræsentanter med et ønske om et samarbejde, omkring Bioncles-legetøjsserien (NZPA, 2001).

Navnene på de forskellige karaktere, steder og guder i Bionicle-universet sidenhen blevet ændret, så de ikke længere var ens med nogle af maoriernes ord, hvor nogle af ordene anses som hellige ord. Legetøjsserien Bioncles var i mange år meget populært blandt børn, og LEGO har tjent mange penge på dette produkt.

LEGOs sag med Bionicles er et specifikt eksempel på, hvordan en stor virksomhed fra et vestligt samfund har hentet inspiration fra et oprindeligt folk, og udnyttet en minoritetskulturs viden for at få økonomisk profit. På det pågældende tidspunkt var der endnu ikke kommet nogen afgørelse i sagen om Wai262, men mange maoristammer var på daværende tidspunkt allerede begyndt at kæmpe for rettighederne til intellektuel ejendom. På trods af deres status som en minoritetsbefolkning med en ikke vestlig kultur, så har de formået igennem de sidste 20-30 år at kæmpe for deres rettigheder på et niveau, hvor de ikke kun bliver hørt i deres eget land, men på den internationale scene.

Nogle maorier gav udtryk for, at de ikke var imod at LEGO hentede inspiration fra deres sprog, religion og kultur, mens andre maorier fandt det meget stødende. Som Maui Solomon giver udtryk for i sin kommentar til Jyllands-Posten, så handlede denne sag om langt mere end det juridiske aspekt.

Brunk og Young diskuterer i kapitlet *The Skin Off Our Backs*, at det ikke er muligt at eje religion, da religion anses af de praktiserende folk, at være almen viden, en form for sandhed som de ikke selv har fundet på. Man kan ikke tage patent på almen viden, og derfor kan man ikke eje en religion. Maoriernes almene viden om naturen og deres sprog gjorde, at det ville have været vanskeligt for de forskellige stammer i New Zealand at have trukket LEGO-koncernen i retten og vundet i en retssag om brugen af deres sprog og religion. Taget Brunk og Youngs diskussion i betragtning, så vil denne form for appropriation nemt kunne skade synet på maorierne på internationalt plan, da maorierne endnu engang ville blive udsat for generalisering og deres kultur vil blive forsimplet. Maoriernes sprog og religion blev brugt på en kommerciel måde, uden at maorier blev taget med i dialog om udviklingen af et produkt, som hentede inspiration fra deres sprog. Manglen på dialog betød, at der ikke blev taget hensyn til den oprindelige befolkning, og LEGO var dermed med til at skabe et forvrænget billede af maoriernes religion.

LEGO havde sikkert vundet retssagen, men med det store fokus der er kommet på oprindelige folk rundt omkring i verdenen, så kunne denne sag nemt have skadet LEGOs omdømme, i større eller mindre grad, hvilket kunne have ført til boykot af LEGOs produkter fra flere forbrugere. Maorierne valgte at reagere på, at LEGO havde hentet inspiration i deres sprog. For 30 år siden ville sagen nok ikke havde fået lige så meget omtale som den gjorde tilbage i 2001, men takket være internettet og den voksende bevidsthed omkring etik og behandlingen af oprindelige folk, forblev det ikke kun en sag mellem maorierne og LEGO.

Ud fra Tajfels teori om intergroup diskrimination kan sagen mellem LEGO og maorierne tolkes, at maorierne siger fra over for LEGO-koncernens understøttelse af det stereotypiske syn på maorierne. I det kommende afsnit om haka'en vil der yderligere blive belyst om, hvordan maorierne bliver anset som et primitivt og voldeligt folk. Ved at LEGO lancerede en legetøjsserie baseret på maoriernes sprog, med krigerrobotter, så understøtter LEGO det stereotypiske billede der findes af maorierne. Ifølge Tajfel vil et stereotypisk syn på en minoritetsgruppe sjældent være positivt ladet, og det negative stereotypiske syn vil medføre større vanskeligheder for den pågældende minoritetsgruppe.

I sagen mellem maorierne og LEGO, så har fokuset i dette speciale været på det etiske dilemma. Young og Haley samt Keeshig-Tobias diskuterer hvordan oprindelige folk mister deres stemme, når vestlige kulturer vælger at portrættere historier eller elementer fra en minoritetsbefolkning. Ved at LEGO valgte at basere deres legetøjsserie på maoriernes sprog og religion, så blev en masse børn indirekte præsenteret for maoriernes kultur. Forbrugerne ville dog med al sandsynlighed ikke kende til ordenes oprindelse, og derfor ville ordene og historierne få en helt anden betydning, end hvad de oprindeligt havde fået tildelt af betydning. Den nye betydning ville føre til, at maoriernes stemme endnu engang ville blive overhørt. Af etiske grunde kan det argumenteres for, at LEGO handlede rigtigt ved at gå i dialog med maorierne, for at undgå yderligere appropriation af maoriernes kultur.

Marie Krarup og maoriernes powhiri

I marts 2013 skabte politikeren Marie Krarup røre helt nede i New Zealand, da hun udgav et blogindlæg på avisen Berlingskes hjemmeside (Krarup, 2001). I dette blogindlæg kritiserede hun newzealænderne for at have taget for meget af maorikulturen til sig, og hun mente at newzealænderne havde gang i en kulturel selvudslettelse.

I dette afsnit vil der være en gennemgang af hvordan skandalen udfoldede sig, hvordan nyhedsmedierne håndterede historien og en analyse af nogle af de kommentarer på kommentarsporene på de forskellige nyhedshjemmesider, skrevet af anonyme brugere.

Onsdag den 6.marts 2013 kl. 11:30 udkom et blogindlæg af Marie Krarup i Berlingske. Dette blogindlæg havde overskriften: ”Aldrig kan et folk forgå, som ikke vil det selv...” (Krarup, 2001). Allerede i sin anden sætning inde i blogindlægget får Krarup hentydet til, at hun ikke mener at newzealænderne er særligt civiliserede. Efter en kort introduktion, hvor hun til dels roser og kritiserer New Zealand, så forklarer hun, på hvilke punkter New Zealand og Danmark minder meget om hinanden. Både indbyggermæssigt men også fordi begge lande ønskede at spare på forsvaret. Efter at have skrevet lidt om forsvaret i New Zealand og Danmark, så kommer hun endelig til den del af blogindlægget, som er essensen af det hun gerne vil fortælle om, og som er det som har skabt røre.

Krarup forklarer hvordan hun og andre delegerede var til en velkomstceremoni, kaldt powhiri⁷, hvor de blev taget i mod af ”en halvnøgen mand i bastskørt, der råbte og skreg på maori”, som ”udførte mærkelige ritualer og rakte tunge” før de blev ført ind i et ”maori-tempel”. Alt i alt gør Krarup det klart i sit blogindlæg, hvad det er hun mener er civiliseret og hvad der er uciviliseret. Efter at have genfortalt, hvordan hele velkomstceremonien blev fremført, så fortæller hun også, hvorfor at der ved sådan et officielt besøg bliver udført en powhiri. Krarup forklarer, at der siden 2000 i New Zealand har været fokus på bevarelsen af maoriernes sprog og kultur, ikke kun blandt maorierne, men også blandt dem af europæisk afstamning. Krarup kalder newzealændernes ”cultural awareness” for ”kulturel selvudslettelse, eller grotesk multi-kulti-dyrkelse”. I hendes optik vil New Zealand ikke være i stand til i fremtiden at holde fast i sin kultur, hvor hun så citerer den danske digter, og nazi-sympatisør, Valdemar Rørdam, med ordene: ”at aldrig kan et folk forgå, som ikke vil det selv”.

⁷ Udtales: pəʊ'fi:ri

Ud fra Halls teori om kulturel identitet er den kulturelle identitet konstrueret, og baseret på en masse ustabile punkter. Derfor er kulturel identitet ifølge Hall ikke en stabil entitet, som er det Krarup referer til. Yderligere kan det ud fra Tajfels teori om intergroup diskrimination tolkes, at Krarup agerer ud fra det koncept, at individer fra en gruppe vil diskriminere mod en anden gruppe, på trods af, at personen eller vedkommendes gruppe vinder på det.

Lørdag den 6. april 2013:

Efter fire uger kom blogindlægget frem i de newzealandske medier hvor det hurtigt blev et varmt emne. Artiklen som gjorde newzealænderne opmærksomme på Krarups blogindlæg udkom kom på www.stuff.co.nz's hjemmeside, i artiklen: *Danish politician slams Maori Welcome* (Stuff, 2013). I denne artikel forklarer journalisten, hvordan Marie Krarup har oplevet sin traditionelle velkomst, hvor den negative tone blev fremhævet.

Berlingske opfanger hurtigt, at Krarups udtalelser i sit blogindlæg er blevet et samtaleemne i New Zealand, og udgiver så artiklen *Krarups maori-kritik vækker opsigt i New Zealand* (Lauridsen, 2013). Artiklen kommer med et resume af Krarups blogindlæg og hvordan newzealænderne har reageret på hendes blogindlæg inden for det halve døgns tid.

Søndag den 7. april 2013

Sagen kom for alvor i fokus da en lignende artikel (*Danish MP calls powhiri 'uncivilised and grotesque'* (Newstalk ZB, 2013)) kom i New Zealands mest læste avis The New Zealand Herald. Denne artikel fremhæver ligeledes den negative tone som Krarup brugte i sit blogindlæg i forbindelse med sit visit i New Zealand.

Den danske nyheds-site, *Copenhagen Post*, som henvender sig til folk, som er bosat i Danmark, men som er engelsktalende, skrev også en artikel om Krarups indlæg, med titlen: *New Zealanders offended by Danish MP's "appalling ignorance"* (CPH Post, 2013). Dette indlæg kommer med et resumé af hvad Krarups blogindlæg handler om, og hvad der efterfølgende er sket. De har også fået en udtalelse fra en newzealænder bosat i Danmark.

Marie Krarup skriver en opdatering på sin facebookprofil, hvor hun udtaler sig om sit blogindlæg og den opmærksomhed den har fået i New Zealand (Bilag 2).

Samme dag udkommer artiklen *Krarp om maori-ballade: Jeg føler mig misforstået* (Jensen, 2013) på www.b.dk hvor Krarp bliver interviewet, så hun har mulighed for at komme med en kommentar på den skandale der er opstået ud fra hendes blogindlæg. I artiklen er der henvisninger til Krarups blogindlæg. Krarp forsvarer sig ved at fortælle, at det ikke er hele hendes blogindlæg som er blevet oversat, hvilket er grunden til newzealændernes fejlfortolkning af hendes blogindlæg. Hun mener derfor, at det er helt forkert af newzealænderne at tro, at hun ser ned på maorierne.

Mandag den 8. april 2013

Den britiske, og meget læste, tabloid avis, Daily Mail udgiver Krarups udtalelser om maorierne i en artikel på deres hjemmeside www.dailymail.co.uk med overskriften: *Right-wing Danish MP offends Maori by describing welcome greeting as 'grotesque'!* (Shears, 2013) denne artikel forklarer alt det, som alle de andre artikler på nettet har gjort. Det at den britiske tabloid avis har taget historien til sig betyder, at det ikke længere kun er et emne der berører danskerne og newzealænderne.

www.fyens.dk udgiver en artikel med overskriften: *Marie Krarp: Jeg har intet at undskylde* (Ritzau, 2013), artiklen henviser til en statusopdatering Krarp har skrevet på sin facebookprofil (denne statusopdatering har ikke været til at finde frem, da den muligvis er blevet slettet). Krarp påstår at hendes blogindlæg er satire, og derfor et humoristisk indlæg. Artiklen nævner også, at Krarp meddeler, at hun har modtaget takkebreve fra newzealændere, som er glade for, at hun har sat ord på det de selv går og tænker.

Information udgiver en lignende artikel på deres hjemmeside, med samme overskrift som i fyens.dk.

På www.politiken.dk hjemmeside bliver en artikel udgivet med overskriften: *Marie Krarp får høl af kollegerne for maori-udtalelse* (Sæhl, Marie Krarp får høl af kollegerne for maori-udtalelser, 2013). I artiklen bliver forskellige udtalelser omkring emnet fra politikere fra forskellige partier citeret.

Sent på eftermiddagen kommer Dansk Folkepartis udlandsordfører, Søren Espersen, med en pressemeddelelse, som beklager Krarups blogindlæg. Dette bliver blandt andet udgivet i en artikel på Berlingskes hjemmeside under overskriften: *DF beklager Krarups maori-blog* (Koue, 2013).

Tirsdag den 9. april 2013

Newzealænderen John Ansell kommenterede indlægget på *Copenhagen Posts* hjemmeside, og samme dag udgiver han selv et indlæg på sin egen hjemmeside, www.TreatyGate.wordpress.com, med overskriften: *It's not OK – Danish MP* (Ansell, 2013), med en yderligere uddybelse på sin kommentar. Kommentarerne er ikke længere tilgængelige på www.cphpost.dk, men Anells kommentar og et udpluk af de andre kommentarer har han lagt op på sin hjemmeside, som også viser noget af den diskussion, som artiklen vagte til live (diskussionernes indhold vil blive beskrevet senere i afsnittet).

Tirsdag den 9. april 2013 er også den dag *New Zealand Herald* vælger at udgive en oversættelse (Mortensen, 2013) af Krarups blogindlæg på engelsk, hvor både den oprindelige tekst og den oversatte tekst er stillet op side om side.

Samme dag udgiver *Politikken* en artikel på deres hjemmeside, *Oversættere modsiger Marie Krarup: Den engelske version fejler ingenting* (Sæhl, Oversættere modsiger Marie Krarup: Den engelske version fejler ingenting, 2013), hvor der i artiklen endnu engang bliver forklaret hvad der er sket i medierne, og oversætteren ikke mener, at hun har tolket på Marie Krarups blogindlæg.

Dansk Folkeparti vælger at sende en undskyldning til newzealænderne gennem den newzealandske ambassade, og det skriver Politiken om på deres hjemmeside i artiklen: *Minister sender DF-undskyldning til New Zealand* (Ritzau, 2013). Samtidigt udgiver Berlingske Tidende på deres hjemmeside artiklen *DF-beklager, men: Krarup nægter at undskylde Maori-hån* (Eggert, DF-beklager, men: Krarup nægter at undskylde Maori-hån, 2013). Senere på dagen udgiver BT artiklen *Søren Krarup revser DF: Der er intet at undskylde for!* (Eggert, Søren Krarup revser DF: Der er intet at undskylde for!, 2013), hvor Marie Krarups far forsvarer sin datters udtalelser, og ikke mener at Dansk Folkeparti skal komme med en undskyldning.

Herefter dør debatten ud på de forskellige medier.

På meget få dage får Marie Krarups udtalelser sat gang i en heftig debat, om hvorvidt det er acceptabelt, at tale ned til et oprindelig folks kultur og skikke. Artiklerne der bliver udgivet på diverse medier tager ikke fat og kommenterer på den problemstilling Krarup stiller op, men det er tydeligt at læse, at de alle til en vis grad har taget stilling til, om Krarups udtalelser er acceptable

eller ej. Den umiddelbare holdning er, at det er forkert af Krarup at komme med de udtalelser hun har. De artikler som omhandler Krarups blogindlæg er meget ensporet, og det har ikke været muligt at finde en artikel som støtter op omkring hendes udtalelser. Det er ikke længere socialt acceptabelt, at komme med negative udtalelser om oprindelige folk og deres kulturelle skikke, hvilket kan forklare avisernes tilgang til emnet.

Multi-kulti dyrkelse

Marie Krarups blogindlæg, og efterfølgende udtalelser, vækkede en debat både i Danmark og i New Zealand. Debatterne på de forskellige medier og nyhedssites omhandlede hovedsageligt, om det er rigtigt eller forkert at lade et oprindeligt folks kultur, som er en minoritet, har plads i et vestligt samfund.

Ud fra de kommentarer der er at finde på de forskellige artikler, er det klart at læse, at folk er delt i to lejre, og det er meget få som ligger midt i mellem. Et udpluk af udtalelser er blevet udvalgt, nogle som forsvarer Marie Krarup og nogle som tager stærkt afstand fra hendes udtalelser. Udtalelserne er fra både danskere og newzealændere.

Der kom 548 kommentarer til artiklen *Danish Politician Slams Maori Welcome* (Stuff, 2013) på www.stuff.co.nz's hjemmeside. Mange af kommentarerne siger det samme, så der er forsøgt så vidt muligt, at udvælge de kommentarer som indeholder nogle meget gennemgående pointer.

Alle kommentarer er skrevet af brugere, hvor de nødvendigvis ikke bruger deres rigtige navn, og derfor er det ikke muligt at validere dem. De kommentarer der bliver refereret til kan læses i Bilag 3.

Den første kommentar kommer fra *Keeper of 8s*, vedkommende starter ud med at fortælle, at personen er europæisk newzealænder, og h*n elsker landet og dets maori kulturarv. *Keeper of 8* er en af de, som i debatten har forsøgt at komme med et forslag til, hvordan man kan inkorporere maoriernes kultur i den generelle newzealandske kultur. Personens forslag går ud på, at man fjerner den truende og aggressive del af deres skikke, da de nemt kan tolkes forkert af udefrakommende folk, og man i stedet for burde optræde med "a nice group of poi dancers singing a welcome". *Keeper of 8s* forslag bliver dog ikke taget godt i mod af *PheasantPlucker*, som umiddelbart er af maori herkomst. *PheasantPlucker* mener ikke, at man bare kan tage traditioner og skikke fra en kultur og modificere dem som det passer andre. Det lyder til at h*n betvivler, hvorvidt man kan holde af en kultur, hvis man gerne vil lave om på den, og gøre den turistvenlig.

I dette tilfælde kan man argumentere, at *Keeper of 8* ønsker at gøre det, som Conrad G. Brunk og James O. Young diskuterer i kapitlet '*The Skin Off Our Backs*' *Appropriation of Religion* hvor det i det nævnte kapitel omhandler religion, så er der her tale om en kulturelle skikke. Mange oprindelige folk i USA er vrede over, at deres religion bliver "misbrugt", hvor folk tager de dele af deres religion til sig som de kan lide, og blander det sammen med andre religioner, i et forsøg på at skabe en religion, som er tilpasset et vestligt samfund. Brunk og Young diskuterer også hvordan dominante kulturer har negativ effekt på minoritetskulturer, da de ofte repræsenterer et forvrænget billede af den religion, de approprierer. I tilfældet med haka'en er det et gråzone område, da det er maorierne selv der udfører deres gamle ritualer, og *Keeper of 8* giver ikke udtryk for, at det er pakeha'erne der skal udføre powhiri. Selvom det er maorierne, der udfører deres gamle skikke, så kan det stadig anses som etisk ukorrekt, at majoritetsgruppen presser minoritetsgruppen til at lave om på sine skikke, så de passer ind i et mere vestligt samfund.

Der er også flere som mener, at maorierne burde tage hele deres kultur op til revurdering, da maorikulturen ikke passer ind i et vestligt samfund. En af dem som har den holdning er en bruger, som går under navnet *Robert Dobalinas*, han er enig med Krarups udtalelser. Han mener, at det er uciviliseret at rende halvnøgent rundt og virke truende, og derfor ville det være på tide, hvis maorierne udviklede sig rent kulturelt. I dette tilfælde er der tale om en majoritetsgruppes forsøg på at modificere en kultur, som ikke er deres egen.

Brugeren *5malt* pointerer, at h*n er ligeglad med, hvor Krarup kommer fra og hvilket politisk parti hun er en del af, men at h*n synes, at det er godt at Krarup har haft modet til at tage et emne op, som mange andre har tænkt på i meget lang tid. H*n mener at New Zealand med denne debat fik mulighed for at komme til en enighed om, hvad der burde være acceptabelt, da det trods alt handlede om, hvordan New Zealand tager sig ud på den internationale scene. *5malt* er en af de person som tilslutter sig gruppen af mennesker som mener, at haka'en er for voldsom og aggressiv, til at den kan blive brugt som en velkomsthilsen i en vestlig kontekst. *5malt* foreslår, at en karanga⁸ skal blive brugt frem for en haka, da den ikke er aggressiv og intimiderende, og derfor nok vil blive bedre modtaget af udenlandske gæster.

I den anden lejr er der de som mener, at Kraup ikke har værdsat den velkomst hun er blevet givet,

⁸ Karanga er en maorihilsen, som består af en udveksling af kald mellem de besøgende og de som bliver besøgt. Kaldende udøves af en enkelt kvinde fra hver gruppe, hvor de på maori udveksler informationer om deres egen stamme/gruppe og de besøgte vil også forklare formålet med deres besøg.

da hun besøgte New Zealand. Brugeren *Regreg* skriver, at i andre lande bliver der givet håndtryk og falske smil som ingen betydning har, og Krarup så vælger at fornærme newzealænderne ved at skrive grimt om velkomstceremonien er ignorant. Brugeren pointerer, at der ligger stort arbejde bag sådan en velkomstceremoni, da der er en masse mennesker som er involveret og folkene som udfører disse ritualer er nødt til at øve sig før en optræden. Personen bag opslaget mener, at det er både pinligt for Krarup og newzealænderne, at Krarup er så uvidende omkring ceremonien. Brugeren finder det forvirrende, at Krarup hellere vil have, at en fremmede mands læber rør hende, frem for en hong⁹. Hvad der ser ud som en kommentar til andre brugeres kommentar til artiklen skriver Regreg, at det er pudsigt, hvordan folk kan udtale sig så nedladende omkring maorikulturen, når de i alle andre sammenhænge gerne vil bruge den til at repræsentere New Zealand.

En del af Brunk og Youngs diskussion i kapitlet '*The Skin Off Our Backs*' *Appropriation of Religion* kommer også ind på dilemmaet som omhandler appropriation af religion, og at det er etisk uforsvarligt, når man gør det på sådan en måde, at man profiterer på det. Ud fra teorien kan der i dette tilfælde også argumenteres for, at New Zealand bruger maoriernes kultur til at promovere sig selv, så de kan tjene penge på f.eks. turistindustrien. Bare ved at se på den officielle turistik hjemmeside for New Zealand www.newzealand.com, kan man tydeligt se, at meget af fokuset ligget på naturen og maoriernes kultur og design. Ud fra *Regregs* kommentar kan det tolkes, at maoriernes kultur bliver udsat for appropriation, med henblik på profit uden respekt for kulturen eller maorierne.

Til artiklen *Danish Politician Slams Maori Welcome*, er der flere danskere som har skrevet en kommentar, og undskylder på danskernes vegne, og at Krarups udtalelser ikke afspejler den gennemsnitlige danskers syns på oprindelige folk og deres kulturer. Der er dog enkelte brugere som forsvarer Krarups udtalelser, og en af disse er brugeren *Jørgen F*, som blandt andet forklarer, at Europa igennem de seneste 30 år har været under stort socialt og kulturelt pres, pga. indvandring fra Egypten og Syrien. At man i Europa har været tvunget til at tilpasse sig ukendte og tidligere usete religiøse dogmer, som kan medfører en spredning af konflikter op igennem Europa, takket være emigranter.

Med sin udtalelse, får *Jørgen F* det til at fremstå som om, at det er maorierne der er de udefrakommende, med fremmede skikke og kultur. Han er med til at forstærke følelse af et "os og

⁹ Hongi: En form for maorihilsen, hvor to mennesker presser deres næser sammen, som et symbol på, at deres forfædre møder hinanden, igennem udvekslingen af et åndedræt.

dem"-koncept, som mange newzealændere også giver udtryk for i deres kommentarer til artiklen. Ved at sammenligne maorierne med egyptere og syrere, så sætter han maorierne i bås med folkeslag, som er indvandret til et land, hvor der allerede er et folk, og de derfor, i hans opfattelse, bør tilpasse sig de europæiske newzealænderes kultur. At sætte maorierne i den kategori, er også med til at fremhæve maorierne som de fremmede, hvilket yderligere understreger, at maorierne og de europæiske newzealændere er to vidt forskellige folk. Som debatten udfolder sig, så fremgår det, at det er umuligt at forene de to befolkningsgrupper.

Mange andre brugere, hovedsageligt folk bosiddende i New Zealand, deler samme holdninger som *Jørgen F, Keeper of 8, 5malt* og *Robert Dobalinas*. De mener, at nogle af maoriernes skikke og traditioner er primitive, og ikke har plads i et moderne vestligt samfund, og at de bør tilpasse sig de vestlige normer, så de er i stand til at passe ind i en moderne verden. De tager afstand fra maorierne og deres skikke, på trods af at de lever i det samme land. Ifølge Mary Jane Colliers teori bruger de metoden "othering", hvor medlemmer af pakeha-befolkningen giver maorierne en "ascribed identity" som et primitivt og truende folkefærd, som kulturelt ikke er lige så "udviklet" som andre vestlige kulturer. Gennem "othering" forstærkes forskellen på de to befolkningsgrupper, som igen forstærker konkurrencen og intergroup konflikten.

Nogle af kommentarerne til John Ansell's blogindlæg *It's Not OK – Danish MP* er udvalgt ud til dette speciale, da blogindlægget har en anden holdning til Krarups udtalelser end diverse nyhedsartikler der er at finde på nettet.

Som nævnt tidligere, så skrev John Ansell et blogindlæg baseret på kommentaren, som han skrev til www.cphpost.dks indlæg om Krarups udtalelser og newzealændernes reaktion på dette. Han skriver, at han fuldt ud støtter Krarup i hendes udtalelser, og at han er enig med hende i, at maorierne praktiserer gamle og primitive skikke som ikke har plads i et moderne vestligt samfund, hvor han referer til maorierne skikke som "violent ways of our pre-colonial stone age cannibals".

I kommentarfeltet er der 107 kommentarer, også her er holdningerne delte, med en overvægt af folk som giver Ansell ret i hans udtalelser og stemmer i med deres vrede mod spredningen af maorikulturen.

De fleste kommentarer, som ikke er enige med Krarup eller Ansell er hovedsageligt kommentarer som er vrede over de, i deres øjne, ignorante udtalelser om maorikulturen. Nogle få er forargede og spørger ind til, hvordan det kan være, at de ikke har sat sig mere ind i maorikulturen, før de udtaler sig.

Krarp kom selv med en kommentar til hele episoden på sin facebookprofil (se bilag 2), hvor hun forklarer, at et kort uddrag af hendes blogopslag er blevet udgivet i en newzealandsk avis, og pga. hele blogindlægget ikke er blevet oversat, så føler hun, at der er en masse der går tabt, som er skyld i misforståelsen. Hun melder ud, at hun ikke ser ned på maorierne, men finder det pudsigt, at hvide mænd i uniformer skal udføre maoriskik, når der kun er 15% af den newzealandske befolkning som er maori. Ud af de 58 kommentarer til hendes statusopdatering er, så er det hovedsageligt folk som støtter op om hende, og nogle få som mener, at hendes udtalelser ikke er passende, måske endda racistiske.

I artiklen *Krarp om maori-ballade: Jeg føler mig misforstået* bliver Krarp citeret for at sige: *Jeg studser over, at et vestligt forsvar indoptager andre kulturer på den måde. Det viser en kolossal imødekommethed, men spørgsmålet er, om det er klogt. Det ville jo svare til, at vi herhjemme gav små piger tørklæder på for at værdsætte muslimerne* (Jensen, 2013)

Ved denne udtalelse og gennem mange af de kommentarer der er på Krarups facebookopslag, bliver der sat et lighedstegn mellem maorierne, som er New Zealands oprindelige folk, og muslimske indvandrere. Det er alment kendt i Danmark, at Dansk folkeparti fører en politik, som ønsker stramninger hvad angår udlændingepolitik, og de udviser bekymring for at den muslimske del af den danske befolkning er voksende. Derfor er det ikke velanset af Dansk Folkeparti, at man i det danske samfund skal tage hensyn til de ”fremmede skikke” som muslimerne har taget med sig. I samme artikel bliver Krarp også citeret for at sige:

Vi i Dansk Folkeparti er jo netop ikke monokulturelle. Jeg er meget interesseret i kulturelle forskelle, og jeg synes, at maorier skal have lov til at være maorier. Men hvorfor skal de europæiske newzealændere ikke også have mulighed for at bevare deres kultur (Jensen, 2013)

Denne udtalelser viser endnu engang, at Krarp gerne vil lave en klar opdeling mellem maorierne og pakeha’erne. Mange af hendes udtalelser kan godt tyde på, at hun sætter pakeha’erne og sig selv i samme bås, og maorierne i en anden, på trods af, at det er maorierne som lever i det samme land som pakeha’erne, på den anden side af jorden. Ved at sætte sig selv i samme bås som pakeha’erne, så retfærdiggøre hun sine udtalelser over for kritikerne. Fremmedgørelsen af maorier kan også være en måde at styrke båndet mellem danskerne og pakeha’erne. Ifølge Tajfel kan en gruppe skabe mere status, ved at sammenligne sig selv med en gruppe af lavere rang.

Det er oplagt at bruge Henri Tajfels teori om intergroup diskrimination, når man ser på debatten som blev skabt af Marie Krarups blogindlæg. Ifølge Tajfel er der to former for intergroup conflicts, Det der ligger til grund for konflikten i dette tilfælde er at der i en meget lang periode har været en akkumulering af følelsesmæssige spændinger mellem maorierne og pakeha'erne. Spændingerne ligger til dels i, at maorierne igennem flere generationer, bliver diskrimineret imod af pakeha'erne. Igennem de sidste ca. 30 år har maorierne forsøgt at genskabe og genfinde deres egne kulturelle rødder samt kæmpet for, at få jorderområder tilbage, som den newzealandske regering har taget fra maorierne eller købt med tvivlsomme metoder. Maorierne føler sig uretfærdigt behandlet, hvilket gør at frustrationen fra deres side opstår. Fra et historisk perspektiv ser det ud til, at pakeha'erne i mange generationer har set ned på maorierne, og forsøgt at fjerne deres kultur, i et forsøg på at skabe et mere homogent og vestligt samfund, som minder om det samfund deres egne forfædre oprandt fra. At maorierne forsøger at få større indflydelse rent kulturelt og at de er begyndt at kræve noget af deres gamle land tilbage gør, at pakeha'erne føler at den magt og indflydelse deres befolkningsgruppe har haft i mange generationer, er begyndt at blive truet. Spændingerne mellem de to grupper har været der i flere årtier, derfor kan sådan en udtalelse som Marie Krarups nemt sætte gang i en debat. Krarups udtalelser om maorikulturen og dens plads i et vestligt samfund bringer sikkert et emne på banen, som mange pakeha'er ikke har turde at udtale sig om i de newzealandske medier.

I debatten var der flere mennesker som gjorde klart hvilken gruppe de tilhørte, når de udtalte sig om sagen, om det så var folk som var enige eller uenige med Krarup. Uanset hvad folk stod for, så var det meget tydeligt at folk gik op i, hvilken befolkningsgruppe de tilhørte. Nogle få kom med udtalelser "på vegne af" New Zealand som en helhed i mod Krarups udtalelser, så som Catherine Klausen, som kommenterede Krarups facebookopdatering (bilag 4), men langt de fleste delte sig op i to grupper, den ene gruppe var maorier den anden gruppe var "hvide mennesker". Man kan som få følelsen af, at for personenerne som deltog i debatten mente, at udtalelsernes validitet afhang af personens etnicitet.

Ifølge Tajfels teori om ingroup diskrimination, så bliver en gruppe stærkere, når gruppen har et positivt selvsyn. Den ældre del af pakeha'erne af den newzealandske befolkning virker til at have et mere negativt syn på maorierne end den yngre del af den befolkningsgruppe. Dette kan til dels skyldes, at skolerne i New Zealand igennem de sidste ca. 20 har indført mere undervisning, som omhandler maori kultur og sprog. De pakeha'er som ser ned på maorikultur, bruger ofte det argument, at maorikulturen er primitiv og ikke har plads i et moderne vestligt samfund. Mange af

dem som støtter Krarup, og som har kommenteret på de forskellige artikler, som omhandler Krarups udtalelser, har skrevet, at maorierne var primitive, krigeriske og havde kannibalistiske tendenser før europæernes ankomst til New Zealand. Ved at betegne sig selv som det folk, der reddede maorierne fra at udrydde sig selv, sætter de sig selv i et godt lys, hvilket er med til at skabe et positivt selvsyn hos pakeha'ernes ingroup. Det positive selvsyn i gruppen stemmer også overens med, at pakeha'erne er den gruppe som er bedst stillet i det newzealandske samfund, og gruppen forsøger at styrke sammenholdet i gruppen yderligere mens de er i konflikt med maorierne.

Måden som diskussionen udfoldede sig viser, hvordan folk har delt sig op i to grupper. Følelserne som har akkumuleret over mange år, får mulighed for at komme til overfladen, og de to gruppers interne konflikter bliver for alvor synlige.

Krarup vinder intet ved at tage del i New Zealands debat om maoriernes plads i det newzealandske samfund, alligevel vælger hun ikke at trække sig ud af debatten, og vælger at støtte op om den gruppe hun ville tilhøre, hvis hun boede i New Zealand. Det samme gælder danskerne som støtter op om Krarups kommentarer. Krarup og dem som støtter op om hende favoriserer den gruppe, som minder mest om deres egen. Som Tajfel forudså, så vælger individer at modarbejde en out-group, til trods for, at individet eller individets egen gruppe vil profitere på det.

Krarups blogindlæg har formået at få folk til at stå frem og ytre deres holdninger omkring tilstedeværelsen af maoriernes kultur i det newzealandske samfund. Tonen der blev brugt i de newzealandske artikler virker til at have haft den holdning, at Marie Krarup burde have værdsat New Zealands alsidige kultur, hvorimod debatterne som foregik i diverse kommentarfelter virker til at have splittet folk mere end samlet den newzealandske befolkning som en helhed.

Kriger vikinger og primitive maorier

På Nordøen i New Zealand er der en by der hedder Dannevirke. Byen blev grundlagt af skandinavernes og er derfor opkaldt efter fortifikationen som i sin tid blev bygget i Sydslesvig. De fleste newzealandske byer har et byskilt, og disse skilte har ofte motiver af hvad det er der kendetegner byen. Masterton, som er distriktet Wairarapas største by, har et skilt med en stor gylden saks, da det er i denne by at Golden Shears¹⁰ bliver afholdt. I den lille by Eketahuna har de

¹⁰ Golden Shears er en stor national fåreklipningskonkurrence der bliver afholdt hvert år i Masterton.

en stor kiwi stående, fordi byen er placeret ikke så langt fra Pukaha Mount Bruce National Wild Life Center, som er kendt for at have kiwier i deres reservat. Som tidligere nævnt, så ses disse skilte rundt omkring i New Zealand, i Dannevirke er der et byskilt med en stor blond viking iført brynje, hjelm og er i besiddelse af en økse og et skjold. Når man kører ud af byen, så kan man også se den blonde viking, men i stedet for ”Welcome to Dannevirke” så står der ”Farvel – Please drive safely”. Byen udviser en stolthed over de skandinaviske grundlæggere. I dette tilfælde bliver stoltheden vist ved at have en viking på byskiltet.

Selv briternes fascination af vikingerne lever i bedste velgående, og for nogle år siden lavede University of Leicester en undersøgelse der testede briter for viking-DNA. Ud fra denne undersøgelse skrev Daily Mail en artikel. I artiklen *A million Vikings still live among us: One in 33 men can claim to be descendants from the Norse warriors* (Daily Mail, 2014) udgivet i foråret 2014 forklarer de, at en DNA-analyse af mænds Y-kromosomer, viser at en ud af 33 mænd er direkte efterkommer af vikingerne. Reporterens valg af ord spejler tydeligt at vikingerne bliver associeret med at have været et voldeligt folkefærd. Flere gange bliver betegnelsen ”warrior” brugt til at beskrive eller stå i stedet for ordet viking.

Hvert år i Lerwick på Shetlandsøerne afholdes Up Helly Aa, som er en form for vikingefestival som er en form for hyldet af vikingernes eftermæle som kom og bosatte sig på Shetlandsøerne i det tidlige 8. århundrede. Folk klæder sig ud som vikinger, går i optog og som afslutning brænder de et vikingeskib. Dagen er en stor festdag som er kendt rundt omkring i verdenen. Folkene som deltager i Up Helly Aa er (oftest) mænd, iklædt hvad der skal forestille en vikingekrigers udstyr. Her er det også tydeligt, at det er vikingernes krigeriske omdømme der bliver hædret og ikke som sådan den kultur vikingerne havde.

Rundt omkring i Europa afholdes der også adskillige vikingetræf, hvor vikingentusiaster mødes med ligesindet og dyrke deres interesse for vikingetiden. De fleste der deltager til disse træf har normale liv i hverdagen, hvoraf nogle af dem i deres fritid på en eller anden måde har en hobby som er knyttet til vikingetiden. I Aalborg findes der f.eks. en viking reenactment kampgruppe som hedder IHWAR. IHWAR deltager, ifølge deres hjemmeside, i markeder og vikingetræf i sommerhalvåret, hvor de kæmper mod andre lignende grupper (www.ihwar.dk). Vikingemuseet Lindholm Høje holder også hver sommer en vikingeweekend, som bliver afholdt af Vikingegruppen Lindholm Høje. Denne gruppe interesserer sig for vikingernes levevis og deres håndværk (<http://www.lindholmhoeje.dk>). Disse to grupper vidner at der findes en stor interesse for

vikingerne. Selvom den store interesse for vikinger ikke åbenlyst kan ses i hverdagen, så kan man ud fra de store fremmøder ved vikingemarkederne tydeligt se at interessen er der.

Når man taler om vikinger, så er det nok de færreste der vil tænke på et civiliseret folk som levede i fred og harmoni. Forskning viser, at vikingerne rejste langt fra Skandinavien på plyndringstogter og tjente penge på slavehandel (Nationalmuseet, U.Å.). På mange måder, var fortidens vikinger, udover at være et dygtigt handelsfolk, brutale og frygtindgydende, alligevel bliver de hædret i vor tid, som storslåede krigere. Hvad vikingerne gjorde i sin tid, er ikke noget man vil hædre i dag i den vestlige verden. Alligevel er den meget populære HBO-serie *Vikings* et godt eksempel på, hvordan vikingerne bliver hædret for deres brutalitet og voldelige metoder for at komme frem i verdenen.

Haka'en som er en krigsdans er på sin vis en form for hæder af maoriernes kriger-forfædre, og dansen anses af mange som en primitiv måde at dyrke sin kultur. Dansen er en af de traditioner, som maorierne har været i stand til at holde i live på trods af koloniseringen og homogenisering af det newzealandske samfund. Selvom dansen har overlevet tidens tand, så bruges den ikke længere til det oprindelige formål, og har derfor fået en ny betydning. Det kan tyde på at denne ændring af betydning af dansen bliver overset, når folk kritiserer dansen.

I afsnittet *Danmark i Konflikt med New Zealand* bliver bloggen www.treatygate.wordpress.com nævnt. I indlægget *It's not OK – Danish MP*, afslutter John Ansell med at skrive:

Just as the raping and pillaging Vikings evolved into today's Danes, and the bloodthirsty Anglo-Saxons mellowed into the powder-puff Poms, so too can Maori choose to set aside their obsession with violence and join the modern world. (Ansell, 2013)

Når man læser igennem Ansell's blog, så kan man hurtigt fornemme, at han har en meget klar holdning til maoriernes kultur og tilstedeværelse i New Zealand. Ansell er ikke tilhænger af, at maoriernes "primitive" kultur igennem de seneste par årtier er blevet mere fremtrædende i New Zealand, og virkede derfor glad for, at Marie Krarups udtalelser om powhiri'en fik sat gang i en debat, om hvorvidt sådanne maorihilsner passer ind i et moderne samfund.

Citatet ovenfor viser, hvordan nogle newzealændere anser maorikulturen og dens skikke som noget primitiv og noget der ikke er plads til i et moderne, vestligt samfund.

Ansell bruger vikingerne som et eksempel på et folkefærd, som har udviklet sig fra at være primitiv og krigeriske, til at være de skandinaver som man kender i dag. Sammenligningen giver også et udtryk for, at Ansell ikke mener at maorierne har udviklet sig med tiden, hvilket for ham

betyder, at maorierne ikke burde have en særlig stor kulturel indflydelse på New Zealands kulturelle identitet.

Det virker til, at der er forskel på at hylde fortidens vikinger for deres brutalitet og hvordan maorierne udøver deres kultur. Maorierne lider af at være en minoritet, med en kultur der forsøger at overleve i et moderne samfund, hvor deres forskellighed gør det vanskeligt for samfundet at blive betegnet som et samlet og homogent samfund. Der kan drages ligheder mellem Halls beskrivelse af kulturel identitet og Ansell's holdninger. Hall beskriver kulturel identitet som værende påvirket af historien og at et folks historie er påvirket af hvem det er der sidder på magten. Ansell er en hvid mand i New Zealand, og derfor tilhører han den gruppe af mennesker som består af pakeha'ere. Pakeha'erne er bedre stillede end maorierne og det er dem som majoritet, som har den største kulturelle indflydelse. Pakeha'ernes syn og genfortælling af historien er nødvendigvis ikke ens med pakeha'ernes, og disse forskellige opfattelser fører derfor nemt til misforståelser og uenighed mellem de to grupper.

Haka som et samlende element

Viral bryllupsvideo og haka

I januar 2016 blev Aaliyah og Benjamin Armstrong viet. Ved den efterfølgende reception blev der til ære for bruden og gommen opført en haka. Familie og venner som opførte denne haka blev filmet af et produktionsselskab¹¹, og da denne video kom på de sociale medier gik den hen hurtigt hen og blev et viralt hit. Videoen er siden hen blevet lagt op af mange mennesker, og er blevet kendt som ”Wedding Haka moves bride to tears”. Tre dage efter udgivelsen af videoen opfangede BBC historien og skrev et indlæg om den på deres hjemmeside (BBC, 2016).

På meget kort tid blev klippet på knap tre minutter delt på verdensplan, og folk som normalt ikke kendte til haka'en fik set den for første gang. Nogle folk troede at det var en form for intimidering mod gommen, da haka'en er en meget voldsom dans med udtryk af styrke og stærke følelser. Folks antagelse af, at det kunne være en form for trussel mod gommen kunne være pga. Benjamins lyse hud. I BBCs indlæg står der blandt andet, at Benjamin også er maori, til trods for, at mange har antaget, at han er pakeha.

Denne videos popularitet kan skyldes de stærke følelser, som kommer til udtryk i videoen, og følelsen af et autentisk øjeblik med dybe kulturelle rødder, som kommer til udtryk. Der er en trend på YouTube, hvor folk filmer deres egne reaktioner, når de ser visse videoer for første gang. Der findes en del videoer på YouTube med reaktioner på denne video, og de fleste reagerer med at blive meget rørt, på trods af at de ikke kender til haka'en og dens betydning. Denne video er et godt eksempel på, hvordan haka'en fungerer som et samlende element i en moderne kontekst. Videoens popularitet vidner også, at haka'en i dette tilfælde er blevet modtaget positivt af både newzealændere og af folk i udlandet.

Haka – Stand With Standing Rock

Henover en lang periode har der været en hel del opmærksomhed på de sociale medier omkring Dakota Access Pipeline (DAPL). DAPL er et amerikansk projekt som vil føre tæt på 2.000 km rørledning igennem USA der skal lede olie fra det nordvestlige North Dakota, igennem South Dakota og Iowa, til det sydøstlige Illinois.

¹¹ <https://vimeo.com/152263079>

Planerne for olierørledningerne har skabt en del debat og protester. Protesterne er især blevet bakket op af den oprindelige befolkning i USA i de pågældende områder hvor rørenes skal opføres, og her er der i særdeleshed tale om siouxindianerne ved Standing Rock reservatet.

Folkene bag hjemmesiden www.standingwithstandingrock.net udsendte en udmelding den 4. december 2016 at den daværende amerikanske regering havde valgt ikke at føre oliekanalerne igennem Lake Oahe (Standing With Standing Rock, 2016). Organisationen Stand With Standing Rock kom med en udtalelse som svar på denne udmelding, og i deres udtalelse skriver de blandt andet:

We especially thank all of the other tribal nations and jurisdictions who stood in solidarity with us, and we stand ready to stand with you if and when your people are in need. (Standing With Standing Rock, 2016)

Grunden til, at der i udtalelsen bliver sendt en tak til "other tribal nations" er fordi protesten mod olierørledningerne blev bakket op af andre oprindelige folk verden over. De har især fået stor opbakning af mange maorier i New Zealand. I den sidste del af 2016 begyndte der at dukke forskellige videoer op på de sociale medier, af maorier der udfører haka'en som et udtryk for, at de støttede siouxindianerne, i deres kamp mod DAPL. Et af de første videoer der dukkede op var af over 300 maorier som sammen havde udført en haka i Whakatāne. Manaakitanga Pryor, som var en af dem som deltog i haka'en, blev interviewet af Maori Television, hvor han forklarede, hvorfor så mange folk var samlet for at udføre haka'en. "The reason we're supporting their cause is because the struggle of indigenous people there is no different to Māori." endvidere sammenligner han behandlingen af siouxindianerne med den måde maorierne blev behandlet før i tiden (Melbourne, 2016).

En gruppe mænd og kvinder fra forskningscentret Te Whare Wānanga o Awanuiārangi lagde også en video op med en haka, som hurtigt begynde at florere på de sociale medier (Hirschlag, 2016), en facebookside dedikeret til haka opførelser blev også oprettet i samme periode og fik hurtigt over 40.000 medlemmer (Wanshel, 2016). En af de haka opførelser som blev delt af mange verden over, var den haka som den newzealandsk fødte samoaner Tu'ulenana Luli opførte. Luli var ved frontlinjen i North Dakota og havde fået lov af de tilstedeværende ældre siouxindianere til at opføre haka'en. Haka'en blev delt på de sociale medier af folk som var til stede under opførelsen (Whitford, 2016).

Haka'en som blev opført af Luli blev delt af mange forskellige mennesker verden over, kort tid efter opførelsen, og grunden til dens popularitet kan være pga. symbolikken der lå bag haka'en.

Selvom Luli var alene om at opføre haka'en og han ikke var blevet sendt til frontlinjen på vegne af en maoristamme, så gik haka'en hen og blev et symbol på maoriernes støtte til siouxindianerne. I forvejen var der blevet delt en del videoer på nettet af maorier der opførte haka'en, hvilket på sin vis har legitimeret Lulis haka opvisning.

Lulis haka var et symbol på sammenhørigheden mellem maorierne og siouxindianerne. To forskellige grupper, men i et større perspektiv hører de ind under den samme gruppe: gruppen af oprindelige folk. Maoriernes støttede siouxindianerne, fordi de ligesom dem selv er en minoritet, som er udsat for diskrimination og ulighed pga. intergroup konflikten de har med den hvide befolkning i USA. Både maorierne og First Nation stammer i USA forsøger at blive hørt og respekteret af majoritetsbefolkningerne i deres respektive lande, og derfor er solidariteten på tværs af landegrænser med til at skabe et stærkere bånd blandt oprindelige folk, som så giver dem en større stemme end hvad de hidtil har haft.

Rekordforsøg: Verdens største haka

I 2014 organiserede Mazda en kæmpe haka opførsel – i Frankrig. Mazda ville skabe opmærksomhed omkring deres sponsorkab af rugbyholdet CA Brive Corrèze Limousin. Mazda ville skabe opmærksomhed ved at slå den tidligere verdensrekord i størst haka. Den tidligere rekord, som blev lavet i New Zealand i 2008, havde 3.264 deltagere i én haka, i Mazdas haka var der 4.028 deltagere. Udover informationerne på Mazdas egen hjemmeside og på Guinness World Records's hjemmeside, så er der ikke meget information at hente omkring denne rekord. Begivenheden fik ikke meget mediedækning, så det har ikke været muligt at indsamle data med de reaktioner der eventuelt har været.

I 2016 forsøgte en række skoler i Wairarapa-regionen i New Zealand at slå verdensrekorden for den største haka. Omkring 7.000 elever blev samlet i regionens største by, Masterton, hvor de den 2. november opførte en haka. Rekordforsøget fik en del mediedækning i dagene op til og i et par dage efter, hvor mange mennesker bl.a. kommenterede en del på TVNZ 1s opdatering på Facebook (TVNZ, 2016). TVNZ 1s opdatering fik 269 kommentarer og tæt på 5.000 likes. Kommentarerne er skrevet af stolte newzealændere og der er en god stemning blandt facebookbrugerne. På Guinness World Records's hjemmeside står der, at det stadig er franskmændene som holder på rekorden for verdens største haka.

Det spændende ved denne case er, at verdensrekorden for den største haka ikke har fået større omtale i New Zealand end det den har fået. Ifølge Guinness World Records, så var der over 1,6 millioner seere da rugby fansene opførte haka'en, men umiddelbart ser det ikke ud til, at begivenheden har fået meget mediedækning i New Zealand. En af grundene til, at den ikke fik nogen mediedækning kan skyldes, at den tidligere All Blacks rugbyspiller, Byron Kelleher, havde åbnet en sports pub i Frankrig ved navn Haka Corner. Pubben havde lagt videoer op på dens facebookside, med en udfordring som opfordrede folk til at filme dem selv opføre en haka og derefter poste videoen på de sociale medier med hashtagget #hakachallenge. Pga. pubbens navn, og udfordringen den udsendte, så fik den en meget negativ omtale, og fik stor kritik af en række maoriledere. Kritikken resulterede i, at videoer som var blevet slået op på barens facebookside hurtigt blev fjernet. New Zealand Herald beskyldte Kelleher for at være "cultural insensitive".

Selvom eleverne i Wairarapa ikke officielt fik slået verdensrekorden i den største haka, så var der en stor opbakning fra hele landet, og Wairarapa-regionens skoler havde i et år øvet den haka som blev opført. Opbakningen kom fra maorier såvel som pakeha'er, og i dette tilfælde stod newzealænderne sammen som en samlet in-group i konkurrence med Frankrig som deres out-group-konkurrent. Rekordforsøget er et eksempel på, hvordan haka'en kan være et bindemiddel, som fører newzealænderne sammen som en samlet nation.

Det kan virke kulturelt insensitivt at bruge haka'en til promovning af et bilfirma, men på Guinness World Records's hjemmeside står der: "The haka has become synonymous with rugby after New Zealand's All Blacks team began performing the ritual before their international matches during a tour in 1888–89." (Lynch, 2014). For omverdenen har haka'en ikke samme kulturelle betydning, som den har for maorierne og pakeha'erne i New Zealand. Selv i New Zealand har haka'en også forskellige kulturelle betydninger.

Ifølge Stuart Hall er en kultur altid under forandring, da det er produkt som aldrig er færdigudviklet. Den konstante forandring i kulturen betyder også, at kulturelle elementer mister deres oprindelige betydning og får at skikke skal overleve, så er de nødt til at være i forandring, sammen med kulturen.

Det næste afsnit omhandler Ka Mate, som er et ud af de to haka'er, som rugbyholdet All Blacks optræder med før deres kampe. Ka Mate vil blive brugt som eksempel på

Verdens mest kendte haka: Ka Mate

Når man taler om haka'en så er det næsten umuligt ikke også at nævne New Zealands nationale rugbyhold: All Blacks. All Blacks er et rugbyhold som er kendt af mange, pga. holdets flotte præstationer på internationalt plan og deres nuværende rangering som det bedste rugbyhold i verden. Det er dog ikke kun holdets holdpræstationer, som har givet dem berømmelse. Deres opførelse af en haka'erne *Ka Mate* og *Kapa O Pango* før hver kamp har også gjort dem kendte for folk som normalt ikke ser rugby.

Ifølge All Blacks egen hjemmeside blev haka'en *Ka Mate* skrevet af Ngati Toa-høvdingen, Te Rauparaha, omkring 1820'erne. New Zealands "native team"-rugbyhold brugte denne haka, da de var på tour i 1888-89, og efterfølgende var det de oprindelige All Blacks i 1905, som tog haka'en til sig. Indtil slutningen af 1980'erne blev haka'en kun opført når de spillede kampe i udlandet, og kvaliteten af opførelsen var ikke af god kvalitet. Efter 1987 blev haka'en udført med større præcision end hvad holdet havde gjort før i tiden, hvilket gjorde at haka'en blev mere kendt end hidtil. I august 2005 opførte All Blacks for første gang haka'en *Kapa O Pango*. Den nye haka var skrevet specifikt til holdet, af maorien Derek Lardelli, som bliver betegnet som ekspert inden for maori kultur og skikke, på All Blacks hjemmeside. Det har ikke været muligt at finde en officiel udtalelse fra All Blacks om, hvorfor de fik lavet en ny haka, men en af årsagerne til, at de fik en ny haka kan være pga. stammen Ngati Toa fra 1998 til 2006 havde forsøgt at få rettighederne til *Ka Mate*. De fik ikke lov til at få varemærket *Ka Mate*, da retten mente at denne haka, både national samt internationalt, var gået hen og blevet et symbol på New Zealand som et samlet land.

Stammen Ngati Toa opgav ikke kampen om rettighederne til *Ka Mate* og i 2014 blev en lov vedtaget i New Zealand (Bilag 5), som skal beskytte haka'en *Ka Mate* mod kommerciel udnyttelse. Denne sag havde ingen indflydelse på All Blacks's brug af denne haka, da der blev indgået en aftale mellem stammen Ngati Toa og All Blacks. Ud fra den nye lov kan Ngati Toa ikke tjene penge på brugen af *Ka Mate*, men de vil fremadrettet blive tilskrevet som stammen bag *Ka Mate*.

På grund af All Blacks brug af haka'en, så er *Ka Mate* blevet internationalt kendt. På trods af Ngati Toas kamp, for at beskytte deres haka, så er den, og bliver stadig, brugt af andre end newzealændere. I 2006 var det Fiat som brugte *Ka Mate* i et reklamespot, hvor det var en gruppe sortklædte kvinder som optrådte med en forsimplet version af *Ka Mate*. Denne reklame for Fiat fik en del medieomtale i New Zealand, hvor den fik en meget blandet modtagelse (New Zealand Herald, 2006). I 2007 blev der lavet en reklame for Bakery of the Year Awards, hvor man havde lavet en animationsfilm af kagemænd som udførte *Ka Mate*, inde i en ovn. Denne reklame fik også

en del kritik, for at bruge en haka til kommerciel brug. I 2014 var det Mazda som brugte *Ka Mate* i et rekordforsøg til at promovere dem selv.

Ka Mate er ikke kun blevet brugt til reklamer, men er også blevet brugt af amerikanske sportshold som underholdning før en kamp. Arizona Universitys amerikanske fodboldhold Arizona Wildcats tiltrak sig en del opmærksomhed i de newzealandske medier i slutningen af 2015, fordi de opførte *Ka Mate* før deres kampe. Den negative omtale og en underskriftindsamling, foretaget af den newzealandskfødte professor Christina Campbell fra California State University, gjorde at Arizona Wildcats holdte op med at optræde med haka'en, kort tid efter de fik opmærksomheden fra medierne.

I de fire tilfælde nævnt hvor *Ka Mate* er blevet "misbrugt", har det overordnet problem været, at mange maorier og pakeha'er har følt, at der ikke er blevet udvist respekt for haka'en, og i to af tilfældene, så er haka'en blevet brugt med økonomisk gevinst i sinde.

Ifølge Brunk og Young er det maoriernes eget ansvar at videreføre deres kultur, og deres pligt til at holde live i kulturen. En del af opgaven ved at holde liv i gamle kulturelle traditioner er at sørge for, at de kulturelle skikke bliver holdt i live gennem praktisering. Maorierne fortsatte med at praktisere kapa haka efter europæernes ankomst til New Zealand, og i de senere år er det endda blevet mere udbredt end før 1980'erne. Ved at praktisere de gamle traditioner og udbrede dem til hele det newzealandske folk har gjort det mere normalt for den almene newzealænder, at se maorikulturen udfolde sig i hverdagen. All Blacks har også haft en indflydelse på haka'ens popularitet, ikke kun i New Zealand men også i udlandet. Det store fokus All Blacks har fået har ført til, at haka'en har fået en helt anden betydning end hvad den havde før populariseringen af *Ka Mate*. Grunden til at Ngati Toa i første omgang ikke fik retten til *Ka Mate* er fordi, at lige netop denne haka er gået hen og blevet et symbol for New Zealands kulturelt alsidige folk.

Det at haka'en er blevet eksponeret af All Blacks betyder, at haka'en er blevet mere udbredt og har fået en større anerkendelse end mange andre maoriskikke. Det er ikke længere kun maorier som udfører haka'en, men er blevet en skik som alle (mænd) i New Zealand kan tage del i. Udbredelsen af haka'en på tværs af etniske baggrunde betyder, at den har fået en ny betydning. Det er ikke længere kun en udfordring til kamp, men er nu en gået hen og blevet en måde at udvise respekt, og er nu også blevet et kulturelt symbol for New Zealand. Haka'en har formået at blive en udtryksform, som mange newzealændere på tværs af etniske baggrunde har taget til sig. Haka'en er

ikke længere kun en maori-udtryksform, men er nu blevet synonymt med et multikulturelt New Zealand.

New Zealand er en lille og ung nation når man sammenligner landet med resten verden. For mange bliver landet anset som Australiens lillebror, hvis ikke en del af Australien. Newzealænderne har dog en anden kultur end den der er i Australien, hvilket blandt andet kan ses på befolkningens behandling af den oprindelige befolkning. I 2008 fik aboriginerne en officiel undskyldning fra den australske regering, da Australien har en lang og mørk historie hvad angår aboriginerne. Den dag i dag er der stadig spændinger mellem aboriginerne og efterkommerne af kolonisterne, som er langt mere anspændt end den mellem maorierne og pakeha'erne. Det mere harmoniske forhold mellem de to befolkningsgrupper i New Zealand har gjort, at det har været muligt for New Zealand at tage haka'en til sig. Som et postkolonialistisk samfund har newzealænderne i et bredt omfang været i stand til at omfavne maoriernes kultur, og gøre den meget udbredt, på trods af, at maorierne er en minoritetsbefolkning. Som alle andre folk, så er newzealændernes kulturelle identitet et produkt som altid er under udvikling og evigt foranderligt. Den kulturelle identitet som ligger dybt hos folk har rod i historien og fælles forfædre. Ved at newzealænderne har taget maoriernes kultur til sig har de til en vis grad forlænget folkets fælleshistorie, som i en forstand forstærker følelsen af fællesskab. I Stuart Halls teori om kulturel identitet slår han fast, at gennem fælles kulturelle koder og historiske referencer bliver en form for stabilitet skabt hos et folk. Ved at udbrede haka'en så pakeha'er også praktisere dansen i visse situationer gør, at de to folkeslag har en vigtig fælles kulturel kode, som knytter de to befolkningsgrupper tættere sammen.

Kulturel identitet er forbundet med historien, og historiens fremførelse afhænger af hvilken gruppe der sidder på magten. I dette tilfælde er det pakeha'erne som har magten i New Zealand, og derfor er det usædvanligt, at maorierne i et relativt stort omfang har fået mulighed for at sprede deres oprindelige kultur i den grad de har. Brunk som også skrev om *terra nullius* forklarer i sit kapitel, at kolonisterne med magt har bestemt, hvad det er der har værdi og hvad der ikke har værdi. Deres vestlige kulturs værdier har trumfet de indfødtes værdier, men på grund af The Waitangi Treaty har maoriernes kultur til vis grad været under beskyttelse, og det er muligt at det er pga. traktaten, at maorierne har formået at holde liv i deres kultur i så stor en omfang. Udover The Waitangi Treaty har maorierne igennem en aktiv indsats formået at ændre værdierne på de karaktertræk de har fået tildelt, så nogle af deres kulturelle skikke har fået større værdi end hvad de hidtil har haft.

Nogle af de maorier som gør en aktiv indsats for, at maorikulturen ikke forsvinder er moairen Ellis Bryers. Bryers har endda gjort det til sin levevej, at udbrede maorikulturen i newzealænernes hverdag, da han inkorporerer maorikulturen i de ydelser han har at tilbyde. Bryers er celebrant, motivations speaker og maori konsulent for firmaer. Han har bl.a. holdt et oplæg for TEDx Tauranga, hvor han taler om newzealændernes kulturelle identitet (TEDx Talk, 2015). I et interview af nyhedsmediet baseret i Tauranga, SunLive, siger Bryers bl.a.: “By knowing about the protocols and processes of Te Ao Maori¹² we will avoid misunderstandings that have hindered the relationship between Maori and non-Maori in the past.” (Hunter, 2015). Bryers er af den opfattelse, at det er gennem kulturel udveksling og forståelse, at newzealænderne kan overkomme deres gruppebaserede konflikter.

Landets forsøg på at skabe en fælles kulturel identitet har gjort, at regeringen i stigende grad har indført større bevidsthed om maoriernes tilstedeværelse i New Zealand. Maoriernes egen kamp for retfærdighed og lighed i det samfund som blev skabt af de europæiske efterkommere har gjort, at den newzealandske regering over tid har indset, at de ikke kan bringe maoriernes kultur til tavshed. Ved at omfavne den kulturelle alsidighed, har de udvist åbenhed over for maorierne, så de også føler sig velkomne i deres eget land. Ved at få pakeha’erne til at tage del i maoriernes kultur, eller give dem en større viden omkring maoriernes kultur, igennem undervisning i deres skoler, vil det i teorien give pakeha’erne en større kulturel forståelse af den store minoritetsgruppe, som de deler deres land med. Ved at der indbyrdes bliver skabt en større kulturel forståelse mellem de to grupper, kan det måske føre til færre gnidninger og konflikter.

I teorien om intergroup diskrimination nævner Tajfel, at det kan føre til konflikter, hvis en mindre privilegeret gruppe har svært ved at acceptere ulighed i form af magt, status, rang og privilegier. Den newzealandske regering har bl.a. foretaget tre tiltag hen over en lang årrække som kan, udover af etiske grunde, være et forsøg på at skabe mindre splid imellem de to største befolkningsgrupper i New Zealand. The Waitangi Tribunal er et forsøg på at give maorierne mulighed for at få visse rettigheder/privilegier tilbage. Der er syv sæder i det newzealandske parlament, som specifikt er til folk, som er efterkommere af maorier, de syv sæder er med til at give maorierne følelsen af at have del i magten. Inkorporeringen af maorikultur i hele landet igennem f.eks. undervisningen i landets skoler, kan ses som et forsøg på at give maorierne følelsen af at have status og højere rang i samfundet, end det de hidtil har haft.

¹² Te Ao Maori: Maoriverden

Ifølge Tajfel fører lav status i sig selv ikke til konkurrence mellem to grupper, men kan føre til at den mindre privilegerede gruppe vil bearbejde sin sociale identitet, så gruppens selvbillede bliver mere positivt. Social mobilitet er en mulighed for nogle individer som hører til maoriernes in-group, men det er ikke muligt for hele gruppen at flytte sig ud af deres egen gruppe og ind i en anden. Den anden metode maori-gruppen tager i brug, er *social creativity*, hvor gruppen forsøger at redefinere eller ændrer den komparative situation. Tajfel beskriver tre forskellige metoder der kan bruges ved *social creativity*, hvor det kan argumenteres for, at maorierne har formået, til en vis udstrækning, at ændre værdierne ved de karaktertræk de besidder. Førhen har maoriernes sprog og kultur været noget der har været undertrykt, sproget har i særdeleshed været under stort pres, og er den dag i dag stadig et sprog som kun en lille procentdel af den newzealandske befolkning er i stand til at tale flydende.

Maorierne valgte i løbet af 1980'erne at ændre det negative syn der var på maorikulturen og – sproget, ved at omfavne deres kulturelle fortid og genoplive deres sprog. I 1970'erne var sproget nær udryddelse, så op igennem 1980'erne blev der dannet skoler hvis mål var, at børn blev flydende i maori. Organisationen Te Kōhanga Reo hjælper børn fra spæd til de er 6 år med at lære, sammen med deres familier, at tale flydende maori. På organisationens egen hjemmeside skriver de: ” Te Kōhanga Reo is a Māori development initiative, aimed at maintaining and strengthening Māori language and philosophies within a cultural framework inspired by Māori elders in 1982.” (Te Kōhanga Reo, U.Å.). Denne organisation er en tydeligt modreaktion på, maorikulturen og –sproget som var i stærk tilbagegang. Siden 1980'erne har maoriernes kultur og sprog dog været i fremgang, og denne fremgang har ført til et mere positivt selvbillede og stolthed blandt maorierne, som kan ses igennem genopblomstring af kulturen.

Maorierne valgte at vende det negative syn på deres kultur til noget positivt, og som en positiv ressource som kun de besad. New Zealand som multikulturel nation den er i dag, er en meget ung nation, og har ikke en samlet historie som går langt tilbage. Maorierne som menes at være ankommet til New Zealand 500 år før europæerne, har derfor dybere rødder i landets historien end det pakeha'erne har. Maorierne kom som ét folk der spredte sig i New Zealand, og selvom de spredte sig og udviklede forskellige dialekter, så delte de den samme kultur. Da europæerne kom til New Zealand var det ikke kun englændere som bosatte sig i landet, mange hollændere og skandinaver valgte også at bosætte sig på de ”ny-opdagede” øer. Europæere delte ikke den samme kultur, og var derfor ikke på samme måde et samlet folk, som maorierne. De interne stridigheder mellem de forskellige stammer blev hurtigt tilsidesat, og i dag er der en overordnet

sammenhørighed blandt maorier i New Zealand. Maoriernes styrke ligger i, at de har en kultur og en historie som rækker længere tilbage i New Zealands historie end pakeha'ernes. På trods af at deres kultur har været udsat for processen "normalisation", som Hall beskriver i sin tekst *Cultural Identity and Diaspora*, så har maorierne formået at holde liv i deres sprog og kultur. De har ikke kun formået at holde liv i deres kultur og sprog, de har også været i stand til at sørge for, at deres kultur har fået en større betydning i det newzealandske samfund end før i tiden. På grund af indsatsen af bl.a. maorien Ellis Bryers, så har maorierne formået, i en vid udstrækning, at få legitimeret den nye værdi de har tildelt deres egen kultur. Haka'en har på tværs af kulturerne i New Zealand fået en bred anerkendelse, og fået en stor kulturel værdi.

Ifølge landets statistikker, så er maoriernes befolkningsgruppe mere udsat end pakeha'ernes. Gennemsnitligt tjener maorierne mindre end pakeha'erne og de lider af flere livsstilssygdomme (Ministry of Health, 2013). På baggrund af disse statistikker, og mange andre undersøgelser foretaget af den newzealandske befolkning, er det muligt at konkludere, at maorierne ikke er lige så godt stillet som pakeha'erne. Ved at maorierne har ændret de komparative elementer, har maorierne til en vis grad været i stand til at ændre deres sociale status.

I teorien om intergroup diskrimination, så er mennesket født med en indbygget fjendtlighed mod individer der hører til andre grupper. Denne fjendtlighed bliver udviklet ud fra de sociale sammenhænge individet vokser op med. Et pakeha-barn vil derfor vokse op og have en præference for sin egen gruppe, og så snart individet står en situation hvor personen er nødt til at kategorisere sig selv enten som maori eller pakeha, så vil individet højst sandsynligt agere på en måde, som vil diskriminere mod maorierne. Det samme gælder for maorierne, men da maorierne er en mindre gruppe og en gruppe med lavere status, så vil maorigruppen oftest være den gruppe som er offer for negativ behandling.

Ifølge Tajfel vil et individ fra en bestemt gruppe diskriminere mod en out-group og konkurre med medlemmer af en out-group om "belønninger", uanset om individets egen gruppe har interesse i de pågældende belønninger, som en out-group kan opnå eller tjene. Denne form for intergroup diskrimination kan føre til, at der opstår en bestemt form for adfærd over for en out-group, som går hen og bliver en norm for den enkelte in-group. Hvis man skal bruge denne teori på gruppen af maorier og pakeha, så kan man se på det negative stereotypiske syn pakeha'erne har på maorier. I de debatter som er blevet analyseret i afsnittet om Marie Krarups udtalelser medførte, er det tydeligt at se, at mange mener at maoriernes kultur er primitiv og aggressive. Dette syn på maorierne bliver

givet videre til andre medlemmer af pakeha-gruppen, og forstærkes fordi maorierne bliver anset som konkurrenter. Pakeha'erne mister ikke noget ved, at maorierne får lov til at praktisere deres kulturelle skikke på en mere nationalt og synlig facon, men alligevel er der mange pakeha'er som er imod den stigende fokus på maoriskikke og –historie. Pakeha'erne som kritiserer maoriernes kultur og haka'en i de tidligere nævnte debatter, de mister ikke noget personligt ved at maorierne praktiserer deres skikke. Dette bekræfter Tajfels teori om, at grupper godt kan indgå i en konkurrence med en anden gruppe, selvom ens egen gruppe ikke vinder noget på det.

Fordi den kulturelle identitet er under konstant bearbejdning og udvikling betyder det, at maorierne har mulighed for at have en indflydelse på den newzealandske kulturelle identitet. Maoriernes indflydelse på landets kulturelle identitet har betydet, at maorikulturen igennem de sidste 30-40 år er blevet en større del af den newzealandske kulturelle identitet. Haka'en er et godt eksempel på, hvordan maorikulturen har formået at påvirke den newzealandske kulturelle identitet. Haka'en er ikke kun kendt i New Zealand, internationalt er den også blevet et symbol på newzealandsk kultur, og udadtil virker det til, at de fleste newzealændere er stolte af haka'en.

Ka Mate er et eksempel på en kulturel skik, som har overlevet koloniseringen og fået indpas i den newzealandske kultur. Ved at få plads i den newzealandske kultur og All Blacks spredning af haka'en, så er det en skik som har været igennem en stor ændring af kulturel betydning. Udviklingen af haka'ens betydning har resulteret i, at haka'en har været i stand til at overleve, og den er tilmed værdsat af mange, selv i det 21. århundrede.

Maoriernes traditionelle tatoveringer: Tā Moko

Tā Moko (maoritatoveringer) bliver i denne opgave brugt som et eksempel på, hvordan maorier forsøger at skabe deres identitet som maorier, ved brug af gamle traditioner. I dette kapitel vil fokuset ligge på moko kauae og moko mataora. Moko kauae er den traditionelle kvindetatovering som udelukkende er på hagen og læberne. Moko mataroa er den traditionelle mandetatovering, som i sit design er anerkendt end kvindens og kan være i hele ansigtet. Tā moko er en måde hvorpå nogle maorier forsøger at skabe et tættere bånd til andre maorier og deres fælles forfædre.

Tā moko, også kaldt moko, er maoriernes traditionelle tatoveringer, som bliver lavet på kroppen og på ansigtet. Det er tatoveringer med indviklede mønstre der skal vise hvem bærerens forfædre er og/eller hvilken stamme vedkommende tilhører, samt bedrifter bæreren har udført. Disse tatoveringer bliver i dag hovedsageligt lavet med moderne tatovørmaskiner, men der findes også nogle få kunstnere som bruger den gamle metode hvor blækket nærmest bliver mejslet ind i huden. Tā moko bliver lavet af en maori tatovør på en maori. En tatovering med maoridesign som enten er blevet lavet af en som ikke er maori, eller hvis bæreren ikke er maori, så hedder det ikke en tā moko, men hedder derimod en kirituhi. Det vil sige at en tā moko udelukkende er til maorier af maorier.

Tā moko bliver anset som hellige mærker, som er forbeholdt maorierne. Der er forskellige historier om hvor tā moko oprinder fra, men de har alle sammen rod i maoriernes sagn. Mange af maoriernes sagn er tæt forbundet med deres oprindelige religion. Selvom kristendommen er størst blandt maorierne, så finder mange maorier stadig stolthed i deres gamle skikke, myter og religiøse fortællinger.

I løbet 1970'erne begyndte de traditionelle maori tatoveringer at vende tilbage, men det var stadig sjældent at man så det, men gennem de sidste 30-40 år er denne udtryksfulde kunstart blomstret, og den dag i dag kan man se mange mennesker i New Zealand bære de traditionelle maori tatoveringer, både tā moko og kirituhi.

At få tatoveringer i ansigtet er en meget klar måde, at signalere til omverdenen, at man tilhører en bestemt gruppe af mennesker, og at man gerne vil skille sig ud fra den helt store gruppe i samfundet. Denne måde at lave en afvigelse fra hovedgruppen er også med til at skabe et tættere bånd mellem dem der er i in-group, som tatoveringerne tilhører. Koloniseringen af New Zealand har ført til, at maorierne er blevet til et minoritetsfolk i deres eget land, hvor deres kultur har været

under pres af *normalisation*, og det har ført til at maorierne har været nødt til at tage den vestlige kultur til sig og indordne sig den vestlige levestil. Det vil ikke være muligt at genskabe den gamle livsstil, og derfor er maorierne nødt til at finde en ny måde at skabe en forbindelse mellem dem selv og deres forfædre. Tā moko er et visuelt og meget iøjnefaldende budskab, som forbinder de moderne maorier til deres forfædre.

Selvom der findes mange mennesker, udover maorierne, som har fået maoridesigns tatoveret på deres krop, så kræver det en stor forpligtigelse, at få en tatovering i ansigtet. Udover at ansigtstatoveringer kræver stor forpligtigelse, så bærer ansigts-moko'erne også stærke associationer til maoriernes kultur, hvilket gør det mere forståeligt, at maorierne ikke ønsker, at udefrakommende approprierer dette element af deres kultur. For en maori er det at få en moko noget der er flere henseende er en spirituel handling. Det siges at en tā moko ligger inde under huden, og tatovøren blot gør den synlig på huden. Flere moderne maori-tatovører følger en protokol som skal udføres før en tā moko er "ægte", og mange maorier mener, at man skal have gjort sig fortjent til at modtage en moko. I gamle dage fik alle maorier en tā moko, da disse tatoveringer bl.a. var en overgangsrite på forskellige tidspunkter i en maoris liv. I dag er det for nogle maorier stadig en overgangsrite, men ikke den samme slags som den deres forfædre gennemgik.

Som nævnt, så bliver tā moko brugt til at signalere status, oprindelse og symboliserede forskellige vigtige begivenheder i bærerens liv (New Zealand Tourism, U.Å.). I dag har tā moko stadig den samme betydning, men har yderligere fået en ny betydning for de maorier som vælger at få denne form for tatoveringer. Tā moko har fået en ny kulturel betydning, da maorierne nu lever i et multikulturelt samfund, hvor de ikke længere er det eneste folk bosiddende i New Zealand. Denne tatoveringsform er nu gået hen og blevet en måde for maorier at understrege deres tilknytning til deres etniske gruppe.

Tā moko er med til at skabe et imaginært bånd til maoriernes forfædre, som hjælper dem med at identificere sig selv som "ægte" maorier. Et eksempel på Stuart Halls *imagined community* kan ses i New Zealand i form af maoriernes genoplivning af deres kulturelle skikke. De gamle skikke har ikke længere den samme betydning som dengang de blev til, fordi skikkene ikke længere ses i samme kontekst. Det er også på grund af den vestlige kulturs ankomst til New Zealand at de gamle skikke og traditioner langt hen ad vejen har mistet deres oprindelige betydning, og derfor er maorierne nødt til at lave en nyfortolkning af deres kultur og deres skikke. Før europæernes ankomst til New Zealand var der interne konflikter mellem mange af stammerne hvilket flere gange

førte til, at de lå i krig med hinanden. Efter europæernes ankomst var de nødt til at tilsidesætte deres interne konflikter, så de kunne stå sammen mod den nye out-group: pakeha'erne. Nu som en minoritetsgruppe er maorierne nødt til at stå sammen om deres fælles kultur, og skabe en fælleshistorie som de alle kan relatere til. På trods af stammernes fortid med interne konflikter, har de været nødt til at skabe et imaginært fællesskab. Gennem deres imaginære fællesskab har maorierne til en vis grad været nødt til at genskabe og skabe en fælles historie. Ved at maorierne skaber en fælleshistorie, skaber de en fælles fortid, resulterer i et stærkere tilhørsforhold mellem de forskellige stammer. Det stærkere bånd mellem stammerne gør, at de nemmere vil kunne opretholde deres gamle skikke og dermed nemmere stå imod presset fra den out-group som består af pakeha'er.

Tā moko er en af de skikke maorierne har genoplivet, og er gået hen og blevet et meget stærkt symbol på selve maori-identiteten. Selvom tā moko har været et sjældent syn i New Zealand i mange årtier, så har det alligevel været normen, at danserne i en kapa haka-gruppe maler sig i ansigtet med linjer i samme stil som tā moko. På nettet kan man flere steder finde stencils så kapa haka-grupper nemt kan få lavet tā moko på deres ansigter før de skal ud og optræde. Kapa haka, som anses for at være en meget traditionel maori tradition, har sørget for at moko-traditionen ikke er gået i glemmebogen.

Moko-tatoveringerne er tæt vævet ind i maoriernes kultur, da deres designs går igen i de træudskæringer som kan ses på bl.a. træværket og malerierne i og på en marai og på en waka¹³. Udover at moko viser maoriernes traditionelle designs, og dermed deres gamle kultur, så er moko også en af de sidste spirituelle handlinger som bliver praktiseret i dag.

Denne form for spirituel praksis betyder meget for maorierne, og mange maorier mener, at det er en udtryksform, som skal være forbeholdt maorierne. I et interview som blev lagt op på www.facebook.com siger maori tatovøren Gordon Toi dette om tā moko:

I would never ever tattoo on another non-Maori's face. I think that is just preserved for Maori. I mean, we share enough of our culture with the rest of the World – something we have to maintain for ourselves. (Maori World Wide, 2017)

Med denne udtalelse understreger Toi, at det er vigtigt for ham, og hans folk, at maorierne beholder noget som er deres eget, noget som andre folkeslag ikke tager til sig. I dette tilfælde kan det godt være, at Toi refererer til pakeha'erne og resten af verdenens appropriation af haka'en

Det at haka'en er blevet en del af newzealændernes fælleskultur, en skik som bliver udført af maorier såvel som pakeha'er, er også kommet ud over landets grænser, da det er en dans som har

¹³ En traditionel maori kano.

betaget meget af verdenen udenfor New Zealand. Følelsen af det autentiske kan stadig opleves når man ser haka'en blive opført ude på landet i en marai, men haka'en er ikke længere noget der er eksklusivt og kun forbeholdt maorierne. Ved at haka'en er blevet så populært uden for New Zealand betyder, at der er mange mennesker, af anden etnisk herkomst end maori, har udført dansen. Tidligere nævnt i specialet er der det amerikanske sportshold som skabte negativ omtale fordi de opførte haka'en før deres kampe, franskmændene som slog en rekord i at flest mennesker deltog i en haka og italienerne som lavede en bilreklame med kvinder der imiterede Ka Mate. Disse er tilfælde, hvor de involverede ikke har noget tilhørsforhold til maorierne eller New Zealand. Genopblomstringen af tā moko kan være resultatet af andre folks deltagelse i haka'en. Da ansigts-moko'erne stadig er eksklusivt og særegnet for maorierne.

Mary Jane Collier beskriver i sin teori om kulturel identitet, hvordan "othering" er med til at forstærke individers følelse af kulturel identitet, denne stærke følelse af tilhørsforhold til en specifik gruppe er med til at forstærke båndet mellem medlemmerne af en gruppe. Det at tā moko stort set kun findes blandt maorier gør tatoveringsformen eksklusivt styrker båndet internt i maorierne-gruppen.

Maoriernes forsøg på at genskabe deres kulturelle identitet

Ud fra de ovennævnte observationer virker det til at interviews virker det til, at tā moko holdes i live for dens eksklusivitet, og for at give maorierne en kulturelskik, som er forbeholdt dem. Udover at være et symbol på "maorihed" er det også en kunstform som er under symbolsk og kulturel forandring. Tā moko giver adgang til en eksklusiv klub, som er forbeholdt dem som er lidt mere maori end alle de andre maorier – sådan kan det godt tolkes, ud fra nogle af de udsagn og kommentarer der kommer fra maorierne, når emnet falder på tā moko. I dette afsnit vil der blive set nærmere på tā mokos ændring i kulturel værdi, og hvordan den styrker maoriernes følelse af kulturel identitet.

I det tidligere afsnit bliver det nævnt, at tā moko anses som en maoriskik, som er forbeholdt maorierne. Udover at være forbeholdt maorierne er der mange interviews som indikerer, at det heller ikke er alle maorier som fortjener at få ansigts-moko'er. Et interview med Brent Kerehona Pukepuke-Ahitapu (Ukendt, 2014) forklarer han hvordan han fik sin ansigtsmoko da han var meget ung, og at han faktisk ikke havde gjort sig fortjent til den, fordi han hverken kendte til sit maoriophav eller udført noget, så han havde gjort sig fortjent til den. Andre steder kan man støde på

udtalelser fra maorier, som taler om, at ansigts-moko'en er noget man skal have gjort sig fortjent til, og unge mennesker der vælger at få tatoveret moko i ansigtet bliver konfronteret af andre maorier, fordi de ikke mener, at bæreren af moko'en har gjort sig fortjent til en ansigts-moko. En af de maorier som er blevet beskyldt for ikke at have gjort sig fortjent til en moko kauae er Paitangi Ostick. I interviewet: *Paitangi Ostick a woman tā moko artist, carver, painter, weaver and song writer* (Waka Huia, 2012) lavet af konservator af maori kultur, Waka huia, fortæller Ostick hvordan hun som kvinde er blevet konfronteret med både at være kvindelig maoritativør og at bære en moko kauae. Ostick udfordrer de gamle traditioner ved at være kvindelig tatovør og ved at have fået tatoveret puhoro¹⁴, på trods af at hun er en kvinde. Det er ikke kun Ostick som presser de gamle traditioner, maorien Patrick Salmon har også formået at udfordrer folks syn på maoritraditioner. Salmon valgte i den newzealandske vinter 2016, at få sig en ansigtsmoko, som i stor grad ligner moko kauae. Kanalen Maori Television lavede et indslag (Kaipara, 2016) med Salmon, hvor både Patrick Salmon og tatovøren bag, Patrick Takoko, fortæller deres side af sagen. Takoko ser ned på, at Salmon lader folk tro, at det er en moko kauae han har fået lavet, selvom deres aftale var, at det er en ufærdig moko mataroa. På Te Kaeas facebookside blev der delt et link (Te Kaea, 2016) til Maori Televisions indslag om Salmons tatovering, og i kommentarfeltet er der overvejende negative kommentarer til Salmons moko kauae-lignende tatovering.

Ifølge af Stuart Hall er kulturel identitet under konstant forandring, og måden hvorpå kultur kommer til udtryk ændrer sig hele tiden. Kulturel identitet er konstrueret ud fra minder, fantasi, myter og fortællinger, derfor kan det være problematisk når de ser på deres kulturelle skikke som havende et specifikt regelsæt. Maorierne referer ofte til deres forfædres skikke, regler og normer, når de taler om tā moko, men selv deres forfædre havde ikke en kulturel identitet som var konstant. Fastholdelsen af gamle kulturelle normer kan derfor være mere skadeligt for maorikulturen end gavnende, da det er nødvendigt for kulturen at udvikle sig, hvis den skal være i stand til at overleve.

Maorien og tatovøren Wiremu Bariball siger i et interview lavet af uddannelses stedet Whitireia New Zealand:

Tapping was about genealogy, rank and status, [...] But now times have changed. Everything changes, and we've had to adapt. People are getting moko in places that weren't traditionally done before, but that's starting to become a tradition in itself (Cheesman, 2014).

I artiklen bliver en anden anerkendt maoritativør, Mark Kopua, også interviewet. Både Bairball og Kopua deler den holdning, at tā moko skal holdes i live ved at blive praktiseret. De mener at denne

¹⁴ Mokotatovering på balderne og låret, som traditionelt kun er forbeholdt krigere/mænd.

tatoveringsform er under udvikling. Kopua udtaler: "There is some stuff in traditional moko that we had to get rid of because it's no longer applicable. As culture changes, the artwork changes. It's inevitable." (Cheesman, 2014).

I det nordamerikanske digitale nyhedsmedie, Vice, blev en artikel udgivet på deres kanal Broadly, hvor en række maorikvinder med moko kauae er blevet interviewet. Maorikvinden Benita Tahuri fortæller hvordan ansigts-moko'en er gået hen og blevet et symbol som kun er forbeholdt visse mennesker, og at det er en skam, at der er kommet så mange forbehold, når det kommer til tā moko. Hun siger i interviewet:

"There's a lot of thinking that not anyone can wear one, that you've got to earn it," Benita explains.

"But my belief is that if you're Māori, this is your birthright. No-one can stop you if you think it's right for you. It's something that was normal, and became not normal. We've had to struggle to get back so many things, so we shouldn't put up barriers." (Duff, 2016).

Udover at Hall skriver om den evigt udviklende kulturelle identitet, så skriver han også om, hvordan de caribiske nationer var nødt til at tage sig tid til at meditere over deres fortid, før de var i stand til at gå i gang med deres "postkolonialistiske-revolution". Det samme har været tilfælde for maorierne. Maorierne har også været nødt til at meditere over deres fortid, og blive påvirket af den internationale populærkultur, før de gik i gang med deres søgen efter deres egen kulturelle identitet. Mens de har været i en proces, hvor de har forsøgt at komme tættere på deres egen gamle kultur, så har det også været en proces, hvor de har forsøgt at sprede deres kultur til hele den newzealandske befolkning.

På trods af, at tā moko er med til at understøtte den kulturelle forskel mellem pakeha og maori, så må maorier ikke blive diskrimineret, hvis de har en tā moko. Ifølge New Zealands Human Rights Commission hjemmeside (Human Rights Commission, U.Å.), så må folk af maori herkomst ikke blive nægtet et job, nægtet adgang eller nægtet tjenester på baggrund af deres moko. Ifølge Human Rights Commissions hjemmeside har der før i tiden være tilfælde af diskrimination af folk med moko'er der kan ses, men fordi tā moko har en stor kulturel betydning for maorierne, så er det maoriernes ret til at bære disse tatoveringer uden at blive forskelsbehandlet. Human Rights Commission beskriver moko som en udtryksform som hylder maori identitet og kultur, og derfor må der ikke diskrimineres imod maorier med moko. Forbuddet for diskrimination af maorier med moko er et udtryk for, at den newzealandske regering støtter op omkring maoriernes praktisering af gamle traditioner, for at holde liv i deres kultur.

Den newzealandske regering støtter op om maoriernes praktisering af tā moko, og mange maoritatovører er med til at holde liv i denne kulturarv. Selv mange pakeha'er bliver tatoveret med kirituhi, da det er gået hen og blevet en del af den newzealandske kulturelle identitet. Tā moko er relativt nyt i en moderne vestligt kontekst, og derfor er det en kunstform, som stadig er i udvikling, hvor maorierne forsøger at finde ud af hvilke retningslinjer der skal gælde for tā moko.

Konklusion

I dette speciale er teorierne om kulturel identitet af Stuart Halls og intergroup diskrimination af Henri Tajfels blevet brugt til at analysere to cases. De to teorier samt sammenfatningen af essays, er blevet brugt til at belyse, hvordan maoriernes kultur bliver approprieret og hvordan maorierne forvalter deres kultur. De cases som blev brugt til at belyse denne problemstilling var LEGOs appropriation af maoriernes ord, appropriation af haka'en og maoriernes forvaltning af deres kultur igennem tā moko.

Da befolkede landområder verden over blev koloniserede, betød det som regel også, at de oprindelige folk næsten mistede deres kultur, hvilket også var tilfældet i New Zealand. I et forsøg på at skabe et homogent samfund, var blev maorierne udsat for *normalisation*. Det homogene samfund skulle være med til at skabe en nation, hvor konflikter ikke ville opstå som et resultat af kulturel forskellighed. Som et resultat af homogeniseringen oplevede maorierne, at de i det postkolonialistiske samfund havde mistet mange traditionelle praksisser på grund af forbud. Forbuddet af de kulturelle traditioner førte til et stort kulturelt tab i løbet af få generationer. En af de traditioner som maorierne næsten helt mistede var deres ansigtsmoko. Det var først op igennem 1980'erne, ved maoriernes egen indsats, at denne tatoveringsform begyndte at opblomstre.

Maoriernes egen indsats for at forvalte deres egen identitet har medført, at maorikulturen er fremgang. Denne opblomstring er dog ikke kun en positiv proces. Maorikulturen har i næsten 200 år været under pres af majoritetsgruppen som består af pakeha'ere. New Zealands kultur og samfund er stærkt præget af britiske og vestlig kulturer og samfund, hvilket står i kontrast til det samfund og den kultur maorierne havde før koloniseringen. Med et meget vestligt præget samfund, kan det være vanskeligt at finde plads til maoriernes kultur. Pakeha'erne har skulle indstille sig på at gøre plads til maoriernes kultur, hvilket ikke er nemt for alle at acceptere. Som belyst i analysen er der flere personer, som ikke mener, at der bør tages særligt hensyn til maoriernes kultur, og at der i et moderne vestligt samfund ikke er plads til maoriernes kultur.

Ved at gøre krav på rettigheder som et særskilt folk, og forsøget på at blive anerkendt som et folk med samme rettigheder som efterkommerne af de europæiske kolonister, forsøger maoribefolkningen at skabe og genskabe den identitet, de tabte under kolonitiden.

Folks tilgang til kultur er meget forskellig, og netop fordi at tilgangen til kultur, eller de forskellige opfattelser af hvad kultur er, gør det vanskeligt for folk at enes og kommunikere på en måde, så man kan finde frem til en holdbar løsning. Marie Krarups udtalelser om velkomstceremonien var et tydeligt eksempel på kulturel forskellighed, som fører til misforståelse og uenighed.

Ifølge Stuart Hall ændrer kultur sig konstant, og for at en kultur skal overleve, så er den nødt til at udvikle og tilpasse sig samtiden. Maoriernes videreudvikling af tā moko er nødvendig, så kunstformen kan tilpasse sig de nye rammer maorierne lever i. De nye normer som maorierne er nødsaget til at etablere for tā moko, betyder at der internt hos maorierne også skabes debat og uenighed. Denne debat er nødvendig for, at tā moko kan udvikle sig og dermed få en plads i det moderne New Zealand.

Den drastiske ændring af kulturel identitet blandt maorierne har betydet at de gamle værdier, normer og kulturelle livsstile bliver udskiftet med en fremmede og fjern kultur, som ikke har rod i deres egen historie. Egen kulturel identitetsopfattelse har stor betydning for et menneskes selvopfattelse og trivsel. Den kulturelle identitet er med til at skabe et "os" og et "dem". Ved at kategorisere sig selv og andre folk gør, bliver man i stand til at føle, at man har et tilhørsforhold til en bestemt gruppe, og at tilhøre en gruppe har stor betydning for et individs selvopfattelse og trivsel. Ved at fremhæve hvad der kendetegner en specifik gruppe, styrkes båndet mellem gruppens medlemmer. Maoriernes genoplivning af tā moko er et tegn på en kulturel selvbevidsthed, og deres trang til at understrege deres egen kulturelle identitet.

New Zealand forsøger at forlænge sin historie bagud med flere hundrede år ved at påtage sig maoriernes kultur. Ved at newzealænderne som nation tager maorikulturen til sig forlænger de nationens historie, hvilket ifølge Hall vil styrke nationens opfattelse af kulturel identitet. Som forholdene mellem mange andre oprindelige folk og deres tidligere koloniherrer, så er forholdet mellem maorier og pakeha'erne kompliceret. Alligevel har New Zealand i stor grad taget mange aspekter af maorikulturen til sig. Maori kulturens voksende indpas i New Zealand skyldes til dels den newzealandske regering, men maoriernes egen indsats har i højere grad haft indflydelse på, at maorikulturen ikke er gået tabt.

Appropriation af haka'en er blevet et udbredt fænomen, da denne kulturelle skik har spredt sig forbi New Zealands landegrænser. Der kan være mange grunde til, at haka'ens er steget i popularitet,

men uanset årsagen, så er det en realitet, at det ikke længere er en krigsdans med den samme kulturelle betydning, som den havde for 200 år siden. Alene inden for de sidste 30 år har den fået en ny betydning, på grund af haka'ens popularitet uden for New Zealand. Haka'en har i stor grad formået at samle newzealænderne som en samlet nation, da denne krigsdans har fået et større indpas i den newzealandske befolkning.

På grund af haka'ens kulturelle forandring har den fået en ny plads i det newzealandske samfund. Maoriernes tā moko er stadig under proces, og er ligesom haka'en nødt til at gennemgå en lignende udvikling, før ansigts-moko'erne får større indpas i det newzealandske samfund. Flere og flere maorier tager en aktiv beslutning for at bevare denne gamle tradition. Denne aktive beslutning betyder, at maorierne i stigende grad tager ansvar for deres egen kultur og bevarelsen af denne.

Litteraturliste

Ansell, J. (9. April 2013). *Danish MP - It is not OK!* Hentede 29. Maj 2017 fra Treaty Gate: <https://treatygate.wordpress.com/2013/04/09/its-not-ok-danish-mp/>

Antoft, R. (2012). "Håndværk og horisonter - tradition og nytænkning i kvalitativ metode". I R. Antoft, & H. H. Salomonsen, *Det kvalitative casestudium - introduktion til en forskningsstrategi* (2. udg.). Odense: Syddansk Universitetsforlag.

(2011). Appropriation. I D. Chandler, & R. Munday (Red.), *A Dictionary of Media and Communication*. Oxford University Press.

6, P., & Bellamy, C. (2012). *Principles of Methodology*. London: Sage Publications.

BBC. (16. Januar 2016). Wedding haka moves New Zealand Maori bride to tears. *BBC News* .

Bryman, A. (2012). *Social Research Methods*. (D. A. de Vaus, Red.) New York: Oxford University Press.

Cheesman, J. (15. Marts 2014). *The resurrection of tā moko raises questions for Maori*. Hentede 24. Maj 2017 fra www.newswire.co.nz: <http://www.newswire.co.nz/2014/03/resurrection-ta-moko-raises-questions-maori/>

Collier, M. J. (2009). Cultural Identity Theory. I S. W. Littlejohn, & K. A. Foss (Red.), *Encyclopedia of Communication Theory*. SAGE Publications Inc.

CPH Post. (7. April 2013). *New Zealanders offended by MP's "appalling ignorance"*. Hentede 29. Maj 2017 fra CPH Post Online: <http://cphpost.dk/news/international/new-zealanders-offended-by-mps-appalling-ignorance.html>

Daily Mail. (10. Marts 2014). A million Vikings still live among us: One in 33 men can claim to be descendants from the Norse warriors. *Daily Mail* .

Duedahl, P., & Jacobsen, M. H. (2010). *Introduktion til dokument analyse: Metodeserie for social- og sundhedsvidenskaberne* (Årg. 2). Odense: Syddansk Universitetsforlag.

Duff, M. (13. September 2016). *'It's Transformative': Māori Women Talk About Their Sacred Chin Tattoos*. Hentede 24. Maj 2017 fra www.broadly.vice.com: https://broadly.vice.com/en_us/article/its-transformative-maori-women-talk-about-their-sacred-chin-tattoos

Edgar, A. (2008). Culture. I A. Edgar, & P. Sedwick (Red.), *Cultural Theory: The Key Concepts* (s. 82-83). Oxfordshire: Routledge.

- Eggert, M. (9. April 2013). DF-beklager, men: Krarup nægter at undskylde Maori-hån. *BT* .
- Eggert, M. (9. April 2013). Søren Krarup revser DF: Der er intet at undskylde for! *BT* .
- Flyvbjerg, B. (April 2006). Five Misunderstandings About Case-Study Research. *Qualitative Inquiry* , s. 219-245.
- Hall, S. (1990). Cultural Identity and Diaspora. I E. J. Ruthford, *Community, Culture, Difference* (s. 222-237). London: Lawrence & Wishart.
- Hirschlag, A. (3. November 2016). The Maori just took Standing Rock solidarity up a notch with their viral war dance. *Upworthy* .
- Human Rights Commission. (U.Å.). *Moko: Your Rights*. Hentede 27. Maj 2017 fra Human Rights Commission: <https://www.hrc.co.nz/enquiries-and-complaints/faqs/moko-your-rights/>
- Hunter, Z. (25. Juli 2015). *Ellis Bryers: 'I am Maori'*. Hentede 27. Maj 2017 fra SunLive: <http://www.sunlive.co.nz/news/105818-ellis-bryers-i-am-maori.html#sthash.6Z1hzOiH.dpuf>
- Jensen, M. M. (7. April 2013). Krarup om maori-ballade: Jeg føler mig misforstået. *Berlingske* .
- Kaipara, O. (16. Juli 2016). *Native Affairs – Face off*. Hentede 27. Maj 2017 fra Maori Television: <http://www.maoritelevision.com/news/regional/native-affairs--face>
- Keeshig-Tobias, L. (1997). Stop Stealing Native Stories. I B. Ziff, & P. V. Rao (Red.), *Borrowed Power: Essays on Cultural Appropriation* (s. 71-73). New Brunswick, New Jersey: Rutgers University Press.
- Koue, M. (8. April 2013). DF beklager Krarups Maori-blog. *Berlingske* .
- Krarup, M. (6. Marts 2001). Aldrig kan et folk forgå, som ikke vil det selv ... *Berlingske* .
- Lauridsen, J. B. (6. April 2013). Krarups maori-kritik vækker opsigt i New Zealand. *Berlingske* .
- Lynch, K. (14. Oktober 2014). *Video: Watch French rugby fans join Mazda to set largest Haka record*. Hentede 24. Maj 2017 fra Guinness World Records: <http://www.guinnessworldrecords.com/news/brand-or-agency/2014/10/video-watch-french-rugby-fans-join-mazda-to-set-largest-haka-record-61111>
- Maori World Wide. (10. Februar 2017). *The significance of the Tā Moko*. Hentede 25. Maj 2017 fra Facebook: https://www.facebook.com/MaoriWorldwide/videos/1591319137552663/?comment_id=1592280417456535&comment_tracking=%7B%22tn%22%3A%22R0%22%7D
- Mason, J. (2002). Using Visual Methods and Approaches. I *Qualitative Research* (s. 103-119). London: SAGE Publication Ltd.

Melbourne, P. (11. November 2016). Mass Mataatua haka to support Standing Rock Sioux. *Maori Television* .

Ministry of Culture and Heritage. (2015). *Māori Language Week*. Hentede 29. Maj 2017 fra New Zealand History: <https://nzhistory.govt.nz/culture/maori-language-week/history-of-the-maori-language>

Ministry of Culture and Heritage. (U.Å.). *Treaty of Waitangi*. Hentede 29. Maj 2017 fra New Zealand History: <https://nzhistory.govt.nz/politics/treaty-of-waitangi>

Ministry of Health. (U.D.. U.M. 2013). *Ministry of Health*. Hentede 24. Maj 2017 fra www.health.govt.nz: <http://www.health.govt.nz/our-work/populations/maori-health/tatau-kahukura-maori-health-statistics/nga-awe-o-te-hauora-socioeconomic-determinants-health/socioeconomic-indicators>

Mortensen, I. (9. April 2013). Full text: Read Marie Krarup's translated column. *New Zealand Herald* .

Nationalmuseet. (U.Å.). *Slaver og trælle i vikingetiden*. Hentede 29. Maj 2017 fra Nationalmuseet: <http://natmus.dk/historisk-viden/danmark/oldtid-indtil-aar-1050/vikingetiden-800-1050/magt-og-aristokrati/slaver-og-traelle/>

New Zealand Government. (U.Å.). *Settling historical Treaty of Waitangi claims*. Hentede 29. Maj 2017 fra New Zealand Government: <http://www.govt.nz/browse/history-culture-and-heritage/treaty-of-waitangi-claims/settling-historical-treaty-of-waitangi-claims/>

New Zealand Herald. (4. Juli 2006). Your views: Fiat haka ad. *New Zealand Herald* .

New Zealand Tourism. (U.D.. U.M. U.Å.). *100% Pure New Zealand*. Hentede 2017. Maj 2017 fra www.newzealand.com: <http://media.newzealand.com/en/story-ideas/ta-moko-maori-tattooing/>

New Zealand Tourism. (U.Å.). *HAKA - MĀORI WAR DANCES*. Hentede 29. Maj 2017 fra 100% Pure New Zealand: <http://www.newzealand.com/uk/feature/haka/>

Newstalk ZB. (7. April 2013). Danish MP calls powhiri 'uncivilised and grotesque'. *New Zealand Herald* .

NZ RugbyVidz. (15. August 2015). *YouTube*. Hentede 24. Maj 2017 fra www.youtube.com: <https://www.youtube.com/watch?v=gwtXK1MwnI8>

NZPA. (31. Oktober 2001). Lego says Maori-influenced toys were legal. *New Zealand Herald* .
Parsons, C. (2010). Constructivism and Interpretive Theory. I D. Marsh, & G. Stoker (Red.), *heory and Methods in Political Science*. London: Palgrave Macmillan.

Ritzau. (8. April 2013). Marie Krarup: Jeg har intet at undskylde. *Fyens Stiftstidende - Fyens Amts Avis* .

Ritzau. (9. April 2013). Minister sender DF-undskyldning til New Zealand. *Politiken* .

- Sønnichsen, O. (9. Juni 2001). LEGO fanget i global kulturkamp . *Jyllands-Posten* .
- Scahill, J. H. (1981). *he Cultural Reproduction Theories Of Basil Bernstein And Pierre Bourdieu*. University of Kentucky.
- Seawright, J., & Gerring, J. (2008). Case Selection Techniques in Case Study Research. *Political Research Quarterly* , s. 294–308.
- Sæhl, M. (8. April 2013). Marie Krarup får høvl af kollegerne for maori-udtalelser. *Politiken* .
- Sæhl, M. (9. April 2013). Oversættere modsiger Marie Krarup: Den engelske version fejler ingenting. *Politiken* .
- Shears, R. (8. April 2013). Right wing Danish MP offends Maoris by describing welcome greeting as 'grotesque'! *Daily Mail* .
- Standing With Standing Rock. (16. December 2016). *Standing Rock Sioux Tribe's Statement on U.S. Army Corps of Engineers Decision to Not Grant Easement*. Hentede 29. Maj 2017 fra Standing With Standing Rock: <http://standwithstandingrock.net/standing-rock-sioux-tribes-statement-u-s-army-corps-engineers-decision-not-grant-easement/>
- Statistics NZ. (December 2013). *Māori language speakers*. Hentede 29. Maj 2017 fra Stats NZ: http://www.stats.govt.nz/browse_for_stats/snapshots-of-nz/nz-social-indicators/Home/Culture%20and%20identity/maori-lang-speakers.aspx
- Stein, A. A. (1. Marts 1976). Conflict and Cohesion. *Journal of Conflict Resolution* , Vol. 20 (1), s. 143-172.
- Stuff. (2013. April 2013). Danish politician slams Maori welcome. *Stuff* .
- Tajfel, H. (1970). Experiments in Intergroup Discrimination. *Scientific American, INC* , s. 96-102.
- Tajfel, H. (1982). Social Psychology of Intergroup Relations. *Annual Review of Psychology* (33), s. 1-39.
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1986). The social identity theory of intergroup behavior. I W. G. Austin, & S. Worchel, *Psychology of Intergroup Relations* (s. 7-24). University of Michigan: Nelson-Hall Publishers.
- Te Kaea. (25. Juli 2016). *Native Affairs*. Hentede 27. Maj 2017 fra Facebook: <https://www.facebook.com/TeKaea/posts/834673903336159>
- Te Kōhanga Reo. (U.Å.). *Te Kōhanga Reo*. Hentede 29. Maj 2017 fra Te Kōhanga Reo: www.kohanga.ac.nz

TEDx Talk. (14. Oktober 2015). *Our cultural identity as New Zealanders. Our Kiwi-Tanga* | Ellis Bryers | *TEDxTauranga*. Hentede 27. Maj 2017 fra YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=J9uEiA9YTXM>

TVNZ. (2.. November 2016). *Facebook*. Hentede 24.. Maj 2017 fra www.facebook.com: https://www.facebook.com/1NEWSNZ/videos/10153883812406218/?__mref=message_bubble

Ukendt. (14. Februar 2014). *My Moko*. Hentede 27. Maj 2017 fra YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=gDEDTILZrZg>

Vaus, D. A. (2001). *Research Design in Social Research*. SAGE Publications.

Waitangi Tribunal. (2011). *Ko Aotearoa tēnei: a report into claims concerning New Zealand law and policy affecting Māori culture and identity. Te taumata tuarua*. Waitangi Tribunal. Wellington: Legislation Direct.

Waitangi Tribunal. (U.Å.). *Waitangi Tribunal 262 Media Statement*. Hentede 28. Januar 2017 fra The Justice of Justice: www.justice.govt.nz/tribunals/waitangi-tribunal/262-media-statement/at.../file

Waka Huia. (14. Juli 2012). *Paitangi Ostick a woman tā moko artist, carver, painter, weaver and song writer*. Hentede 27. Maj 2017 fra MaoriTube: <http://www.maoritube.co.nz/people/paitangi-ostick-a-woman-ta-moko-artist-carver-painter-weaver-and-song-writer/>

Wanshel, E. (31. Oktober 2016). New Zealand's Native People Are Showing Their Support For Standing Rock In A Powerful Way. *Huffington Post* .

Whitford, M. (29. November 2016). Video of Bellingham man performing the Haka on the frontline at Standing Rock Reserve goes viral. *ABC News* .

Yin, R. K. (2009). *Case Study Research*. SAGE Publications.

Young, J. O., & Brunk, C. G. (Red.). (2012). *The Ethics of Cultural Appropriation*. Chichester, West Sussex: Blackwell Publishing Ltd.

Ziff, B., & Rao, P. V. (Red.). (1997). *Borrowed Power: Essays on Cultural Appropriation*. New Brunswick, New Jersey: Rutgers University Press.

Forsidebillede:

28th (Maori) Battallion var den newzealandske hærs infanteri bataljon som gjorde tjeneste under anden verdenskrig, og deltog i kampende i Grækenland, Nordafrika og Italien. På billedet ses de udføre haka'en.

Kilde:

Ministry of Culture and Heritage (U.Å.) *Maori Battalion haka in Egypt, 1941*. Hentede 30. maj 2017 fra New Zealand History: <https://nzhistory.govt.nz/media/photo/maori-battalion-haka-in-egypt-1941>

Bilag 1

Behandlingsprocessen af et krav indsendt til the Waitangi Tribunal

Individer eller grupper af maori afstamning kan indsende et krav til The Waitangi Tribunal, hvis de mener at The Crown har brudt nogle af de aftaler de skrev under på i The Waitangi Treaty, gennem handling, mangel på handling, love og politik, som har resulteret i, at maorierne har måtte lide under fordomme (www.waitangitribunal.govt.nz).

Når en krav er blevet godkendt vil kravet få et "Wai nummer" (Wai er en forkortelse af Waitangi Tribunal claim), derefter vil både vedkommenet/vedkommenene og the Crown, samt eventuelle andre implicerede, blive underrettet (ibid.). Selve kravet vil komme ind i en kategori med andre lignende krav, om det er distriktsbestemt eller et generelt problem (ibid.). Derefter vil der foregå en undersøgelse som udføres af tribunalen og the Crown, som efterfølges af høringer i sagen, hvor beviser fremlægges af fordringshaverne og the Crown (ibid.). Når høringerne er overstået vil tribunalen udgive sin kendelse. Når tribunalen har udgivet sin rapport skal fordringshaverne og the Crown overveje deres svar. Forlig faciliteters af the Office of Treaty Settlements (ibid.).

Når høringerne er overstået skriver tribunalen en rapport. Denne proces kan, når det haster, tage få dage til et par uger, men hvis det er en mere omfattende og indviklet undersøgelse, så kan det tage flere år at færdiggøre rapporten. De udgivet rapporter kan downloades på deres hjemmeside eller købes (ibid.). Tribunalens udgivet rapport kan være behjælpelige under forhandlingerne mellem de implicerede (ibid.).

Båndlægge historiske Treaty of Waitangi krav

Krav pga. af brud på the Treaty of Waitangi der tog sted før 1992 bliver kaldt historiske krav. Forlig vil bestræbe sig på at løse disse krav gennem oprejsning til fordringshaverne (www.govt.nz/browse/history-culture-and-heritage/treaty-of-waitangi-claims/settling-historical-treaty-of-waitangi-claims/). Historiske krav indsendes af maorier mod the Crown, som er anklager the Crown for at have begået brud på traktaten, når the Crown ikke har formået at stadfæste et eller flere af punkterne nedskrevet i Waitangitraktaten (ibid.).

The Crown båndligger/afvikler sager som er inberettet af: en enkel iwi, en gruppe af iwi'er eller en samling af hapū'er fra det samme geografiske område (ibid.) som ønsker at indgå i et forlig. The Crown er regeringen og regeringens instanser og The Office of Treaty Settlements forhandler med fordringshavernes repræsentanter på vegne af the Crown (ibid.).

Et forlig kan udmunde i tre forskellige former for oprejsninger:

- The Crown vedstår at de har begået et historisk brud på the Waitangi Treaty, og kommer så med en officiel undskyldning
 - o En historisk fremstilling redegør hvordan the Crown har brudt traktaten, hvor både the Crown og fordringshaverne er nødt til at være enige omkring hvor brudene er blevet begået. The Crown vil derefter anerkende brudene og vil så undskylde for deres handlinger og indvirkningen på fordringshaverne pga. disse brud.
- En kulturel oprejsning
 - o En kulturel oprejsning kan indholde: ændre stednavne, land som the Crown er i besiddelse af, som bliver leveret tilbage til fordringshaverne, eller sammen-styring af floder og søer.
- Kommerciel og finansiel oprejsning
 - o Fordringshaverne får erstatning i form af kontanter, ejendom eller en kombination af disse (ibid.).

Selve processen for et forlig foregår således:

- Før-forhandling: Fordringshaverne vælger personer som skal repræsentere dem i forhandlingerne, hvorefter de udvalgte mennesker og the Crown underskriver "the Terms of Negotiation"
- Forhandling: repræsentanterne og the Crown forhandler en Final Deed of settlement. Fordringshaverne må acceptere det foreslået forlig før man kan bevæge sig videre til næste stadie i processen
- Lovgivning: forliget bliver til lov
- Implementering: the Crown og fordringshaverne samarbejder for at sikre at alt der er blevet aftalt i the Deed of Settlement føres ud i livet (ibid.)
 - o Ved implementering vil fordringshaverne modtage aktiverne som blev aftalt under forhandlingerne. Om det er kontanter og grunde som en del af en kommerciel oprejsning. Grundlægning af komitéer som skal holde øje med miljømæssige omgivelser så som floder og søer. Samarbejde med regerings ministerier som har forpligtigelser over for fordringshaverne. Eller indsende ansøgninger om anvendelse af resurser når det er nødvendigt (ibid.).

Bilag 2

Marie Krarup

Følg

7. april 2013 · København, Capital Region of Denmark ·

Blog om New Zealand

Min blogpost fra begyndelsen af marts om en velkomst på en New Zealandsk flådebase er blevet bragt i et forkortet og let misforståeligt uddrag i New Zealandske medier. Det har givet anledning til at tro, at jeg skulle se ned på maorierne. Det gør jeg naturligvis ikke. Maorierne, der er det oprindelige folk på New Zealand, udgør omkring 15 % af befolkningen. De har deres egen kultur og sprog, og det skal de naturligvis have lov til. Det som jeg studsede over var, at vestligt udseende New Zealandske sø-officerer i elegant hvid sommeruniform, valgte at sige velkommen til danske politikere med næsegnidning. Det syntes jeg var lidt sjovt og det skrev jeg en rejseberetning om. Det betyder ikke, at jeg ser ned på maorier eller New Zealændere. Men at jeg undrer mig over, at de New Zealandske søofficerer var i stand til at indoptage denne form for kultur. Jeg beklager meget, hvis maorier og New Zealændere er blevet kede af at se det forkortede og let misforståelige uddrag i de New Zealandske medier.

Synes godt om

Kommenter

Del

46

11 delinger

58 kommentarer

Bilag 3

Kommentarer til www.stuff.co.nz:

Keeper of 8 *Im a European NZer and love this country and its maori heritage, but I watch some of these maori "greetings" consisting of people swinging spears and shouting and can see how a visiting person not familiar might find this more threatening and aggressive rather than welcoming. How about a nice group of poi dancers singing a welcoming song instead? How many weeks was Poi E number one again? I barely understood a word of it but i loved that song!*

PheasantPlucker: *So, you love our Maori heritage as long as we don't follow any actual Maori cultural practices? What, just pick a couple of nice quiet bits and use them as a tourist attraction?*

Et uddrag fra **Robert Dobalinas** kommentar:

maybe it is time for maori to move on a little further in their cultural evolution. Aggressive half naked people attempting to be as intimidating as they can, in most civilised cultures is a little passé.

5malt: *I don't really care where she comes from or what party or political faction she belongs to. What I think is neat is that she has had the guts to say something that multitudes of others have dared not for who knows how long. Maybe now as a nation we have an opportunity to come into agreement over what's acceptable on this subject. After all we are talking about how NZ is showcased to the world.*

It is my understanding that the haka is not traditionally part of the powhiri. Perhaps a more palatable welcome would be the karanga. At least it isn't delivered in an aggressive and intimidating manner.

In my experience you impress very few people and don't make too many friends being aggressive.

Jørgen F: *Most European countries have undergone enormous social and cultural changes the last 30 years. Forcing people to adapt to very unfamiliar, and earlier unseen, religious dogmas. Serious conflicts are knocking on our borders – Egypt and Syria. And there is a risk that those conflicts will spread to Europe through emigrants.*

Regreg *In some countries a handshake and a smile is fake and means nothing and this lady is bagging being given a traditional welcome. Next time just send a taxi to pick her up from the airport and tell the driver to drop her at the meeting. It would actually be quite an effort to organise a maori welcome in terms of time, people, transport etc and for this un-educated person to not appreciate it is embarrassing for both her and us. She would prefer a kiss and a handshake then a hongi? So she doesn't mind someone else's lips touching her but a nose is downright outrageous? seriously? Funny how people on here downgrade maori culture but are more than happy to use it to represent NZ for everything else, what else would we use? maybe we could just line some cows up, hand out pavlovas or should just do nothing and be that country, somewhere by Australia isn't it?*

Kommentarer til blogindlægget *It's not OK – Danish MP på bloggen*
www.treatygate.wordpress.com:

Helen

April 9, 2013 at 11:18 am

[...] Thank you Colin Craig for suggesting it should be optional. If it was, we could vote it down at every function and ceremony apart from on a Marae where they can do what they like with their culture. [...]

Helen

April 12, 2013 at 9:14 am

Perhaps it is now timely to question publicly the way 'Maori culture' is overdone in this country. We don't see Julia Gillard and Australia expecting Aborigine culture at everything that opens and shuts and the same goes for Obama and America with the Indians (or First Nation as they prefer to be called – goodness knows what's wrong with 'Indian'!!) and other countries with natives.

It's time we grew up and put 'Maori culture' where it belongs and that is on the Marae only. I've long cringed about what dignitaries have had to go through and have long wondered whether they've felt the same. Marie has summed it up perfectly.

Liam:

September 29, 2014 at 2:41 am

You people know nothing. You do not realise how utterly offensive you people are being. Perhaps learn the culture? Become familiar with it? Then you will see how culture is very important to maori people.

John Ansell:

September 29, 2014 at 3:18 am

Maori are the ones giving offence – haven't you read the post? I have no wish to learn or encounter a culture of violence, and neither should any civilised person in the 21st century. If Maori wish to be respected by their fellow countrymen, they need to change their culture (ie habits) like other previously violent peoples (including the British and Danes) have changed theirs.

John Ansell

October 19, 2014 at 12:20 am

If the haka and powhiri are not primitive, violent and meant to be intimidating, what are they? I don't need the back story, just two eyes and two ears.

For too long, New Zealanders have put up with this childish thuggery. It's time for some pushback from the many thousands of Kiwis who agree with our Danish visitor that this sort of crude posturing is a ludicrous and disgraceful way for grown men to behave in the 21st century, and the very worst way to welcome guests to an otherwise friendly country.

You regard the haka and powhiri as a challenge – well, I'm challenging you back. I challenge Maori to reform their culture – as many other peoples have reformed theirs. If the Catholics can do it, so can you!

If you don't, you'll remain down there at the bottom of the barrel as the most violent culture in the world next to Islam. Why would any New Zealanders want to be down there?

Tim

July 13, 2015 at 2:44 pm

The Māori culture should not be pushed away behind closed doors. I'm a Pākehā (New Zealander of European descent), yet I strongly believe that the Māori culture is as much a part of our culture, New Zealand's culture, as that of the British who settled here only 150 years ago.

Under the treaty of Waitangi (the founding document of New Zealand), the Māori iwi (tribes) should rightfully have as much power as the English sovereign. The British did not honour that deal, and Māori iwi lost almost all of their land and influence, and here we are 150 years later debating whether we can even 'endure' a pōwhiri? Unfortunately, the way of the British has historically been to conquer and destroy everyone else's culture and way of life (that doesn't seem all that cultured to me!) This happened in North America, India, Australia, the Pacific, and New Zealand. This discussion shows that this is STILL happening in New Zealand.

As a student of Te Reo Māori, I can say that pōwhiri, Māori speeches and karakia are a lot more enjoyable if you bother to learn the language!

Bilag 4

Kommentar til Marie Krarups facebookopslag

Bjarne Witthoff Forstår ikke rigtig denne nedvurdering af den oprindelige befolkning. Prøv at se i USA - hvor vi føler med den oprindelige befolkning. Og, alligevel har de ikke fået de fordele - de burde have haft. De oprindelige overalt i verden - mangler støtte - til bevarelse af deres egen kultur.

Dennis Jensen Tja også skal der undskyldes for at påpege overgrebet med at tvinge vestlige mennesker til at fortage sig kulturfremmede handlinger! Typisk ! Det burde være super let at få dokumenteret at der er tale om krænkende regelsæt for de mennesker der tvinges til at udøve

Catherine Klausen Vis lidt respekt for mit hjemland. Jeg er en hvidt kiwi, født og opvokset i nz, bosat i dk og stolt af mit nz kultur. De fleste kiwier er stolt af at vi i nz har en stærk maori kultur, vi lærer lidt af sprog og kultur i skole, ligesåvel som de lærer om den engelske kultur. Vi bor sammen i et dejlig land og jeg undrer mig at du ikke viser mere respekt

Bilag 5

Schedule 15

Statement relating to Ka Mate

1

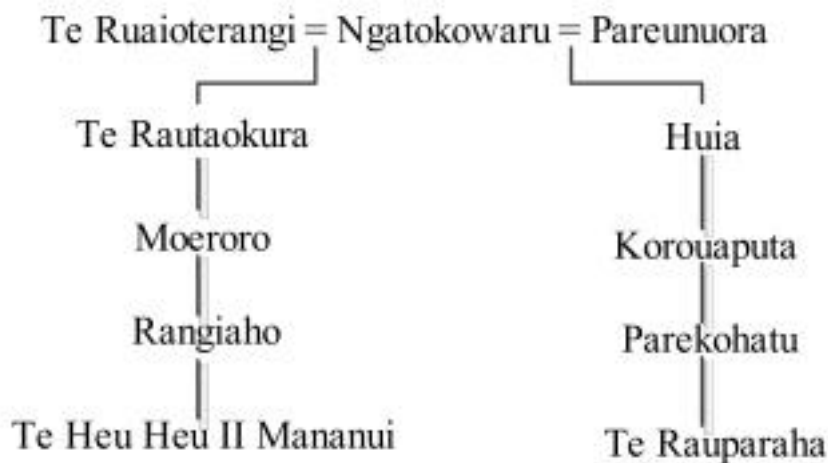
Te Rauparaha—the creator (composer) of the haka Ka Mate

(1) Ka Mate was composed by the Ngati Toa Rangatira chief Te Rauparaha, a descendant of Hoturoa who was captain of the Tainui canoe. Te Rauparaha was born in the 1770s at Kawhia and he died in 1849 at Otaki. Te Rauparaha was a man of great mana; he was the instigator of the emigration of Ngati Toa Rangatira from Kawhia, their consequent conquest and settlement in Kapiti, Port Nicholson, and Te Tau Ihu, and their revitalisation as an iwi. (2) Te Rauparaha was the product of an arranged marriage. Werawera (father-to-be of Te Rauparaha) heard of the beauty of Parekohatu, a younger daughter of the Ngati Raukawa/Ngati Huia chief Korouaputa. Werawera decided to approach Korouaputa and seek his consent to take Parekohatu as his wife. At Maungatautari, Werawera made the reason for his visit known. Addressing Korouaputa, he said, “I haere mai ahau ki a koe he wahine te take” (I come to you, a woman is the reason). Korouaputa replied, “Heoi ano ko te mea i mahue mai nei ki au, ko taku mokai, he mea hari wai maaku” (The only one I have left is my favourite, she brings me water). Werawera responded, “E pai ana tukuna mai” (It is well give her (to me)). Korouaputa, after giving the matter some thought, replied, “Heoi ano kaore e kore ki te whiwhi tamariki, tera ano he taniwha tetahi” (Nevertheless, yes, without a doubt, when children come there will be a taniwha). When Te Rauparaha was born in the 1770s at Kawhia, Werawera took him back to Maungatautari so that his grandfather could see him. When the old man saw the baby, he stated, “Ae. Koia.” (3) From that time he was spoken of as a chiefly child, and raised as a rangatira, until he grew old enough to again return to Maungatautari, this time to live with his mother’s people and to learn the art of weaponry, the flow of the taiaha, and the parry of the wahaika.

2

Composition of the haka Ka Mate

(1) The story of the composition of Ka Mate is well known within the oral histories of Ngati Toa Rangatira. The event took place while the iwi were still based in Kawhia and Te Rauparaha was gaining prominence as a leader. (2) During this time, Ngati Toa Rangatira were faced with increasing pressure and ongoing hostilities from iwi based in the Waikato, who sought access and control over coastal resources such as the Kawhia Harbour and surrounding coast. A fragile peace had been made with the Waikato iwi, but Te Rauparaha and the other Ngati Toa Rangatira leaders were aware of the imminent conflict which could erupt at any time. Te Rauparaha journeyed from Kawhia to seek alliances with other tribal groups, one of those being Tuwharetoa who lived in the Lake Taupo region. Te Rauparaha was connected to Tuwharetoa and Te Heu Heu II Mananui, the Paramount Chief of Tuwharetoa. (3) The relationship between Te Rauparaha and the Tuwharetoa chief Te Heu Heu II Mananui is shown by this whakapapa showing their respective mothers to be second cousins.

(4) Both also descend from Tupahau, ancestor of Toa Rangatira.

(5) When he arrived at Te Rapa, which is located near Tokaanu, Te Rauparaha was told by Te Heu Heu II Mananui that he was being pursued by a war party from Ngati Te Aho, who wanted revenge for a previous incident involving Ngati Toa Rangatira. Te Heu Heu directed Te Rauparaha to seek the protection of his relative Te Wharerangi at his pa on Motu-o Puhi, an island in Lake Rotoaira. (6) As the war party closed in on their quarry, guided by the incantations of their tohunga, Te Wharerangi instructed Te Rauparaha to hide in a taewa pit and instructed his wife, Te Rangikoea, to sit at the entrance. By doing this, Te Rauparaha was hidden and protected physically, but, more importantly, in a spiritual sense as well. As the Ngati Te Aho party entered the pa, their tohunga made incantations to locate Te Rauparaha, but the noa of Te Rangikoea, who sat at the mouth of the pit, acted as an “arai” or barrier. The karakia was inhibited due to the woman's presence. (7) Te Rauparaha could not be sure that his presence would not be revealed and could feel the power of the incantations. He is said to have muttered “Ka Mate! Ka

Mate!” under his breath (Will I die!) and “Ka Ora! Ka Ora!” (or will I live!) when the Noa reduced the incantation’s effect. These lines were repeated many times, coinciding with the waxing and waning of the tohunga’s power, until eventually Ngati Te Aho were convinced that Te Rauparaha had escaped towards Taranaki. It was only then that he finally exclaimed “Ka Ora! Ka Ora! Tenei te tangata Puhuruhuru nana nei i tiki mai Whakawhiti te ra!” (I live! I live! For it was indeed the wondrous power of a woman (“the Noa”) that fetched the sun and caused it to shine again!). (8) The word “Upane” is an ancient battle command meaning to advance or an order to advance en masse. The composer is likening his exit from the confines of the taewa pit to the advance of a party making an attack. The final exclamation “whiti te ra” means “into the sunlight” and obviously describes the situation and his survival from the threat of capture and possible death.

Kikiki kakaka kau ana!
 Kei waniwania taku tara
 Kei tarawahia, kei te rua i te kerokero!
 He pounga rahui te uira ka rarapa;
 Ketekete kau ana to peru koi riri
 Mau au e koro e—Hi! Ha!
 Ka wehi au a ka matakana,
 Ko wai te tangata kia rere ure?
 Tirohanga ngā rua rerarera
 Ngā rua kuri kakamu i raro! Aha ha!

Ka Mate! Ka Mate!
 Ka Ora! Ka Ora!
 Ka Mate! Ka Mate!
 Ka Ora! Ka Ora!
 Tenei te tangata
 Puhuruhuru nana nei i tiki mai
 Whakawhiti te ra!
 Upane, ka Upane
 Upane, ka Upane
 Whiti te ra!

3

Ngati Toa Rangatira association with Ka Mate, and their role as kaitiaki

(1) The haka Ka Mate is regarded by Ngati Toa Rangatira as one of the legacies of Te Rauparaha. Given the role of Te Rauparaha in Ngati Toa Rangatira history, the connection between Ngati Toa Rangatira and the haka Ka Mate is significant, and it forms an integral part of Ngati Toa Rangatira history, culture, and identity. (2) The haka Ka Mate is a taonga of Ngati Toa Rangatira. While it is the intellectual creation of the Ngati Toa Rangatira chief Te Rauparaha, in creating it he drew upon the body of knowledge and values Ngati Toa Rangatira refer to as “matauranga Maori”. In Maori thinking, such a composition does not “belong” to the composer per se, but instead is a taonga of the iwi to which the composer affiliates. It is they who give life and form to the words. (3) By definition, Ngati Toa Rangatira believe it is a taonga because it has

whakapapa and connects them to their ancestors. The existence of the haka Ka Mate brings the tupuna Te Rauparaha to life and tells an important story in the Ngati Toa Rangatira iwi history. Ngati Toa Rangatira believe it has a korero embedded within it. This korero relates not only to the survival of Te Rauparaha but, as part of the iwi's collective identity, the re-establishment and revitalisation of the Ngati Toa Rangatira people due to the vision and later actions of Te Rauparaha. Because of these characteristics, the haka Ka Mate has a mauri (a life force). (4) Ka Mate also has kaitiaki. Ngati Toa Rangatira are the kaitiaki of Ka Mate and it is their lineage that creates this kaitiaki relationship. The primary obligation of kaitiaki is to protect and safeguard the mauri of the taonga as well as the matauranga that sits beneath it. (5) As kaitiaki, the Ngati Toa Rangatira relationship with this taonga will be perpetual. As long as it continues to exist, Ngati Toa Rangatira obligations will continue. A large component of this will be protecting the mauri of the haka Ka Mate from mistreatment such as offensive and derogatory use.

4

Values concerning use and performance of Ka Mate

Ngati Toa Rangatira seek to ensure that the interests of the iwi in the haka Ka Mate are appropriately recognised. Of particular concern is the appropriate use of the haka. It is of great significance to Ngati Toa Rangatira that the haka is treated with respect. The values which Ngati Toa Rangatira seek to uphold are the ihi, wehi, and wana—the ihi being the spiritual force and the wehi and wana being the emotions that emanate from understanding and performing correctly, inspiring emotional pride in the performer.